

BUDSJETT 2021

ØKONOMIPLAN 2021 - 2024

Vedtatt i kommunestyret 15.12.2020, sak 103/20

Innhold

1. Kommunedirektørens innledning.....	7
2. Det kommunale plan- og styringssystemet.....	10
3. Økonomiske rammebetingelser	12
3.1 Statens økonomiske opplegg	12
3.1.1 Hva skal de frie inntektene dekke?	12
3.2 Befolkningsutvikling	13
3.3. Demografi og analyser.....	14
3.3.1 KOSTRA- og demografianalyse	15
3.3.2 Utviklingen framover.....	18
3.4 Fellesinntekter og fellesutgifter	19
3.4.1 Skatt på formue og inntekt + rammetilskuddet	19
3.4.2 Eiendomsskatt	20
3.4.3 Inntekter fra konsesjonskraft	21
3.4.4 Andre generelle statstilskudd.....	21
3.4.5 Renter og avdrag	22
3.4.6 Utbytte fra kraftselskapene.....	22
3.4.7 Avsetninger til fond	22
3.4.8 Overføring fra drift til investering	23
3.4.9 Pensjonskostnader	23
4. Rammeområdene.....	24
4.1 Rammeområde A – Administrative og politiske fellestjenester.....	26
4.1.1. Nasjonale føringer	26
4.1.2. Lokale føringer.....	26
4.1.3. Særlige utfordringer	26
4.1.4. Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	27
4.1.5. Planlagte aktiviteter	28
4.2 Rammeområde B – NAV.....	29
4.2.1 Nasjonale føringer	29
4.2.2 Lokale føringer.....	30
4.2.3 Særlige utfordringer	30

4.2.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	31
4.2.5 Planlagte aktiviteter	32
4.3 Rammeområde C - Nome asylmottak	33
4.3.1 Nasjonale føringer	33
4.3.2 Lokale føringer	33
4.3.3 Særlige utfordringer	33
4.3.4 Planlagte aktiviteter	34
4.3 Rammeområde D - Kirkelige formål	35
4.4.1 Nasjonale føringer	35
4.4.2 Særlige utfordringer	35
4.4.3 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	35
4.5 Rammeområde E – Oppvekst	36
4.5.1 Nasjonale føringer	36
4.5.2 Lokale føringer	37
4.5.3 Særlige utfordringer	37
4.5.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	39
4.5.5 Planlagte aktiviteter	40
4.6 Rammeområde F - Helse- og omsorg	41
4.6.1 Nasjonale føringer	41
4.6.2 Lokale føringer	42
4.6.3 Særlige utfordringer	43
4.6.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	44
4.6.5 Planlagte aktiviteter	45
4.7 Rammeområde G - Barnevern	48
4.7.1 Nasjonale føringer	48
4.7.2 Lokale føringer	48
4.7.3 Særlige utfordringer	49
4.7.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	49
4.7.5 Planlagte aktiviteter	50
4.8 Rammeområde H - Samfunnsutvikling	51
4.8.1 Nasjonale og regionale føringer	51

4.8.2 Lokale føringer.....	52
4.8.3 Særlige utfordringer	55
4.8.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak	56
4.8.5 Planlagte aktiviteter	58
4.9 Rammeområde J - Samfunnsutvikling - Vann	64
4.9.1 Nasjonale føringer	64
4.9.2 Særlige utfordringer	64
4.10 Rammeområde K - Samfunnsutvikling - Avløp.....	65
4.10.1 Nasjonale føringer	65
4.10.2 Lokale føringer.....	65
4.10.3 Særlige utfordringer	65
4.10.4 Mulige tiltak.....	65
4.11 Rammeområde L - Brann og redning	66
4.11.1 Nasjonale føringer	66
4.11.2 Lokale føringer.....	66
4.11.3 Særlige utfordringer	67
4.11.4 Mulige tiltak.....	68
4.11.4 Planlagte aktiviteter	68
4.12 Rammeområde M - Feiing.....	69
4.12.1 Nasjonale føringer	69
4.12.2 Lokale føringer.....	69
4.12.3 Særlige utfordringer	69
5. Interkommunale samarbeidstiltak	70
6. Investeringsprogram 2021-2024	71
6.1 Investeringsprogram 2021-2024	71
6.2 Finansiering	73
6.3 Startlån	73
6.4 Utvidelse av Nome sjukeheim	74
6.5 Investeringsplan kommunale bygg.....	75
7. Mål for økonomi.....	76
7.1 Netto driftsresultat.....	77

7.2 Disposisjonsfond.....	77
7.3 Lånegjeld	77
7.4 Avvik fra budsjett	77
8. Risikovurdering.....	78
9. Kommunedirektøres forslag.....	80
9.1 Driftstiltak.....	80
9.2 Investeringstiltak	81
10. Formannskapets innstilling	82
10.1 Driftstiltak – formannskapets endringer sammenlignet med kommundirektørens forslag i punkt 9.1	82
10.2 Investeringstiltak – formannskapets endringer sammenlignet med kommunedirektørens forslag i punkt 9.2.....	82
10.3 Verbalforslag	82
11. Kommunestyrets vedtak	83
11.1 Driftstiltak – Kommunestyrets endringer sammenlignet med formannskapets innstilling i punkt 10.1	83
11.2 Investeringstiltak – kommunestyrets endringer sammenlignet med formannskapets innstilling i punkt 10.2.....	83
11.3 Verbalforslag	83
12. Vedlegg.....	84
12.1 Økonomiske oversikter	84
12.1.1 Bevilgningsoversikt drift	84
12.1.2 Bevilgningsoversikt drift – fordelt på rammeområder.....	86
12.1.3 Økonomisk oversikt etter art – drift.....	87
12.1.4 Bevilgningsoversikt investering	88
12.1.5 Investeringsprogram 2021-2024	90
12.2 Særutskrift av kommunestyrets behandling	92

1. Kommunedirektørens innledning

Førstereisseilas

Jeg mønstret på Nome-skuta i august. I skipssekken har jeg med meg erfaringer fra andre kommuner. Selv om rollen som skipper er kjent, så er skuta og farvannet nytt. Nome-skuta er vakker og glir godt i vannet. Men skuta er stor og det tar tid å få oversikt over alt som befinner seg under dekk. Vinden er ujevn. På noen områder blåser det friskt, mens på andre steder blir vi liggende i le. På sjøkartet ser jeg at vi beveger oss inn i et farlig farvann. Vi må styre med stø hånd. Det tar tid å snu en så stor skute. Vi må legge om kursen så fort som mulig. I denne prosessen gir det trygghet når mannskapene er så dyktige. Det er interessant og utfordrende å stå til rors!

Annerledesåret

Siden begynnelsen av mars 2020 har Nome, i likhet med resten av kommune-Norge, vært preget av en verdensomspennende viruspandemi. Det hele oppleves som en uvirkelig situasjon, men erfaringene så langt har vist at vi har håndtert både beredskapsmessige og tjenestemessige utfordringer. Pandemien har gjort 2020 til et spesielt økonomisk år for kommunesektoren. På inntektssiden går skatteinntektene ned, mens økt beredskap, smitteverntiltak og utgifter til smittesporing og håndtering av utbrudd øker kostnadssiden. Regjeringen har uttalt at kommunene vil bli kompensert for sine merutgifter og inntektsbortfall, men det er fortsatt usikkert hvordan dette vil slå ut for Nome kommune. Pandemien vil også prege neste år, og kommunene er i første omgang bedt om å holde beredskapet fram til sommeren 2021. Mye av det som har vært annerledes i 2020 kan komme til å bli den nye normalen.

Stram – strammere – strammest

Nome kommune har en hatt en stram økonomi over lang tid. Økonomisk ubalanse førte kommunen inn på *Register over betinget godkjenning og kontroll* (ROBEK) i 2010-2011 og 2016-2018. Et godt politisk og administrativt arbeid, i kombinasjon med gode skatte- og kraftinntekter, gjorde at kommunen igjen fikk selvråderett over egen økonomi.

I 2019 hadde kommunen igjen et underskudd i drifta på 4,2 millioner kroner. Dette året hadde kommunestyret budsjettert at det skulle settes av penger på fond, så deler av denne avsetningen sammen med overføring til investeringsregnskapet kunne strykes slik at regnskapet for 2019 ble lagt fram i balanse. I tertialrapport 2/2020 har jeg varslet et merforbruk på 15-18 millioner kroner. Årsakene er knyttet til en kombinasjon av økte kostnader innen sosialtjeneste, barnevern og uforutsette kostnader, og reduserte inntekter fra innbyggertilskudd, skatt, kraft og integreringstilskudd. Nome kommune har ikke disponible fondsmidler som kan brukes til å dekke merforbruket. Merforbruket i 2020 må dekkes inn over kommende års driftsbudsjett. For å unngå ny innmelding i ROBEK må merforbruket dekkes inn i løpet av to år.

De nærmeste årene ser økonomien ut til å bli enda strammere. En vedvarende befolkningsnedgang, lave kraftpriser og økende demografikostnader utfordrer kommuneøkonomien. Administrasjonen startet arbeidet med økonomiplanen med et negativt handlingsrom i 2021 på ca. 15 millioner kroner. Det framlagte forslaget inneholder et nedtrekk i rammene på 23,5 millioner kroner. Nedtrekket består av konsekvensjusteringer, nye tiltak og driftsreduserende tiltak. Driftsreduserende tiltak skjer gjennom en kombinasjon av effektivisering og redusert tjenestetilbud. Det er ikke mulig å få til dette uten en omfattende reduksjon i antall stillinger. Det er til sammen foreslått driftsreduserende tiltak for 18,8 millioner kroner, og reduksjon av over 30 årsverk.

Det er lett å grave seg ned i detaljer for 2021-budsjettet. Det er viktig at vi også ser framover, ikke bare i økonomiplanperioden, men videre fram mot 2030. Vi har lenge visst at antall eldre (80+) vil øke kraftig i perioden 2025-2030. Dette vil medføre et økt press på kommunens helse- og omsorgstjenester. Samtidig viser SSB sine befolkningsframskrivninger at vi må regne med en nedgang i antall innbyggere under 16 år. Det økte behovet i pleie og omsorgstjenester vi ser fram mot 2030 vil måtte finansieres på tre måter:

- Omtrent halvparten vil kunne finansieres gjennom inntektssystemet til kommunen fordi utgiftsbehovet til kommunen samlet øker
- Omtrent halvparten må finansieres av intern omprioritering av ressurser, og det i hovedsak fra oppvekst til pleie og omsorg
- I tillegg må kommunen løse oppgaver og gi tjenester på en annen måte i framtiden enn det vi gjør i dag.

Nært og godt – og godt nok

Kommuneplanens samfunnsdel – *Nome; nært og godt* – ble vedtatt i 2019. Den legger føringer for utvikling av både lokalsamfunnet og tjenestetilbudet. Samfunnsdelen er ambisiøs, men samtidig ærlig på de utfordringene kommunen står overfor. Dette handlingsprogrammet følger opp og konkretiserer de strategiene som er lagt i kommuneplanens samfunnsdel innenfor de økonomiske rammene vi ser for oss.

Nome kommune leverer gode tjenester til sine innbyggere. Ambisjonen for Nome kommune er at vi fortsatt skal levere tjenester av god kvalitet. I den økonomiske situasjonen kommunen er, må vi imidlertid stille oss spørsmålet om hva som er godt nok. Vi har gjennom flere tiår opplevd en stor økning i den private velstanden, samtidig som det kommunale handlingsrommet krymper. Dette skaper fort et forventningsgap mellom innbyggerne og kommunen. Det blir en viktig oppgave framover å realitetsorientere forventningene.

INNOvasjon og UTENFORskap

Nome kommune har en større andel barn i lavinntektsfamilier, flere fosterhjemsplasseringer og flere innbyggere som mottar sosialhjelp enn landsgjennomsnittet. Dette er en situasjon som gjør at mange opplever et utenforskap. Det er en viktig oppgave for både kommunen og lokalsamfunnet at vi klarer å snu tjenesteproduksjonen fra reparasjon til forebygging. Gjennom tidlig innsats innen både helse-, omsorgs- og oppvekstsektor må vi etterstrebe at utenforskapet ikke går i arv til kommende generasjoner.

For å frigjøre ressurser til de områdene der de har størst effekt, er det viktig at vi tar i bruk nye arbeidsmetoder. I praksis innebærer dette også bruk av ny teknologi, men det er viktig å huske på at teknologien ikke er et mål i seg selv. Organisering og ledelse er de viktigste faktorene for å utvikle tjenestene. Derfor legges det gjennom den kommunale planstrategien opp til kompetanseheving innen dette.

Bygg og anlegg for gode tjenester

Gode kommunale bygg er en forutsetning for gode tjenester. De fleste kommunale byggene har en tilfredsstillende standard, men dette kan bare opprettholdes gjennom en strategisk og langsiktig eiendomsforvaltning. Nome kommune står foran to store utfordringer knyttet til bygningsmassen; standarden på Svensid barnehage og utvidelse av Nome sjukeheim. Slik situasjonen er nå har vi verken råd til å bygge eller råd til å la være. Dette handlingsprogrammet gir ikke svar på noen av utfordringene. Det samme gjelder problemstillingen knyttet til framføring av vann og avløp til nytt,

planlagt industriområde i Ytre Helgen. Kommunedirektøren vil komme tilbake til kommunestyret med konkrete saker med løsningsalternativer for disse sakene senere. Valgt løsning må deretter innarbeides i neste handlingsprogram/økonomiplan. For å finansiere disse utbyggingene er det nødvendig med ytterligere effektivisering og reduksjon av driftsnivået. Utvidelsen av Nome sykehjem vil i seg selv også kreve økte driftsutgifter.

Kommunestyret bestemmer rammene

Dette dokumentet har blitt til gjennom en omfattende prosess. Ledere, medarbeidere og tillitsvalgte har bidratt med sin kunnskap. Kommunedirektøren gir gjennom dette dokumentet sine anbefalinger om driftsrammer, mål og aktiviteter for Nome kommunes drift i årene 2021-2024.

Det er etter kommuneloven formannskapet som har den lovpålagte plikten til å fremme sin innstilling til kommunestyret. Før kommunestyret vedtar det endelige handlingsprogrammet skal formannskapets innstilling gjøres kjent for innbyggere og organisasjons- og næringsliv. Dette sikrer en demokratisk prosess.

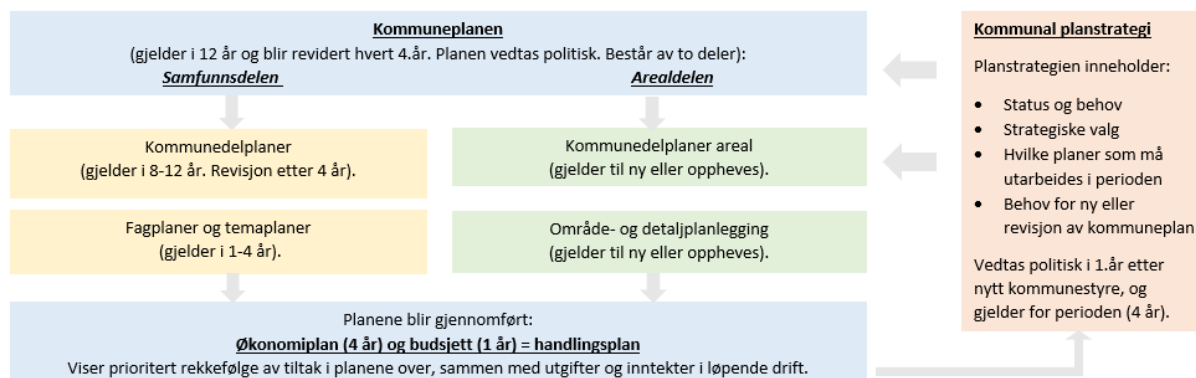
Det er kommunestyret som gjennom sitt vedtak fastsetter kommunens mål og rammer.

Ulefoss, 10.11.2020

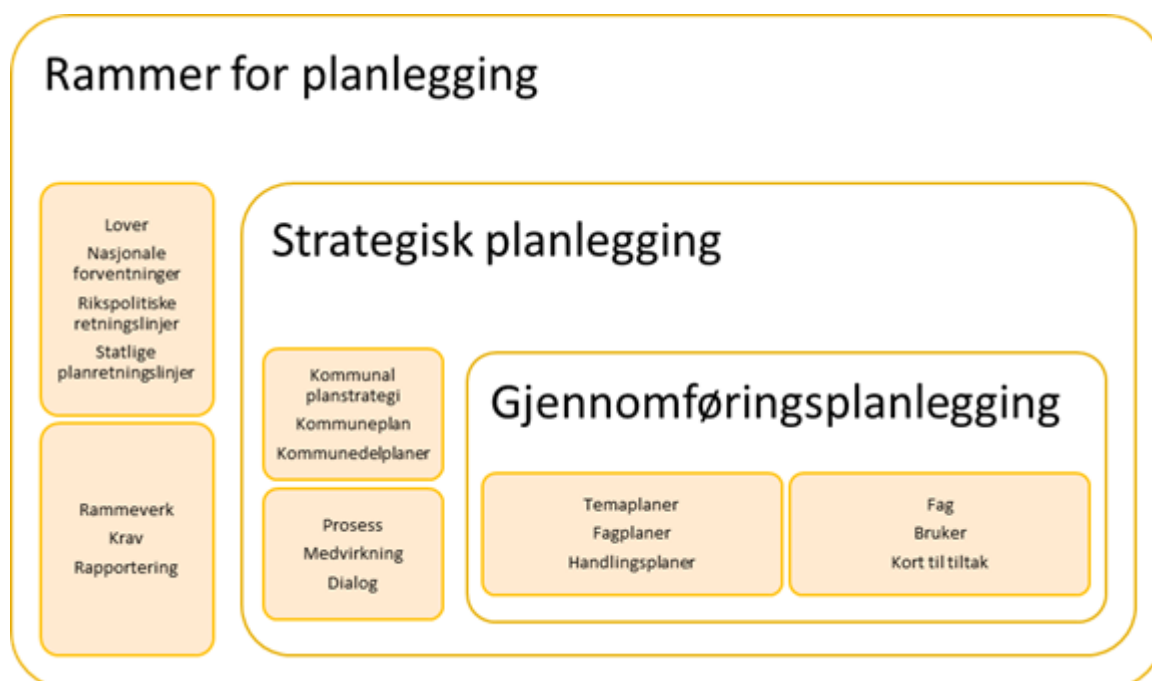
Rune Engehult
Kommunedirektør

2. Det kommunale plan- og styringssystemet

Planene i Nome henger sammen på følgende måte:

Plansystemet i Nome har tre nivå: Rammer, strategisk nivå og gjennomføringsnivået:

Kommunestyret vedtok samfunnsdelen av kommuneplanen i 2019. Arealdelen skal vedtas i desember 2020.

Nome kommunes visjon er: Nome – nært og godt. Samfunnsdelen inneholder 7 strategier som skal hjelpe oss nærmere visjonen:

- Nært og godt å bo
- Nærhet til mulighetene – gode forbindelser
- Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole
- Nær der du bor – godt samhold
- Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse
- Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen
- Nært til kommunen – god kommune

Nome kommunes reglement for økonomiplan og årsbudsjett beskriver at økonomiplanen skal utgjøre kommuneplanens handlingsdel. Dette er forankret i plan- og bygningslovens (pbl) § [11-1](#) fjerde ledd, slik det er åpnet for i kommunelovens (kl) § [14-2](#).

Det betyr at det er i dette dokumentet det skal vises hvordan strategiene i samfunnsdelen skal følges opp.

3. Økonomiske rammebetingelser

I beskrivelsen av statens økonomiske opplegg nedenfor er det tatt utgangspunkt i [statsbudsjettet](#) for 2021 uten ekstra covid-19 kompensasjon.

Regjeringen varslet i slutten av oktober 2020 at de vil bevilge 5,9 milliarder kroner til kommunen i 2021 for å håndtere pandemien i første halvår 2021. Midlene blir fordelt med 4,4 milliarder kroner over rammetilskuddet og 1,5 milliarder kroner som skjønnsmidler. Nome får tildelt 5,3 millioner kroner om forslaget blir vedtatt i Stortinget.

Kommunedirektøren vil understreke at disse 5,3 mill. kr må brukes til håndtering av covid-19 i 2021. Budsjettet som er lagt fram for Nome kommune er i utgangspunktet et "normalbudsjett" hvor kostnader til covid-19 ikke er inkludert. Men vi vet at vi vil få kostnader neste år både til beredskap og oppfølging av TISK-strategien (testing, isolering, smittesporing og karantene).

3.1 Statens økonomiske opplegg

Regjeringen la fram [kommuneproposisjonen](#) for kommende år i mai. Her ble det gitt føringer for det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2021, og regjeringen anslo en vekst i kommunenes frie inntekter på mellom 2,0-2,4 milliarder kroner. Stortinget ga i juni sin tilslutning til regjeringens signaler om hovedtrekkene i opplegget.

Disse rammene ble fulgt opp i statsbudsjettet som ble lagt fram onsdag 7. oktober. Her forslø regjeringen en realvekst i kommunes **frie inntekter** på 2 milliarder kroner (kommunene 1,6 og fylkeskommunene 0,4).

I tillegg kommer et særskilt tillegg på 1,9 milliarder kroner (kommunen 1,181 og fylkeskommunen 0,745) for kompensasjon for skattesvikt som følge av koronakrisen i 2020.

3.1.1 Hva skal de frie inntektene dekke?

Demografi:

Den delen av kommunesektorens merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen som må dekkes av de frie inntektene er av regjeringen anslått til 1,1 milliarder kroner fordelt på 0,9 milliarder kroner i merutgifter for kommunene, og 0,2 milliarder kroner i mindretgifter for fylkeskommunene.

Pensjonskostnader:

Regjeringen har ikke lagt til grunn at de frie inntektene skal dekke endring i pensjonskostnader i 2021. I kommuneproposisjonen 2021 var pensjonskostnadene -1,9 milliarder kroner for 2020. Anslaget for 2021 var +300 millioner kroner. I statsbudsjettet for 2021 er anslaget for pensjonskostnader -1,7 milliarder kroner for 2020. Anslaget for 2021 +600 millioner kroner. Regjeringen legger opp til at endringen i pensjonskostnader i 2020 og 2021 må ses i sammenheng.

Særskilte satsinger:

Regjeringen peker på følgende satsing i det økonomiske opplegget

- *Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett skal bidra til å inkludere fleire, slik at alle får høve til å delta i arbeids- og samfunnsliv. Difor er 100 millionar kroner av veksten i dei frie inntektene til kommunane grunngjeve med satsing på barn og unge si psykiske helse.*

Det forutsettes oppfølging fra kommunene på dette satsingsområde.

Ressurskrevende tjenester:

Formålet med toppfinansieringsordningen er å sikre at tjenestemottakere som krever stor ressursinnsats fra det kommunale tjenesteapparatet, får et best mulig tilbud uavhengig av kommunens økonomiske situasjon. Regjeringen legger opp til et innslagspunkt på 1,430 millioner kroner, noe som er en økning 46 000 kroner utover ordinær «indeksregulering» med lønnsveksten i 2020 på 1,7 prosent. Samtidig foreslår regjeringen å sette av ekstra skjønnsmidler til kommuner under 3 000 innbyggere som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester. For andre kommuner må innstrammingen i ordningen finansieres av veksten i de frie inntektene.

Dersom en tar hensyn til innstrammingen i ressurskrevende brukere, og beregnede merkostnader for pensjon i 2021, så framkommer det et negativt handlingsrom for kommunene på 0,2 milliarder kroner. Se tabellen under.

Økt handlingsrom	Statsbudsjettet 2021	Herav kommunene	Herav fylkeskommunene
Realvekst i frie inntekter	2,0	1,6	0,4
Merkostnader demografi	-1,1	-0,9	-0,2
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,2	-0,1	-0,1
Økt handlingsrom (regjerings anslag)	0,7	0,6	0,1
Innstramming ressurskrevende brukere	-0,3	-0,3	-
Ikke kompensert pensjon 2021	-0,6	-0,5 (anslag)	-0,1 (anslag)
Økt handlingsrom 2021	-0,2	-0,2	0

I statsbudsjettet legges det til grunn at Nome får en vekst i de frie inntektene fra 2020 til 2021 på 2,4 %. Dette er lavere enn forventet pris- og lønnsvekst på 2,7 %, og innebærer en vekst på -0,3 %.

3.2 Befolkningsutvikling

En vesentlig rammebetingelse for anslag på inntektene til Nome kommune er befolkningsutviklingen. Nome får et innbyggertilskudd per innbygger per 1. juli året før, altså er det innbyggertallet per 1.7.2020 som er avgjørende for rammebetingelsene i 2021.

Tabellen under viser utvikling i innbyggertall og aldersfordeling siste 4 år:

Innbyggertall	01.07.2017	01.07.2018	01.07.2019	01.07.2020	Endring
Fordelt på aldersgrupper					2019-2020
I alt	6 659	6 582	6558	6500	-58
0 - 1 år	133	123	93	102	9
2 - 5 år	260	248	262	249	-13
6 - 15 år	745	715	727	703	-24
16 - 22 år	614	617	574	545	-29
23 - 66 år	3 634	3 606	3612	3599	-13
67 - 79 år	893	908	929	941	12
80 - 89 år	287	272	271	267	-4
90 år og over	93	93	90	94	4

Tabellen viser en nedgang på 58 personer det siste året, eller 0,9 prosent. Innbyggertallet i Norge vokste med 0,55 prosent i samme periode. I Nome er det spesielt høy nedgang i aldersgruppen 6-15 år, samt 16-22 år. For de eldste aldersgrupperingene (over 66 år) er det samlet en økning på 12 personer. Det er gledelig at det er vekst i den yngste aldersgruppen (0-1 år).

Nedgangen fra 2019 til 2020 er høyere enn nedgangen fra 2018 til 2019, og er slik sett en større forverring av rammebetingelsene enn vi opplevde i fjor.

Statistisk sentralbyrå (SSB) forventer et innbyggertall i Nome på 6 491 ved utgangen av 2020. Basert på utvikling i andre halvår de siste årene er en nedgang på 9 personer ganske optimistisk. Kommunedirektøren har imidlertid lagt SSB sitt anslag til grunn i beregningene av de frie inntektene. Begrunnelsen for dette er at fødselstallene har vært høyere i 2020 enn i 2019, samt at dødstallene har vært lavere.

SSB la fram nye befolkningsframskrivninger i august 2020. Fra utgangen av 2020 til 2024, så anslår SSBs middelalternativ en befolkningsendring for Nome kommune på -33 personer. Aldersfordelingen vil også endre seg. Det er anslått en nedgang i aldersgruppene 0-66 år med 122 personer, og en vekst i aldersgruppene over 67 år med 91 personer. For aldersgruppen 1-5 år er det forventet en nedgang på 29 personer til 2024, mens for aldersgruppen 6-15 er det forventet en økning på 22 personer til 2024. Antall innbyggere i alderen 6-15 år er forventet å nå en topp i 2024 med 734 (mot 712 i 2021), for deretter å synke ned mot 660 i 2030.

3.3. Demografi og analyser

Nome kommune har også i år fått utarbeidet en KOSTRA- og demografianalyse av Telemarksforskning basert på regnskapstall for 2019. I tillegg har kommunen internt utarbeidet en KOSTRA-analyse hvor vi har gått noe dypere ned i de økonomiske analysene. Hensikten med arbeidet var å gi en sammenstilling av rammebetingelser, samt vurdering av økonomisk handlingsrom innenfor de ulike tjenesteområdene. Begge analysene er vedlagt budsjettsaken.

Både analysen fra Telemarksforskning og den interne analysen viser at Nome kommune på veldig mange tjenestekområder driver effektivt enten sammenlignet med landssnittet eller mot eget utgiftsbehov.

3.3.1 KOSTRA- og demografianalyse

I tabellen under vises nivået på korrigerte frie inntekter for Nome og andre sammenlignbare kommuner i KOSTRA-gruppe 11 i 2019. Når man tar med eiendomsskatt, konsesjonskraftsinntekter og fordelen med differensiert arbeidsgiveravgift, så ligger Nome på landssnittet i inntekter. Disse tallene er justert for kommunens utgiftsbehov. I 2019 var Nomes utgiftsbehov ca. 6 prosent over landssnittet.

For 2021 er indeks for samlet utgiftsbehov for Nome kommune beregnet til 1,0705. Det betyr at Nome er beregnet å være om lag 7 prosent dyrere å drive enn landssnittet og dette tas det hensyn til å inntektssystemet for kommunene. En 1 prosent økning i utgiftsbehov tilsvarer 3-3,5 millioner kroner.

	Korrigerte frie inntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. E-skatt, konsesjons-kraftinntekter, havbruksfond og fordel DA
Nome	97	100
Kragerø	97	99
Notodden	96	99
Bø	101	100
Telemark	97	100
Landet	100	100

Telemarksforskning sin KOSTRA- og effektivitetsanalyse for Nome basert på regnskapstall for 2019 er gjengitt nedenfor. Kommunedirektøren har gjort to korrigeringer:

- «Merforbruket» på barnevern inkluderte også enslige mindreårige flyktninger på 3,5 millioner kroner. Disse kostnadene er finansiert med integreringstilskudd som er et øremerket tilskudd som etter kostraveilederen skal føres som fellesinntekt, mens utgiftene blant annet ligger på barnevern. I tabellen under er «merforbruket» på barnevern nedjustert fra 7,1 til 3,6 millioner kroner.
- I et arbeid med KOSTRA-funksjon 120 høsten 2020, har vi oppdaget at driftskostnadene til Midt-Telemark IKT i sin helhet er ført på funksjon 120 (administrasjon). Ca. 1,4 millioner kroner burde vært fordelt ut på følgende KOSTRA-funksjoner i henhold til kostraveilederen:
 - Grunnskole (202): Kr. 980.000
 - Helse (232): Kr. 140.000
 - Pleie og omsorg (253 og 254): Kr. 280.000

Disse korrigeringene er gjort i tallene i tabellen under.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse – Nome kommune 2019

- Vi har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser, dvs. vi tar hensyn til både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå (målt som korrigerte frie inntekter).
- Våre beregninger viser at Nome kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 46,9 mill. kr i 2019. Da er det ikke hensyntatt verken for at kommunen hadde et *høyere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 6 prosent i 2019), eller at kommunen mottar et særskilt vertskommunetilskudd (ca. 26,0 mill. kr i 2019). Kommunen hadde et inntektsnivå på 100 prosent av landsgjennomsnittet i 2019.*
- **Beregningene viser at Nome kommune samlet sett hadde mindreutgifter på 3,0 mill. kr i forhold til kommunens «normerte og inntektsjusterte utgiftsnivå» i 2019.**

Hovedfunn og oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Nome kommune 2019.
Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

Tjenesteområde	Mer-/mindreutgift 2019 (mill. kr) sammenlignet med		
	Lands- gjennom- snittet	«Normert nivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-11,2	-1,9	-1,9
Administrasjon	2,5	0,7	0,7
Landbruk	1,0	-0,1	-0,1
Grunnskole	-5,5	0,1	0,1
Pleie og omsorg	50,2	-10,0	-10,0
Kommunehelse	1,1	-0,7	-0,7
Barnevern	3,0	3,6	3,6
Sosialtjeneste	5,8	5,3	5,3
Sum	46,9	-3,0	-3,0

Analysen er gjort slik at en har sett på kostnadene på de 8 områdene som inngår i inntektssystemet til kommunene. I første kolonne er det sammenlignet med landsgjennomsnittet. Det blir imidlertid noe unøyaktig siden kommuner har ulik befolkningssammensetning og dermed ulikt utgiftsbehov. I andre kolonne er det hensyntatt at Nome er dyrere å drifte enn landssnittet. Vi kan se på barnehage som et eksempel. Når en sammenligner med landssnittet, ser det ut til at Nome bruker 11,2 millioner kroner for «lite» på barnehage. Men når vi i kolonne to tar utgangspunkt i at Nome har et lavere utgiftsbehov enn landssnittet på barnehage (vi har færre barn i aldersgruppen 2-5 år enn landssnittet), så kommer vi ut med at vi bruker 1,9 millioner kroner for «lite» på barnehage.

I kolonne tre er det og tatt hensyn til at norske kommuner har ulikt inntektsnivå. Som vist tidligere hadde Nome et inntektsnivå helt på landssnittet i 2019. Derfor er kolonne to og tre like.

Analysen viser altså at vi samlet sett brukte 3 millioner kroner mindre enn det utgiftsbehovet for disse områdene som inngår i inntektssystemet viser. Analysen må imidlertid ikke leses som en fasit, men som en indikasjon på hvor kommuner har høyere kostnader enn de burde, og hvor de har lavere.

Det er også gjort en analyse av ressursbruk på utvalgte områder utenfor inntektssystemet;

Analyse av ressursbruk på utvalgte områder utenfor inntektssystemet 2019

Ressursbruk sammenholdt mot landsgjennomsnittet og «normert nivå» på utvalgte områder utenfor inntektssystemet. Nome kommune 2019. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Netto driftsutgifter (i kr per innb.)			Mer-/mindreutgifter (mill. kr) sammenlignet med	
	Nome kommune	Lands- gjennomsnitt	Nome «normert nivå»	Lands- gjennomsnittet	«Normert nivå»
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø	1 033	834	888	1,3	0,9
Kultur	2 232	2 627	2 796	-2,6	-3,7
Kirke	967	603	642	2,4	2,1
Samferdsel	1 796	979	1 042	5,3	4,9
Brann og ulykkesvern	858	880	937	-0,1	-0,5
Sum				6,3	3,8

- Vi har også utarbeidet en analyse som illustrerer kommunens ressursbruk på utvalgte områder som ikke inngår i inntektssystemet. I vurderingen av utgiftsnivået for de aktuelle områdene har vi tatt høyde for kommunens samlede beregnede utgiftsbehov.
- Tallene viser at Nome kommune på de utvalgte områdene, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 6,3 mill. kr i 2019. Dersom vi justerer for kommunens samlede utgiftsbehov (ca. 6 prosent over landsgjennomsnittet), viser beregningen et samlet merforbruk på 3,8 mill. kr.

Denne analysen synliggjør et normert merforbruk samlet på 3,8 millioner kroner på disse områdene. Det er imidlertid et lite forbehold til denne analysen. På de åtte tjenesteområdene som ligger i inntektssystemet er det beregnet et utgiftsbehov for de enkelte tjenestene. I analysen av områdene utenfor inntektssystem har en brukt gjennomsnittlig utgiftsbehov for kommunen samlet (6 prosent over landssnittet). Dette kan gi et noe misvisende bilde. For eksempel har Nome fem kirker og to kapell, noe som nok tilsvarer at utgiftsbehovet til kirke er høyere enn 6 prosent over landssnittet.

Oppsummert blir altså «normert» merforbruk på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet og merforbruket på utvalgte områder utenfor inntektssystemet samlet 0,8 millioner kroner.

Nome kommune opplever altså at vi allerede i regnskapet for 2019 bruker noe mindre enn det som det økonomiske opplegget for kommune tilsier på våre sentrale tjenesteområder. For 2020 er driftsrammene redusert, og de foreslås ytterligere redusert for 2021. Å gjennomføre osthøvelkutt på kjøp av varer og tjenester oppleves nå som lite realistisk. Skal vi få ned driften må det enten fjernes stillinger og/eller tiltak. Det er også dette som er lagt opp til i kommunedirektørens forslag til budsjett for å komme i balanse.

Den ubalansen en opplever i budsjettarbeidet må sees i sammenheng med at Nome i flere år har hatt et høyere driftsnivå enn vi har hatt inntekter til. Vi har i flere år blitt «reddet» av blant annet høyere skatteinntekter enn budsjettet som har blitt brukt til å saldere drift. I tillegg har blant annet inntekter som integreringstilskudd og kraftinntekter hatt sin topp de siste årene, mens en ser en stor nedgang inn i 2020 og videre inn i 2021.

3.3.2 Utviklingen framover

Utviklingen i folketallet legger en viktig premiss for kommunens inntekter og utgiftsbehov framover. SSB la fram nye befolkningsfremskrivninger i august 2020. I perioden 2021-2024 er det forventet at folketallet samlet synker med om lag 30 personer for å så å stabilisere seg fram mot 2030. Dette er basert på SSB sitt middelalternativ. Om denne framskrivningen er realistisk kan en imidlertid stille spørsmål ved når en ser hvordan befolkningsutviklingen har vært de senere år, jf. 3.2 3.2 Befolkningsutvikling.

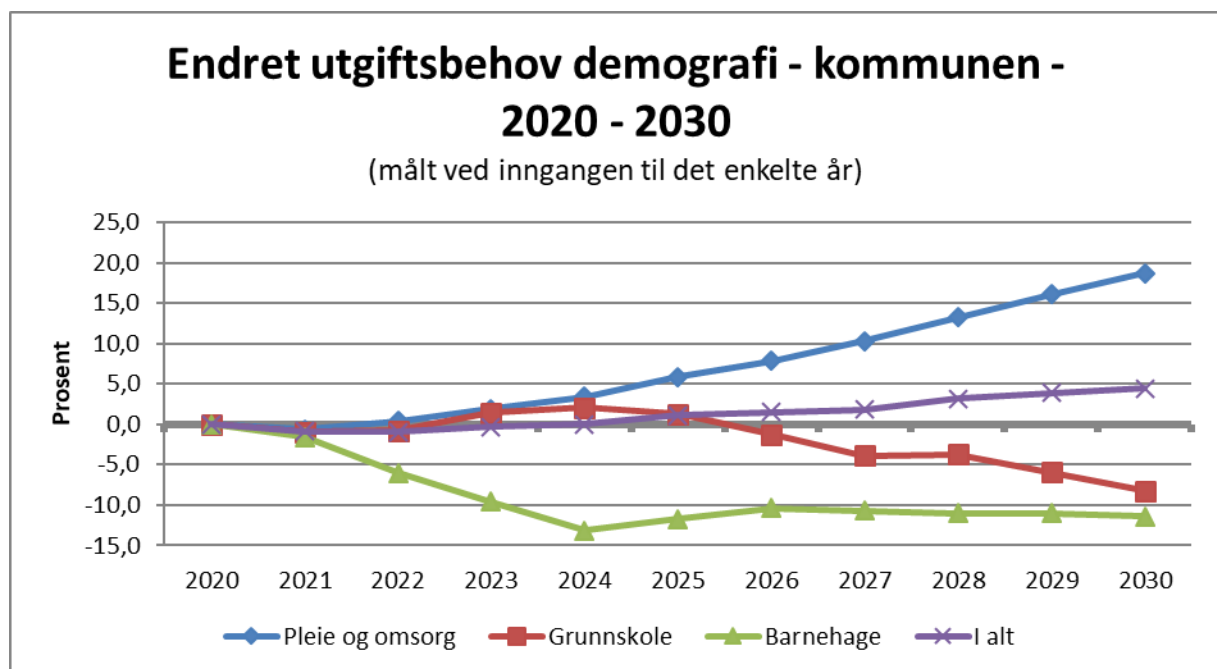
I perioden 2021-2024 er det med utgangspunkt i befolkningsutviklingen beregnet at Nome vil ha mindreutgifter i 2021 og 2022, mens utgiftene vil øke igjen i 2023 og 2024. Samlet i økonomiplanperioden er det beregnet omtrent samme utgiftsbehov som i 2020.

Fra 2023 vil utgiftsbehovet øke hvert år fram til 2030. Økningen i utgiftsbehovet fra 2025 til 2030 er på 18,7 millioner kroner og samlet for perioden 2021-2030 er økning på 18,8 millioner kroner. Det er imidlertid stor variasjon i hvordan utgiftsbehovet vil endre seg i ulike tjenestoområder.

Antallet barn i alderen 0-15 er forventet å synke med 76 personer fram til 2030. Det gir utslag i at utgiftsbehovet på barnehage, grunnskole og barnevern er forventet å synke med til sammen 16,6 millioner kroner fram mot 2030. På den andre siden er antallet eldre over 67 år forventet å øke med 261 personer fram til 2030. Det gjør at utgiftsbehovet til helse og omsorg samlet er forventet å øke med 37 millioner kroner i samme periode.

Denne utviklingen er illustrert i figuren under. Grovt oppsummert kan vi si at det økte behovet i pleie og omsorg vi ser fram mot 2030 vil måtte finansieres på tre måter:

- Omtrent halvparten vil kunne finansieres gjennom inntektssystemet til kommunen fordi utgiftsbehovet til kommunen samlet øker.
- Omtrent halvparten må finansieres av intern omprioritering av ressurser, og det i hovedsak fra oppvekst til pleie og omsorg.
- Det er imidlertid varslet fra statlig hold at kommunene ikke kan forvente å få alle sine økte demografikostnader dekket framover. I det ligger det at kommunen må løse oppgaver og gi tjenester på en annen måte i framtiden enn det vi gjør i dag.

Denne omprioriteringen er vi allerede i gang med ved at oppvekst i 2021 får et prosentvis høyere kutt i sine rammer enn helse og omsorg. Og omprioriteringen må videreføres i planperioden. Spesielt barnehage vil ha et mindre utgiftsbehov fram mot 202, men vi ser at grunnskole vil ha et høyere behov i 2022-2024.

Fram mot 2040 så vil denne utviklingen forsterke seg, og det vil kreve mye av kommuneorganisasjonen å tilpasse seg de inntektene og befolkningssammensetningen kommunen får framover. Det er derfor foreslått i kommunal planstrategi å utarbeide en egen kommunedelplan som blant annet vil ta opp i seg disse utfordringene.

3.4 Fellesinntekter og fellesutgifter

Nedenfor redegjøres for de vurderinger som kommunedirektøren har foretatt vedrørende fellesinntekter og fellesutgifter. Disse er også vist i bevilgningsoversikt drift 2021-2024.

Ny kommunelov og tilhørende forskrifter stiller nye krav til hvilke økonomiske oversikter som skal ligge ved budsjettsaken. Bevilgningsoversikt drift erstatter de gamle driftsskjemaene 1A og 1B. Vi har måttet gjøre noen tilpasningen for å få det nye skjemaet til å stemme:

1. Konesjonsavgifter er som tidligere budsjettert under andre generelle driftsinntekter. Denne inntekten har vært ført på rammeområde H: Samfunnsutvikling. Fra 2020 vil inntekter fra konsesjonsavgifter føres på rammeområde N: Fellesinntekter og fellesutgifter.
2. Konejnskraftsinntekter har tidligere vært budsjettert under andre generelle driftsinntekter. Fra 2020 vil disse inntektene budsjetteres på rammeområde H: Samfunnsutvikling.
3. Fellesposter for pensjon har tidligere vært budsjettert under fellesutgifter. Fra 2020 vil denne kostnaden budsjetteres på rammeområde A.

Disse tilpasningen er gjort i konsekvensjusteringer for de enkelte rammeområdene.

3.4.1 Skatt på formue og inntekt + rammetilskuddet

Samlet er det for 2021 foreslått å budsjettere med 401,392 millioner kroner samlet i frie inntekter (rammetilskudd + skatt). Beløpet er fordelt med rammetilskudd på 237,281 millioner kroner, og skatteinntekter på 165,111 millioner kroner.

Nome kommune blir i tillegg tildelt 5,3 millioner kroner i kompensasjon for covid-19 kostnader våren 2021. Disse inntektsføres som rammetilskudd, og kommunedirektøren har foreløpig ført det samme beløpet som en utgiftspost på fellesområde. Kommunedirektøren vil komme tilbake med regulering av disse midlene inn i driftsrammene i tertialrapportene når vi har oversikt over påløpte kostnader.

Budsjetteringen er i samsvar med KS sin prognosemodell. KS sin prognosemodell legger til grunn en utvikling i folketall i samsvar med SSB sitt middelalternativ. Per 1.1.2021 er det forutsatt 6 491 innbyggere i Nome, noe som er en nedgang på ni personer fra 1.7.2020.

Anslaget på frie inntekter er noe lavere i prognosemodellen enn det som framkommer i statsbudsjettet. Der er samlet anslag på frie inntekter 404,2 millioner kroner. Forutsetningen for utvikling i innbyggertall i statsbudsjettet er at Nome kommune har den samme befolkningsutviklingen som landssnittet. For 2021 er denne beregnet til 0,5 prosent.

Kommunedirektøren synes det er ambisiøst nok å legge til grunn en nedgang på kun ni personer. De siste årene har nedgangen fra 1. juli til 1. januar vært mellom 40 og 50 personer.

Kommunedirektøren mener imidlertid at det ikke helt urealistisk med en mindre nedgang høsten 2020, siden det har vært flere fødsler og færre dødsfall i 2020 enn de to foregående år.

Rammetilskuddet består av flere elementer:

1. Omfordeling.

- a. Utgiftsutjamningen mellom kommuner er basert på objektive kriterier som innbyggertall, aldersfordeling osv. Den er basert på innbyggertall per 1.7.2020, og slik sett fastlagt på nåværende tidspunkt. Nome får beregnet et utgiftsbehov på 1,0705 i 2021 og dette utgjør 25,8 millioner kroner. Det betyr at Nome er vurdert å være omtrent 7 prosent dyrere å drive enn landsnittet på de åtte tjenestoområdene som inngår i inntektssystemet.
- b. Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler er basert på to ordninger. Først trekkes kommunen i rammetilskuddet for antall elever som går i statlige og private skoler. Etterpå fordeles midlene igjen ut til kommunen etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. For 2021 er Nomes netto minus 35 972 kroner.
- c. Noen midler fordeles etter en særskilt fordeling. For Nome gjelder dette satsingen på helsestasjon/skolehelsetjeneste som videreføres, lærertetthet hvor en liten andel fortsatt gis særskilt og en ny, midlertidig, satsing på avlastningstilbud for barn og unge i 2021. Det er verdt å merke seg at tilskudd til frivillighetssentraler ikke lenger fordeles over rammetilskuddet, men skal gis til kommunene som et øremerket tilskudd.

2. Regionalpolitiske tilskudd

- a. Distriktstilskudd Sør-Norge. Nome får 7,2 millioner kroner. Distriktstilskudd Sør-Norge skal ivareta kommuner i Sør-Norge med svak samfunnsmessig utvikling. Tildelingen av distriktstilskudd Sør-Norge tar utgangspunkt i distriktsindeksen, som måler graden av distriktsutfordringer i en kommune. Indeksen består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår. Regjeringen varslet i kommuneproposisjonen 2021 en ny distriktsindeks. Her blir Nome vurdert til å ha mindre distriktsutfordringer enn tidligere, og ny utmåling av distriktstilskuddet er ca. 3,5 millioner kroner. Distriktstilskuddet er imidlertid i 2021 tildelt etter gammel indeks (2017) i påvente av et nytt offentlig utvalg som skal gå igjennom inntektssystemet for kommunene og levere sin utredning innen 1. juni 2022. Vi kan forvente lavere inntekter utover i økonomiplanperioden, men er foreløpig lagt på samme nivå.
- b. Skjønntilskudd. Nome får 2,5 millioner kroner i 2021. Nome har over tid hatt en løpende dialog med Fylkesmannen om de kostnadstunge tjenestene (som barnevern, sosialhjelp, ressurskrevende tjenester, spesialundervisning). Vi registrerer at skjønntildelingen for 2021 er lavere enn i 2020, til tross for at økte kostnader til blant annet fosterhjemsplasserte barn. Kommunen må greie seg med mindre drahjelp fra Fylkesmannen enn det vi hadde for få år tilbake.

3.4.2 Eiendomsskatt

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2021 foreslått at høyeste tillatte skattesats fra 1.1.2021 vil være 4 promille for boliger og fritidseiendommer mot dagens 5 promille. Det er i tillegg fra 1.1.2020 foreslått en obligatorisk reduksjonsfaktor som innebærer at alle takster på boliger og fritidseiendommer skal reduseres med 30 prosent.

Nome kommune har fra skatteåret 2020 nye takster. Det ble vinteren 2020 gjennomført en allmenn omtakstering av eiendommene i Nome ved bruk av Skatteetatens formuesgrunnlag. For eiendommer som ikke får formuesgrunnlag, i hovedsak fritidseiendommer, våningshus og næringseiendommer, er det vedtatt lokale takster av sakkyndig nemnd.

Gjeldende økonomiplan forutsetter et inntektsnivå på samme nominelle nivå som i dag. En reduksjon fra 5 til 4 promille på boliger og fritidseiendommer betyr mindre inntekter for Nome kommune på om lag 3 millioner kroner (fra 24 millioner kroner til 21 millioner kroner). I en situasjon med svært stramme rammer, og en rekke driftsreduserende tiltak, foreslår kommunedirektøren at inntektene fra eiendomsskatt holdes på samme nominelle nivå som i 2020 ved å fjerne bunnfradraget på 200 000 kroner per skatteobjekt. Dette tiltaket utgjør om lag 3 millioner kroner.

3.4.3 Inntekter fra konsesjonskraft

I tidligere budsjettokument er det beskrevet at det er sårbart å benytte inntekter fra konsesjonskraft i salderinga av drifta. 2020 har vist dette. Det var budsjettet med 5,8 millioner kroner i inntekter, men lave kraftpriser gjør at siste anslag er at vi må betale 225 000 kroner. Dersom midlene i hovedsak ble satt av på fond hadde vi vært mindre sårbare for slike svingninger.

For 2021 er det budsjettet med 1,7 millioner kroner i inntekter på denne posten. Det er basert på anslag fra Midt-Telemark Energi som forvalter konsesjonskraften for Nome kommune. Eventuelle merinntekter knyttet til kraft bør avsettes på fond eller brukes til nedbetaling av tidligere års merforbruk.

3.4.4 Andre generelle statstilskudd

- **Rente/avdragskompensasjonsordninger**

Nome har tidligere gjennomført flere investeringer (omsorgsboliger, sjukeheim, skole, kirke) vi får rente- og/eller avdragskompensasjon for. For 2021 har regjeringen budsjettet med 0-rente på slike kompensasjoner, men avdragsdelen av kompensasjonen utgjør 1,25 millioner kroner for Nome kommune.

- **Vertskommunetilskudd drift Nome mottak**

Nome mottak fikk ny driftskontrakt med UDI fra 1.7.2020. Avtalen har en varighet på seks år med mulighet for forlengelse i to pluss to år. Budsjettet til Nome mottak går i null, det vil si at inntektene skal dekke kostnadene. Alle kommuner som har asylmottak eller omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere får et vertskommunetilskudd. Dette dekker de gjennomsnittlige merkostnadene som følger av å ha et asylmottak i kommunen. Tilskuddet består av en grunnsats per kommune og en sats per mottaksplass. Det er budsjettet med et tilskudd på 2,3 millioner kroner i 2021. Dette er basert på 150 plasser.

- **Vertskommunetilskudd psykisk utviklingshemmede**

Tilskuddet har sin bakgrunn i HVPU-reformen, som ble gjennomført tidlig på 1990-tallet. På det tidspunktet overtok 33 kommuner i landet, deriblant Nome, ansvaret for en rekke beboere hjemmehørende i andre kommuner. Formålet med den øremerkede tilskuddsordningen for å kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen. I Nome er det 13 beboere som gir grunnlag for tilskudd i 2021. Det er to færre enn i 2020. Forventet tilskudd i 2021 er på 24,6 millioner kroner.

- **Integreringstilskudd flyktninger + særskilt tilskudd enslige mindreårige**

Tilskuddet for 2021 er ført opp med til sammen 16 millioner kroner. Det er en nedgang på omtrent 3,5 millioner kroner fra justert budsjett 2020. I samsvar med tidligere budsjettforutsetninger er det lagt til grunn bosetting av 10 personer i 2020 og i 2021.

Nome kommune mottar særskilt tilskudd til seks enslige mindreårige. Tilskuddet utgjør om lag 6,9 millioner kroner i 2021. I hovedsak går dette tilskuddet til å dekke utgifter til barnevern og utgifter til spesialundervisning i kommunene flyktningene bor.

Nome har opplevd en kraftig nedgang i integreringstilskuddet de siste årene. Det skyldes at vi tok imot mange flyktninger i 2016. I økonomiplanperioden er det forventet at tilskuddet vil reduseres ytterligere fra 2021 til 2022, og deretter stabilisere seg.

3.4.5 Renter og avdrag

- **Renteinntektene**

I budsjettet for 2021, og de første årene i økonomiplanperioden, er det budsjettet med renteinntekter på 750 000 kroner per år. Rentene er svært lave, og det kan være dette er for optimistisk. Renteinntektene består av utlån av startlån, utlån Midt-Telemark kraft og vanlige bankinnskudd.

- **Renter og avdrag på løpende lån**

For 2021 har kommunedirektøren budsjettet med 8,2 millioner kroner i renteutgifter og 24,2 millioner kroner i avdrag på lån. Rentenivået er lavt, og beregningen er i utgangspunktet basert på rentenivå flytende lån per dato, og gjeldende fastlånsavtaler. Ny kommunelov med virkning fra 2020 angir et minimumsavdrag som kommunene skal betale i avdrag hvert år. Nivået i økonomiplanperioden er basert på et anslag på dette, men endelig nivå på minsteavdrag for 2021 vet vi først når regnskap for 2020 foreligger.

3.4.6 Utbytte fra kraftselskapene

For 2021 er det budsjettet med 6 millioner kroner i utbytte fra Midt-Telemark Energi AS. Det er i tråd med eierskapsmeldingen og basert på halvårsregnskapet i 2020. Det er ikke lagt inn utbytte fra Midt-Telemark Kraft AS i 2021, men fra 2022 i økonomiplanperioden. Om det skal bli utbytte fra Midt-Telemark Kraft AS, så forutsettes det at strømprisen øker.

3.4.7 Avsetninger til fond

- **Kommunestyrets disposisjonsfond**

Sett ut fra en økonomisk betraktning, bør det årlig i økonomiplanperioden, settes av midler til kommunestyrets disposisjonsfond som en buffer mot framtidige uforutsette utgifter. Erfaringene fra 2020 er at kommunen er svært sårbare for endringer i inntekter når vi ikke har nok fondsreserver. I 2021 foreslår kommunedirektøren å sette av 2,7 millioner kroner på disposisjonsfond. Innenfor stramme rammer, og med betydelige driftsreducerende tiltak, har vi ikke funnet rom for mer. Det er imidlertid ikke en større buffer enn vi må ha, blant annet for å dekke inn forventet underskudd i 2020.

- **Bundne fond**

En av endringene i det nye budsjettskjemaet bevilgningsoversikt drift er at avsetning og bruk av bundne fond som er budsjettert skal komme tydeligere fram. For 2021 er det netto budsjettert med en bruk av bundne fond på 2,148 millioner kroner. Dette inkluderer blant annet bruk av kraftfond (konsesjonsavgifter) og selvkostfondene for vann og avløp. Vann- og avløpsfondene har vokst de siste årene, og kommunedirektøren foreslår å redusere gebyrene for vann og avløp med henholdsvis 15 og 10 prosent i 2021.

3.4.8 Overføring fra drift til investering

Det er foreslått å overføre 2,1 millioner kroner årlig i planperioden til investeringsformål. Denne overføringen skal finansiere forventet egenkapitalinnskudd i KLP. Innskuddet skal etter gjeldende regelverk føres i investeringsbudsjettet, men kan ikke lånefinansieres.

3.4.9 Pensjonskostnader

Samlet sett er det i budsjettforslaget lagt til grunn om lag samme pensjonsbelastning i årene som kommer. Dette anslaget er usikkert. Pensjonskostnadene består av flere elementer.

- **Pensjonspremie** er regningen vi får fra pensjonsleverandørene. Det er penger kommunen betaler inn hvert år for å sette av til framtidige utbetalinger til pensjon. Nome budsjetterer med 15 prosent.
- **Pensjonskostnad** er det beløpet som bokføres i driftsregnskapet. Det er et teoretisk beregnet beløp, som ikke har noe med hva kommunen betaler i pensjonspremie å gjøre.
- **Premieavvik** er forskjellen mellom innbetalt premie og regnskapsført beregnet netto pensjonskostnad. Premieavviket har vokst til svimlende summer og utgjorde for Nome kommune om lag 48,9 millioner kroner ved regnskapsavslutningen for 2019. Så lenge betalt premie er høyere enn det som kostnadsføres i regnskapet, blir premieavviket en positiv størrelse, eller et inntektsbeløp i regnskapet. Årlig inntektsført premieavvik føres mot balansen – for så å bli amortisert, dvs. komme til belastning i driftsbudsjettene i løpet av de kommende år.

Avregningen mot premieavviket er lagt inn i ramma på rammeområde A fra 2021 for å tilpasse budsjetteringen til bevilgningsoversikt drift. Nome budsjetterer felles pensjonskostnader på to linjer:

1. Avregning pensjonskostnader/premieavvik i år
2. Amortisering av premieavvik foregående år

4. Rammeområdene

Den administrative prosessen med budsjettet for 2021 tar utgangspunkt i **opprinnelig vedtatt netto driftsramme for 2020** slik de framkommer etter behandlingen i kommunestyret i desember 2019.

Alle netto driftsrammer er prisjustert med den lønns- og prisvekst (deflator) som staten benytter i kommuneopplegget. Denne vekstfaktoren er oppgitt til 2,7 prosent. Deflatoren er bygd opp av lønnsvekst (2,2 prosent) og prisvekst (3,4 prosent).

Dersom ikke annet spesielt er nevnt, er tall i dette dokumentet og talldelen oppgitt i hele tusen kroner.

Beløp for økonomiplan-årene 2022-24 er i 2021-prisnivå. Det betyr at et lavere budsjettbeløp i tabellen for 2022 enn i 2021 betyr en realnedgang – et høyere beløp gir en realvekst (vekst utover lønns- og prisvekst).

Arbeidet med detaljbudsjettene avdekker at det fortsatt er en utfordring å tilpasse budsjettene til de vekstforutsetningene som staten opererer med i kommuneopplegget. Gjennomgående er det slik at statens deflator i mange tilfeller ikke hensyntar kostnadsutviklingen i kommunene fullt ut. Det gjelder både på lønn og andre driftsutgifter. Konsekvensen av dette er at driftsområdene årlig må effektivisere/fremme ytterligere driftsreducerende tiltak for å tilpasse til beregnet netto driftsramme.

Med utgangspunkt i opprinnelig budsjettnivå for 2020 – prisjustert til 2021-nivå som foran nevnt – er det foretatt vurderinger av om dette budsjettnivået er realistisk. Ved økonomirapporteringene gjennom året, er det lagt fram nye opplysninger/prognoser fra de budsjettansvarlige for hvert rammeområde. Hvilke opplysninger som er hensyntatt ved rammeberegningen, framgår i tabell under «konsekvensjusteringer og mulige tiltak» på hvert rammeområde.

Konsekvensjusteringer består av:

- Reguleringer av budsjettet gjennom 2020 som skal videreføres. For eksempel opplevde vi i 2020 at lønnsveksten ble mye lavere enn budsjettet, og rammene for hvert rammeområde er regulert ned i tråd med dette.
- Endringer i det statlige kommuneopplegget, herunder endringer i oppgaver/tjenester staten forventer at kommunene skal følge opp. For eksempel er det lagt inn 133 000 kroner fra en statlig satsing på psykisk helse blant barn og unge.
- Videre er det foretatt konsekvensjusteringer for politiske vedtak der det er forutsatt enten reduksjoner eller påplussinger i forhold til inneværende års opprinnelige budsjettnivå. Et eksempel er endring i finansiering av Ulefoss Bryggepark Drift AS.
- Der hvor det har manglet budsjettmidler i 2020, men hvor kommunen har en forpliktelse er dette regulert inn. Et eksempel er driftstilskudd til Sør-Øst 110 IKS.

Hva som er et realistisk budsjett er alltid et definisjonsspørsmål. Men for kommunedirektøren har det vært en klar målsetting å få fram best mulig anslag på hva eksisterende, etablert drift reelt sett koster. I denne prosessen må de vurderinger og tilbakemeldinger som kommer fra budsjettansvarlige i etater og på tjenesteområder, i vesentlig grad legges til grunn.

I budsjettprosessen for 2021 har det i hovedsak vært fokus på driftsreducerende tiltak på alle rammeområder for å tilpasse driftsnivået til de inntektene kommunen er forventet å få i 2021. Det er allikevel kommet inn noen forslag til nye/utvidede driftstiltak som er hensyntatt i det samla opplegget. Spesielt gjelder dette både drift og tiltak innenfor NAV og barnevern. Flere etatsjefer har valgt å ikke fremme utvidede tiltak ut fra den økonomiske situasjonen vi er i, siden en ser at det er umulig å gjennomføre uten ytterligere reduksjoner i nåværende drift.

Konsekvensjusteringer og de tiltak som er prioritert (både med positivt og negativt fortegn) kommer fram i tabellen under mulige tiltak på hvert rammeområde. Det er knyttet et ID-nummer til hvert tiltak, og disse finner dere igjen i vedlagte tiltakskatalog hvor tiltaket er ytterligere beskrevet. Tiltak som kommunedirektøren har med i sitt opplegg er markert med grønt. Tiltak i tiltakskatalogen som kommunedirektøren ikke har prioritert, men som det er mulig å legge inn, er markert med rødt.

4.1 Rammeområde A – Administrative og politiske fellestjenester

4.1.1. Nasjonale føringer

Norske kommuner har stor frihet til å organisere og prioritere sine tjenester så lenge dette skjer innenfor rammene av gjeldende lover og forskrifter.

Gjennom ny kommunelov er både de folkevalgte organene og kommunedirektørens rolle styrket og tydeliggjort. Gjennom loven er kommunedirektøren tillagt alt ansvar for den løpende personalforvaltningen.

Kommunen skal aktivt informere om sin virksomhet.

Kommunen skal legge til rette for gjennomføring av valg hvert andre år.

Kommunestyret skal i løpet av hver valgperiode behandle en eierskapsmelding.

4.1.2. Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel legger klare føringer og ambisjoner for kommunen som arbeidsgiver og forvaltningsorgan:

- Utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy
- Kompetanseutvikling
- Kommunikasjon med innbyggerne

Nome kommune har et sett med reglement og retningslinjer som legger føringer for arbeidsgiverpolitikken og velferdsordninger for de ansatte.

Kommunestyret vedtok ny politisk organisering fra 2019. Antall kommunestyremedlemmer kan ikke endres i løpet av valgperioden. Kommunestyret kan selv foreta omorganisering av folkevalgte organ når de selv ønsker det.

Kommunestyret vedtok både en digitaliseringsstrategi og et innkjøpsreglement høsten 2020. Digitaliseringsstrategiene vil bli fulgt opp med en mer konkrete handlingsplan.

4.1.3. Særlige utfordringer

Som en oppfølging av digitaliseringsstrategien vil det være naturlig at kommunen tar i bruk nye digitale løsninger der dette er hensiktsmessig. Nye digitale løsninger krever nye arbeidsformer og god ledelse. Anskaffelse av nye løsninger har en kostnad. For at anskaffelsen skal forsvares er det en forutsetning at det er mulig å hente ut økonomiske eller kvalitetsmessige gevinster.

Gjennom arbeidet med kommunal planstrategi har det kommet fram behov for å styrke kompetansen knyttet til ledelse generelt og administrative og ledelsesmessige systemer spesielt. Dette vil bli fulgt opp gjennom en kompetanseutviklingsplan.

På rammeområde A blir det ført felleskostnader som er knyttet til hele den kommunale tjenesteproduksjonen. I henhold til KOSTRA-veilederen er dette kostnader som skal rapporteres i forhold til de tjenesteområdene der de faktisk blir brukt. Det er behov for en gjennomgang av våre rutiner for fordeling av slike kostnader slik at sammenligningsgrunnlaget med andre kommuner blir riktig. Slik det er i dag ser det ut som at Nome kommune bruker mer til administrasjon og styring enn det som faktisk skjer.

4.1.4. Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
A: Administrative og politiske fellestj	28 745	29 521	29 521	29 521	29 521
Konsekvensjusteringer:		394	144	444	244
Herav:					
Stortingsvalg 2021		250	0	0	0
Kommunevalg 2023		0	0	300	0
Ramme til politikeropplæring (2024)		-100	-100	-100	0
Overføring av skatteoppgaver til Staten		-1 224	-1 224	-1 224	-1 224
Rekruttering kommunedirektør (engangsbevilgning 2020)		-150	-150	-150	-150
Redusert lønnsvekst i 2020		-149	-149	-149	-149
Nome mottak betaler for administrative tjenester		200	200	200	200
Midler til lokalutvalg overføres til rammeområde H; samfunnsutvikling		-100	-100	-100	-100
Økte felles driftkostnader (felles forsikring, nye dataprogrammer mm.)		380	380	380	380
Reduksjon i felleskostnader (ressurs tillitsvalgt, diverse felleskostnader)		-80	-80	-80	-80
Reduksjon i politiske kostnader (færre folkevalgte, og møter)		-135	-135	-135	-135
Fellesutgifter pensjon legges på rammeområde A		1 500	1 500	1 500	1 500
Avrunding		2	2	2	2
Nye/Utvidede driftstiltak		0	0	0	0
Herav:					
Driftsreducerende tiltak					
Forslag tiltak		-535	-680	-680	-680
Tiltak A1: Redusert annonsering rekruttering		-15	-15	-15	-15
Tiltak A2: Kutte ekstern kostraanalyse (Telemarksforsking)		-20	-20	-20	-20
Tiltak A3: Utmarkkommunenes sammenslutning: avslutte medlemskap		0	-45	-45	-45
Tiltak A4: Opphør av treningsavtale for ansatte		-40	-40	-40	-40
Tiltak A5: Effektivisering merkantile ressurser (0,3 årsverk)		-260	-260	-260	-260
Tiltak A6: Redusere 0,5 årsverk servicekontor		-200	-300	-300	-300
Tiltak A7: Redusere i gavereglement		0	0	0	0
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BEREGNET NETTO DRIFTSRAMME ANSVAR A		29 380	28 985	29 285	29 085

4.1.5. Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde A							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Implementere kvalitetsstyringssystem (COMPILO)	Kap 7 pkt 5. For å øke kvalitet og effektivitet skal Nome kommune utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy.		X				Koster ca 85 i årlige driftskostnader
Intranett	Kap 7 pkt 5. For å øke kvalitet og effektivitet skal Nome kommune utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy.		X				Ikke kostnadsberegnet pt. Det foregår forprosjekt 4.kv for vurdering av videre anskaffelse.
Ny bedriftshelsetjeneste			X				Nytt anbud går ut senhøsten 2020 og vil etter all sannsynlighet bli noe dyrere enn dagens BHT.
Valg			X		X		
Ta i bruk Visma prognoseverktøy og KBN finans (kommunalbankens verktøy) i økonomirapporteringa	Kap 7 pkt 5. For å øke kvalitet og effektivitet skal Nome kommune utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy.		X				Ingen økte kostnader, men annerledes måte å rapportere på for våre ledere. Vil forhåpentligvis gi bedre struktur i økonomirapporteringa og god finans- og gjeldsrapportering .

4.2 Rammeområde B – NAV

4.2.1 Nasjonale føringer

NAVs visjon er *Vi gir mennesker muligheter*. Visjonen gjenspeiler de tre samfunnsmessige funksjonene NAV ivaretar:

- Mulighet for arbeid
- Mulighet for meningsfull aktivitet
- Mulighet for inntektssikring i henhold til lovfestede rettigheter

NAVs verdier er *tydelig, til stede og løsningsdyktig*. Disse verdiene forteller hvordan NAV ønsker å framstå som organisasjon. De tre verdiene er rettesnoren for utviklingen av NAV og danner grunnlaget for alt vi gjør, enten det dreier seg om store planer og omfattende prosjekter, eller det daglige arbeidet med å yte brukerne gode tjenester.

Arbeids og velferdsetaten har ansvaret for å styre, lede og utvikle etaten. Gjennom tildelingsbrevet fra Arbeids- og sosialdepartementets (ASD) gis etaten politiske, strategiske og administrative føringer. Dette ligger til grunn for etatens interne styringsdokumenter. Statsbudsjettet danner grunnlaget for tildelingsbrevet.

Måloppnåelsen til etaten vurderes i lys av utviklingen i samfunns- og arbeidsliv. Målene som er satt i tildelingsbrevet skal bidra til at sektormålene for arbeids- og velferdspolitikken nås. Etaten skal særlig bidra til følgende hovedmål:

- Et omstillingsdyktig arbeidsliv med høy sysselsetting
- Økonomisk og sosial sikkerhet

NAV lokalt er brukernes møtepunkt med NAV og veien inn til arbeids- og velferdstjenester i stat og kommune. Hovedoppgavene er

- Å følge opp brukere som trenger ekstra bistand for å komme i arbeid eller aktivitet, samt å gi sosialhjelp og kvalifiseringsstønning.
- Å bistå arbeidsgivere som trenger hjelp til å finne arbeidskraft.

Noen arbeidsoppgaver:

- Motivere og veilede brukere i selvbetjeningstjenester på nav.no
- Avklare, veilede og følge opp ulike brukere
- Gi bistand til jobbsøk og hjelp med utfylling av CV og søknader
- Følge opp sykefravær
- Vurdere brukers arbeidsevne
- Legge planer sammen med brukere
- Iverksette tiltak eller virkemidler
- Gi økonomisk rådgiving og utbetaling av økonomisk sosialhjelp
- Tjenester til arbeidsgivere og samhandling med samarbeidspartnere
- Koordinere komplekse saker og samarbeide med andre offentlige etater og private aktører

Både staten (ved Arbeids- og velferdsetaten) og den enkelte kommune "eier" NAV-kontoret, og har et selvstendig ansvar for hver sine tjenester. Partnerskapet skal sikre at tjenestene sees i sammenheng slik at man utnytter kontorets ressurser på en optimal måte til beste for brukeren.

Rett til økonomisk sosialhjelp reguleres av sosialtjenesteloven. Alle som søker om økonomisk sosialhjelp får et enkeltvedtak, og NAV Midt-Telemark følger statens veiledende satser for utbetaling.

4.2.2 Lokale føringer

Kommunene er etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen pålagt ansvar for å sørge for at personer som bor eller oppholder seg i kommunen tilbys råd, veiledning og ulike nødvendige sosiale ytelser.

For på best mulig måte å ivareta de oppgaver og den myndighet som kommunene er gitt, vil det bli inngått avtale om administrativt vertskommunesamarbeid for drift av interkommunalt tjenesteområde NAV Midt-Telemark.

Formålet med avtalen er å legge forholdene til rette for et kostnadseffektivt og nyskapende tjenesteområde, og likeverdig samarbeid mellom deltakerkommunene.

NAV Midt-Telemark yter tjenester for innbyggere i Midt-Telemark og Nome kommuner, og er lokalisert med et hovedkontor i Bø og en avdeling på Ulefoss.

Budsjettet i Nome kommune inneholder de sosiale tjenestene, samt Nome kommunes andel av driftskostnadene til NAV Midt-Telemark, fordelt etter 10 prosent fast del og 90 prosent etter innbyggertall.

Driften av NAV Midt-Telemark reguleres av en egen avtale om drift og forvaltning av eiendom (driftsavtale) mellom kommunene og NAV Vestfold og Telemark.

4.2.3 Særlige utfordringer

Arbeidsmarkedet i landet har endret seg siden koronasmitten stengte ned landet i mars 2020. Det blir viktig i 2021 å få folk tilbake i jobb slik at ikke nivået på antall langtidsledig blir varig høyt eller øker. Et vanskelig arbeidsmarked fører til at det er enda vanskeligere å få jobb for de som allerede opplever et utenforskap.

I Nome var det 97 personer helt ledige i oktober 2020. Dette utgjør 2,7 prosent av arbeidsstyrken, mot 3,5 prosent nasjonalt og 3,6 prosent i Vestfold og Telemark fylke. Av de helt ledige var 34 personer under 30 år. I tillegg er 61 personer registrert som delvis ledige.

Sosialbudsjettet til kommunen påvirkes i stor grad av samfunnsutviklingen. Bedrifter som legges ned, familier som flytter inn eller ut, og mange faktorer kan påvirke at det blir økte eller reduserte kostnader på sosialbudsjettet. Arbeidsledighet kan også føre til at folk i kommunen må be om sosialhjelp i perioder.

I Nome var det 143 personer som mottok sosialhjelp i august 2020. Det var en økning på 15 personer fra samme tid i fjor.

Utenforskap kan oppleves blant mange, men spesielt ungdom og flyktninger kan det være vanskeligere å sysselsette i ordinære virksomheter ved økt generell arbeidsledighet. Faren er at det som følge av dette vil være nødvendig å utbetale sosialhjelp til enda flere brukere.

Det er 212 personer med nedsatt arbeidsevne i Nome kommune. Dette utgjør 5,3 prosent av antall innbyggere i alderen 18-66 år (5,4 prosent i Vestfold og Telemark fylke og i landet for øvrig). Av disse er 36 under 30 år og 151 er mottakere av AAP (Arbeidsavklaringspenger). 626 personer mottar uføretrygd per august 2020. Det utgjør 15,7 prosent, og ligger over gjennomsnittet for landet som er 10,4 prosent og gjennomsnitt i fylket som er 13,3 prosent.

Nyankomne flyktninger vil måtte ty til sosialhjelp hvis de ikke raskt kommer i gang med introduksjonsprogrammet. Det er derfor viktig å opprettholde et godt tilbud til flyktningene som skal bosettes i kommunen.

4.2.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
B: NAV i Nome	20 100	20 643	20 643	20 643	20 643
Konsekvensjusteringer:		-378	-378	-378	-378
Herav:					
Konsekvens av redusert bosetting flyktninger		-300	-300	-300	-300
Transport intro (overført til oppvekst i 2020)		-50	-50	-50	-50
Redusert lønnsvekst i 2020		-149	-149	-149	-149
Skjermingsordning økt egenandeltak		64	64	64	64
Driftskostnader NAV-bygg legges på rammeområde H		-220	-220	-220	-220
Utgift til husleie overføres til NAV Midt-Telemark		-520	-520	-520	-520
Økte driftskostnader NAV Midt-Telemark		800	800	800	800
Avrunding		-3	-3	-3	-3
Nye/utvidede driftstiltak		1 390	1 390	1 390	1 390
Herav:					
Tiltak B1: Økt behov kvalifiseringsstønad		540	540	540	540
Tiltak B2: Økt behov livsopphold ikke-flyktning		850	850	850	850
Driftsreducerende tiltak:					
Forslag tiltak:		-405	-405	-405	-405
Tiltak B3: Redusert livsopphold flyktninger		-255	-255	-255	-255
Tiltak B4: Reduksjon i sosialbudsjettet for å komme i balanse		-150	-150	-150	-150
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BEREGNET NETTO DRIFTSRAMME ANSVAR B		21 250	21 250	21 250	21 250

4.2.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde B							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Tett oppfølging av brukere og et spesielt blikk på langtidsledige	Punkt 2. Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet skal få mulighet til det		x	x	x	x	
Porteføljegjennomgang av brukere på sosial, med fokus på om de har riktig ytelse fra NAV			x	x	x	x	Reduserte ostnader til sosiale tjenester
Utvikle Talenhuset med tett oppfølging av unge under 30 år, og aktuelle prosjekter for brukerne	Punkt 4: Barn og unge skal få muligheten til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome		x	x	x	x	Talenhuset er i drift og en del av NAV's driftsbudsjett. Det finansieres i hovedsak av kommune, men med støtte fra NAV stat.
Oppfølging av elever i videregående skole som trenger tett oppfølging for å fullføre skoleløpet. Prosjekt "Back to school".	Punkt 6. Nome kommune skal være et godt sted å skaffe seg kompetanse for framtida		x				Foreløpig et prosjekt ut 2021, men håper å få prosjektet inn i drift etter endt periode
Særlig oppfølging av flyktninger mot arbeid, og flyktninger i kvalifiseringsprogrammet	Punkt 2. Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet skal få mulighet til det		x	x	x	x	Handler om hvordan vi organiserer arbeidet, og fordeling av oppgaver blant ansatte. Ingen økt øk. konsekvens.
God samhandling om felles brukere med andre instanser i kommunen			x	x	x	x	
Samhandling med frivilligheten om tiltak for ulike målgrupper	Punkt 3 Nome kommune skal gi barn og unge i ulike bygder muligheter til å bli godt kjent med hverandre, slik at gode relasjoner kan oppstå		x				
Nytt prosjekt innenfor gjeldsrådgiving pga koronasituasjonen, finansieres av fylkesmannen			x				Finansieres av fylkesmannen

4.3 Rammeområde C - Nome asylmottak

Nome asylmottak med oppstart 1.7.2020 er i sitt første driftsår. Inntekter er i henhold til miniprisens tilbud. Leveransen skal prisjusteres for første gang 1.1.2021 med 90 prosent av prisomregningsfaktoren. Det er forventet at dette justeres mot økte lønnskostnader.

4.3.1 Nasjonale føringer

Antall asylsøkere til Norge gikk kraftig ned som følge av covid-19 og innføringen av strenge reiserestriksjoner i mars 2020. Ankomstene har steget etter gjenåpningen i sommer, men er fortsatt noe lavere enn det nivået vi har sett de siste årene. Selv om grensene internt i Europa er mer åpne nå, er det fortsatt mye kontroll på grensene samtidig som mulighetene til å benytte seg av flyreiser er begrenset på grunn av få flyavganger.

Det er forventet at det vil i løpet av 2021 være tilbake til det nivået grensekontrollene var før tiltakene mot covid-19 ble satt i verk. Mulighetsrommet er vurdert til å være mellom 1 000 og 7 000 asylsøkere, med et planleggingstall på 3 000.

4.3.2 Lokale føringer

Det er en viktig forutsetning at mottaket klarer å drifte innenfor de økonomiske rammene i henhold til avtalen med UDI.

I budsjettet til Nome mottak ligger det følgende overføringer til Nome kommune:

1. Husleie for bygningsmassen på Dagsrud: 1 700 000 kroner
2. Regnskap, lønn, personal, IKT osv.: 200 000 kroner
3. Vaktmestertjenester: 200 000 kroner

I tillegg får Nome kommune et eget vertskommunetilskudd, se omtale under 3.4.4 Andre generelle statstilskudd.

4.3.3 Særlige utfordringer

El-forbruk: Mange gamle boliger som skal varmes opp, spesielt vinterhalvåret. Bevisstgjøre beboere med fokus på energisparing.

Søppelsortering: Opplæring av beboere i sortering av avfall. Følge opp renovasjonsskalenderen.

Covid-19: Et lokalt smitteutbrudd på mottaket kan få store konsekvenser, derfor er det iverksatt tiltak for å forhindre en eventuell smittespredning. Det viktigste tiltaket er at ansatte har delt seg i to kohorter slik at kritiske funksjoner kan opprettholdes ved et smitteutbrudd. De aller fleste beboere kan være i karantene/isolering i egen boenhet, men mottaket har tre boliger med bofellesskap. Det er derfor beregnet to reserveboliger til bruk ved smitte på fellesboliger.

MOT: UDI lanserte et nytt felles datasystem for mottakene 19. oktober. Systemet skal gi reduserte driftskostnader gjennom integrerte løsninger. Automatiske beregninger av ytelser til beboere, og flytting av revisoroppgaver til UDI. De nye basismottakene innehar derfor redusert økonomifunksjon med 0,8 årsverk. Systemet er nytt og det gjenstår å se om den forventende effekten inntreffer.

4.3.4 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde C							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Energisparing: Systematisk bytte ut gamle panelovner med nye som innehar temperaturstyring.	Kap 6, punkt 6. Nome kommune skal ta miljøansvar i egen virksomhet		X	X	X	X	Kostnad ved å kjøpe nye vil føre til lavere energikostnader.

4.3 Rammeområde D - Kirkelige formål

4.4.1 Nasjonale føringer

Den norske kirke er ikke en del av den kommunale organisasjonen. Kirkeloven pålegger likevel norske kommuner et finansieringsansvar for kirken lokalt. Kommunen skal etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd fastsette en utgiftsdekning som skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig ansatte er tilfredsstillende, at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp, samt drift og vedlikehold av kirker og gravplasser.

Fra 2021 vil staten overta oppgaven med å gi tilskudd til andre trossamfunn. Kommunen har tidligere vært pliktig til å gi slikt tilskudd etter statlig regelverk. Omleggingen innebærer at kommunene blir trukket i rammetilskuddet. For Nome sin del ble vi trukket 606 000 kroner i rammetilskuddet, mens vi for 2020 har budsjettert med 350 000 kroner.

4.4.2 Særlige utfordringer

I Nome er det et høyt antall kirker sett i forhold til både innbyggertall og kommunens geografiske utstrekning. Kommunens utgifter til kirken omfattes ikke av inntektssystemet eller særskilte øremerkinger. Dette gjør at kommunens utgiftsdekning til kirkelig fellesråd må vurderes på lik linje med ordinære kommunale tjenesteområder.

Endringen i tilskuddsordningen for andre trossamfunn innebærer at Nome kommune blir trukket mer i rammetilskudd enn det som har blitt utbetalt til lokale trossamfunn utenfor den norske kirken. Dette inntektsbortfallet må dekkes inn utenom rammeområde D.

4.4.3 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
D: Kirkelige formål	6 645	6 824	6 824	6 824	6 824
Konsekvensjusteringer:		-350	-350	-350	-350
Herav:					
Tilskudd til tros- og livssynssamfunn overtas av staten		-350	-350	-350	-350
Nye/utvidede driftstiltak		0	0	0	0
Herav:					
Driftsreducerende tiltak:					
Forslag tiltak:		-389	-389	-389	-389
Tiltak D1: Reduksjon i kontaktoverføring til kirkelig fellesråd		-389	-389	-389	-389
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BEREGNET NETTO DRIFTSRAMME ANSVAR D		6 085	6 085	6 085	6 085

4.5 Rammeområde E – Oppvekst

Område består av fellesadministrasjon, barnehage, grunnskole, voksenopplæring og flyktningstjeneste.

4.5.1 Nasjonale føringer

Barnehage

En god barndom er viktig i seg selv og for resten av livet. Alle barn skal få et godt barnehagetilbud, uansett hvor de bor og hvilken barnehage de går i. Ny rammeplan for barnehagen som trådte i kraft høsten 2017, bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har og skal fortsatt ha en fremtredende og sentral plass. Samtidig tar rammeplanen hensyn til at barnehagehverdagen har endret seg. Ny rammeplan er tydeligere når det gjelder barnehagens forpliktelser til et systematisk pedagogisk arbeid. Rammeplanen fremhever og tydeliggjør også forpliktelsene kommunene har overfor samiske barn i barnehage.

For å lykkes med å utvikle kvaliteten og med å realisere kravene i rammeplanen må vi drive målrettet kompetansebygging i barnehagesektoren! Barnehagelæreren spiller en nøkkelrolle for å innfri kravene og intensjonene i ny rammeplan. Kompetanse for framtidens barnehage som første gang ble lansert i 2013, og siden revidert skal støtte opp om arbeidet med rekruttering og kompetanseutvikling. Barnehagen skal være et sted der de ansatte har mulighet til å utvikle seg faglig, både individuelt og i et felleskap. Dette krever kompetent og oppdatert barnehageledelse. Med revidert kompetansestrategi ønsker regjeringen å tydeliggjøre de ulike aktørenes roller og ansvar for kompetanseutvikling.

Stortinget har vedtatt ny lov om aktivitetsplikt i barnehagene som skal sikre alle barn et trygt og godt barnehagemiljø. Loven trer i kraft fra 1. januar 2021, og betyr at:

- Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med og melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.
- Barnehagen får ansvar for å utarbeide en skriftlig plan med egnede tiltak.
- Barnehageeier skal ha internkontroll med barnehagens virksomhet for å sikre at barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven med forskrifter.

Skole

Et samfunn i endring krever også en skole som fornyer seg, noe som blant annet kommer til uttrykk i innføring av nye læreplaner høsten 2020, der også overordnet del av læreplanverket er ny.

Fagene i skolen fornyes for å gi elevene mer dybdelæring og bedre forståelse, i tillegg til å gi skolens brede dannelsesoppdrag en tydeligere plass i skolehverdagen. Dette skal være et langsiktig fornyelsesarbeid som bygger videre på Kunnskapsløftet, og på den måten også sikre kontinuitet for både lærere og elever.

Arbeidet for et trygt og godt skolemiljø skal fortsatt ha høy prioritet, og skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø.

Som en følge av St.meld. 6 (2019-2020), Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO, er satsingen "Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende opplæring" lagt inn som en del av desentralisert kompetanseutvikling (DeKomp) som gjelder for skole, og regional ordning for kompetanseutvikling (ReKomp) som gjelder for barnehage. Satsingen på økt kompetanse i barnehager og skoler, og de lokale støttetjenestene skal bidra til at

den spesialpedagogiske hjelpen er tett på barna som har behov for det.

Barnets beste og retten til å bli hørt

Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17 gir alle barn en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Voksenopplæring og flyktningetjeneste:

Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid er vedtatt av Stortinget, og vil tre i kraft 1. januar 2021. Integreringsloven skal bidra til at flere innvandrere, og særlig flyktninger, tidlig integreres i det norske samfunnet, får en varig tilknytning til arbeidslivet og blir økonomisk selvstendige. Det er kommune som er den sentrale aktøren for å tilby kvalifiseringstilbud for innvandrere. For å sikre tilgjengelig og relevant styringsinformasjon på kvalifiseringsfeltet har kommunen plikt til å registrere vedtak og deltagelse for personer som er omfattet av introduksjonsloven, og etter hvert integreringsloven, i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

4.5.2 Lokale føringer

Forankring i kommuneplanen:

Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

- Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet, skal få mulighet til det.
- Nome kommune skal gi barn og unge i ulike bygder mulighet til å bli godt kjent med hverandre, slik at gode relasjoner kan oppstå.
- Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.

I formannskapetets signalmøte som ble gjennomført i august 2020 kom det følgende innspill:

- Kartlegge behovet for åpningstidene i barnehagene slik det er i dag.

Barnehagene vil gjennomføre en kartlegging av behov som foresatte har i forbindelse med forslag til vedtektsendring av åpningstidene.

- Feriestenge alle barnehagene tre uker på sommeren – alternativt forskjøvet ift hverandre.

Det legges fram forslag til endring av vedtektene om å feriestenge alle barnehagene tre uker på sommeren. Dette på bakgrunn av erfaringene gjennom flere år med foresattes mulighet ved særskilt søknad til å benytte uke 28 som åpen barnehage, der bemanning organiseres ut ifra hvilken barnehage barna kommer fra. Veldig få benytter seg av tilbudet, og flere av de som har søkt om tilbudet til sine barn viser seg likevel ikke å benytte seg av det.

Den bemanning som er satt opp i uke 28 ut ifra behov meldt på forhånd må avvike ferie på et senere tidspunkt når det er ordinær drift, noe som igjen medfører økte vikarutgifter eventuelt at avdelinger er underbemannet.

4.5.3 Særlige utfordringer

For å oppnå mål om tidlig innsats og inkluderende felleskap er det behov for å redusere andel elever på mellom – og ungdomstrinn med vedtak om spesialundervisning, og omfordele ressursene til økt innsats i barnehager og 1.-4. trinn slik at det kommer fellesskapet til gode. Nedgang i barnetall, og kravet om å redusere tjenestetilbudet skaper imidlertid utfordringer for å nå dette målet, da det i en overgangsfase vil være behov for økte ressurser for snuprosessen som må til for å få til en endring.

Erfaring tilsier også at det er viktig å spisse hovedinnsatsen mot nyankomne flyktninger. Tidlig innsats spesielt de to første årene etter bosetting, vil gjøre det lettere å komme tettere innpå familiene for blant annet å kunne forebygge eventuelle framtidige utfordringer. Det setter oss også i bedre posisjon til å kunne søke ekstratilskudd fra staten der det skulle være behov for det.

Oppfølgingsansvar for flyktninger ble høsten 2019 overflyttet fra NAV, til oppvekstetaten. Flyktningetjenesten ble samorganisert og samlokalisert med Nome voksenopplæring. Det er i omfang en beskjeden tjeneste, med to miljøarbeider/miljøterapeut-stillinger overført fra NAV. Tjenesten oppleves som sårbar, og det er behov for å utvikle tjenesten for å gi flyktningene et bedre tilbud, ved blant annet bedre oppfølging på ettermiddager og kveldstid. Deltakelse i fritidsaktiviteter, miljøarbeid, mer mobilisering av frivilligheten og familieveiledning er forslag til tiltak for å styrke arbeidet med integrering. Dette må koordineres, som igjen innebærer behov for ressurser. For å få flere flyktninger i arbeid må vi også ha et bredere utvalg av tiltak, og samarbeidet med NAV må styrkes.

Det er store vedlikeholdsbehov for Svenseid barnehage. Det haster med å få en avklaring på hva som skal gjøres. Kostnadene i rapporten som foreligger tilsier en utgift på 11-12 millioner kroner. Bygget vil likevel ikke være egnet som barnehage til tross for at vedlikeholdet skulle bli utført, og anbefales derfor ikke. Det planlegges en mulighetsstudie i 2021 for å vurdere 3-4 alternative løsninger, som legges fram for behandling i kommunestyret.

4.5.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
E: Oppvekstsektoren	127 460	130 901	130 901	130 901	130 901
Konsekvensjusteringer:		-7 311	-7 311	-7 311	-7 311
Herav:					
Konsekvens av redusert bosetting 2018		- 300	- 300	- 300	- 300
Redusert lønnsvekst i 2020		- 1 855	- 1 855	- 1 855	- 1 855
Transport intro (overført fra NAV i 2020)		50	50	50	50
Redusere bemanning Nome Voksenopplæring 2020		- 1 400	- 1 400	- 1 400	- 1 400
Redusert bemanning barnehage 2020		- 1 400	- 1 400	- 1 400	- 1 400
Redusert bemanning skole 2020		- 1 400	- 1 400	- 1 400	- 1 400
Regulering av barnehagemiljø		10	10	10	10
Ny gjennomføringsløsning eksamen og prøver		- 10	- 10	- 10	- 10
Ny delkostnadsnøkkel for grunnskole		- 88	- 88	- 88	- 88
Moderasjonsordninger SFO (1.-2. trinn + 5.-7. trinn)		130	130	130	130
Ny moderasjonsordning SFO (3.-4. trinn)		29	29	29	29
Reduksjon i driftsbudsjettet til PPT (ca. 5 %)		- 140	- 140	- 140	- 140
Tilskudd til økt lærertetthet		60	60	60	60
Reduksjon i utbetaling av introduksjonsstønad		- 1 000	- 1 000	- 1 000	- 1 000
Avrundning		3	3	3	3
Nye/utvidede driftstiltak:		100	100	100	100
Herav:					
Tiltak H4: Merkostnader til skolesvømming		100	100	100	100
Driftsreduserende tiltak:					
Forslag tiltak:		-5 120	-9 550	-9 550	-9 550
Tiltak E1: Reduksjon 1,6 årsverk i voksenopplæring		-920	-1 250	-1 250	-1 250
Tiltak E2: Større klasser 5.-10. trinn. Redusere inntil 9 årsverk i skole		-2 600	-5 200	-5 200	-5 200
Tiltak E3: Økt foreldrebetaling i SFO		-300	-300	-300	-300
Tiltak E4: Redusert åpningstid barnehage, reduksjon 4,3 årsverk i barnehage		-1 300	-2 800	-2 800	-2 800
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BEREGNET NETTO DRIFTSRAMME OPPVEKST		118 570	114 140	114 140	114 140

4.5.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde E							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Styrke arbeidet med godt barnehage- og skolemiljø Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO	SP: 3.4 Barn og unge skal ha gode minner fra en trygg oppvekst		X	X	X	X	Egne ressurser
Kompetanseutvikling for ansatte i barnehage og skole/SFO og voksenopplæring	SP: 5-6 Nome kommune skal være et godt sted for å skaffe seg kompetanse for fremtiden.		X	X	X	X	Egne ressurser og tilskudd fra staten
Styrke det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet			X	X	X	X	Egne ressurser
Fagfornyelsen -Innføring av overordnet del av læreplanen og ny læreplan			X	X	X		Egne ressurser og tilskudd fra staten
Styrking av flyktningetjenesten, og oppfølging av bosatte flyktninger	SP: 3.4 Barn og unge skal ha gode minner fra en trygg oppvekst		X	X	X	X	Egne ressurser og tilskudd fra staten

4.6 Rammeområde F - Helse- og omsorg

Området består av etatsadministrasjon, psykisk helse, helsestasjon/skolehelsetjeneste, legetjenester, fysio- og ergoterapitjenester, arbeidstiltak, institusjonstjenester og hjemmetjenester.

4.6.1 Nasjonale føringer

Helse og omsorgstjenestene styres av en rekke lover, forskrifter, veiledere og stortingsmeldinger, blant annet:

- Helse og omsorgstjenesteloven m/forskrifter
Loven pålegger kommunene å tilby innbyggerne bestemte helse- og omsorgstjenester. Loven har flere omfattende formål som alle går ut på at kommunen skal gi innbyggerne gode livsvilkår.
- Pasient og brukerrettighetsloven m/forskrifter
Lovens formål er å bidra til å sikre befolkningen lik tilgang på tjenester av god kvalitet. Formålet skal oppnås ved å gi pasienter og brukere rettigheter overfor helse- og omsorgstjenesten. Loven skal også fremme tillitsforholdet mellom pasient og bruker og helse- og omsorgstjenesten, samt bidra til å fremme sosial trygghet og ivareta respekten for den enkelte pasients og brukers liv, integritet og menneskeverd.
- Helsepersonelloven m/forskrifter
Lovens formål er å bidra til sikkerhet for pasienter, til kvalitet i helse- og omsorgstjenesten, og til tilliten til helsepersonell og helse- og omsorgstjenesten.
- Folkehelseloven
Loven har bestemmelser om kommunens ansvar for folkehelsearbeid. Kommunen skal blant annet fremme befolkningens helse og bidra til forebygging av sykdom i befolkningen og til utjevning av sosiale forskjeller.
- Ledelses- og kvalitetsforskriften
Formålet med forskriften er å bidra til faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester, kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet, og at øvrige krav i helse- og omsorgslovgivningen etterleves.

Stortingsmeldinger og strategier som gir føringer på hvordan helse- og omsorgsetaten skal utføre sitt arbeid:

- Kompetanseløftet 2025
Kommunene skal tilby tjenester som møter alle innbyggerens behov. Det kreves at det er nok personale med riktig kompetanse og gode ledere. Tjenesten må også lykkes med brukerinvolvering og tverrfagligsamarbeid. Kompetanseløftet 2025 skal bidra til dette. Etablering av en heltidskultur i tjenestene, redusert vikarbruk og derigjennom økt kontinuitet i bemanningen, løftes opp som noen av temaene det arbeides med i planperioden.
- Stortingsmelding nr 15 Reformen "Leve Hele livet"
skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger og ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det. Kvalitetsreformen for de eldre skal handle om felleskap, aktivitet, mat og helsehjelp.
- Stortingsmelding 24 Lindrende behandling og omsorg
handler om hvordan lindrende behandling og omsorg kan utvikles til å møte dagens og fremtidens utfordringer. Meldingen skal bidra til større åpenhet om døden og større valgfrihet. Dette innebærer blant annet at flere skal kunne velge å være lengre hjemme og også dø hjemme.

4.6.2 Lokale føringer

Forankring i kommuneplanen:

Nært og godt å bo

- Stor økning av andel eldre i kommunen i årene fram mot 2030. Kommunen skal følge opp behov for omsorgsboliger ved tett samarbeid internt mellom SU-etat/teknisk avd og HO-etat.

Nær de du er glad i – god eldreomsorg barnehage og skole

- Nome skal følge opp vedtatt HO-plan for økt bemanning og kompetanse, holde fokus forebygging og rehabilitering.
- Følge utviklingen blant de eldre for å fange opp pleiebehov.
 - Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet, skal få mulighet til det.
 - Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.

Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

- Nome kommune skal tiltrekke seg unge arbeidstakere med kompetanse som kommunen og arbeidslivet trenger.

Vedtatt kommunedelplan for helse- og omsorgsetaten bygger videre på områdene i kommunedelplanen og legger føringer for tjenestene.

- Visjon for HO: *Sammen om god helse*
- Verdier: *Kvalitet, Respekt og fleksibilitet i hvert møte*
- Mål
 - Helse og omsorgsetaten skal fremme god helse og dempe det fremtidige behovet for tjenester ved å drive forebygging og tidlig innsats.
 - Helse- og omsorgsetaten skal bygge opp under innbyggernes egne ressurser og muligheter for å mestre egen hverdag og levere "brukernes tjeneste". Dvs: Alle skal få hjelp til å mestre livet i tråd med egne mål og ønsker.
 - Helse- og omsorgsetatens tjenester skal oppleves helhetlige og samordnede.
 - Helse- og omsorgsetaten skal gi faglig forsvarlige tjenester med kvalitet, og forvalte og prioritere ressursene på en mest mulig effektiv måte.
 - Målene i kommunedelplanen for helse og omsorgsetaten følges opp av strategier og tiltak i handlingsdelen av planen.

I formannskapetets signalmøte i august kom det følgende innspill til budsjettarbeidet:

- *Se på muligheten for sammenslåing av boliger*
Dette er vurdert, men er ikke hensiktsmessig å gjøre på nåværende tidspunkt. Muligheten for sammenslåing av boliger vil bli vurdert jevnlig.
- *Se på mulighet for å slå sammen hjemmetjenesten i Lunde og Ulefoss*
Tiltaket er drøftet, men det ligger ikke inne i budsjettforslaget.
- *Det HO-sjefen selv foreslår*
Det er allikevel ikke forslått reduksjon i tjenestene psykisk helse/rus ved å se tilbudet til voksne og barn i sammenheng.
- *Lavterskeltilbud trening for ansatte og befolkningen*
Det gjennomføres treningstilbud for eldre på Ringsevja og Lundetunet, dette tilbudet er ikke utvidet.

- *Felles vikarpool med Midt-Telemark*
Dette tiltaket ble vurdert som svært vanskelig å gjennomføre, da det er stor knapphet på vikarer i begge kommunene.
- *Felles jordmor med Midt-Telemark*
Det er felles jordmor med Midt-Telemark i dag.
- *Bruke frivillige i miljøtiltak*
Det er beskrevet i kommunedelplanen for helse- og omsorgsetaten at det skal utvikles et tettere samarbeid med frivillige lag og foreninger og frivillighetssentralen.
- *Effektivisere drifta – spesielt når det gjelder organisering av nattvakttjenesten*
- organisere nattvakttjeneste under samme ledelse
Dette tiltaket er lagt inn som et innsparingsforslag i budsjettet.

4.6.3 Særlige utfordringer

Helse- og omsorgstjenestene er i kontinuerlig utvikling. Kommunen har over tid fått nye oppgaver, og samtidig hatt en stor tilvekst av nye brukergrupper med andre/flere behov enn tidligere. Det ytes stadig mer kompleks medisinsk behandlingen i kommunen. Tjenestene må utvikles i takt med de behovene og oppgavene som overføres til kommunen. Og de må ta hensyn til at sentrale døgnbaserte behandlingstilbud avvikles.

Dagens situasjon med statlig styrte brukerreformer med økt fokus på enkeltindivids rettigheter og samhandlingsreformen medfører som nevnt behov for flere og nye typer tjenester. Økning i antall innbyggere over 67 år og flere med demens tilsier at behovet for tjenester øker.

Behovet for flere institusjonsplasser vil også øke. En utvidelse av Nome sjukeheim bør være klar i løpet av neste økonomiplan-periode. Det må i forbindelse med en utvidelse av antall plasser planlegges for økt bemanning på sjukeheimen. Det kan i perioden fram til ny sjukeheim står klar bli behov for å leie plasser i andre kommuner.

Mange brukere har behov for flere tjenester samtidig over lang tid. Dette krever mer teambasert tjenesteyting og en flerfaglig tilnærming. Brukere av hjemmetjenester og helsetjenester i dag har mer krevende tilstander enn tidligere. De trenger mer legetjenester, mer fysioterapi og ofte også annen helse- og sosialfaglig kompetanse i tillegg til sykepleie/helsefagkompetanse. Det er nå et tydelig behov for å se helheten i helse- og omsorgstjenesten. Tjenestene må arbeide annerledes, må samarbeide bedre, både innad i kommunen og mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten.

Helse- og omsorgstjenesten står overfor store utfordringer når det gjelder å sikre kvalitet og tilstrekkelig arbeidskraft. Det betyr at det må legges særlig vekt på å rekruttere nye fagpersoner til helse- og omsorgsetaten, og at vi må beholde de flinke medarbeiderne vi har. Det må gis muligheter for faglig utvikling og legges til rette for gode arbeidsmiljø. I samfunnsplanen beskrives det at arbeidstakerne blir mindre lojale. Folk kan velge å flytte ut av kommunen, eller si opp kommunale stillinger hvis kommunen ikke er attraktiv nok.

Det er også utfordringer knyttet til kontinuitet, kvalitet/faglig forsvarlighet og manglende effektivitet på grunn av deltidsstillinger og for lav grunnbemanning. Det er nå vanskelig å følge opp vedtatt HO-plan for økt bemanning og kompetanse.

Nome kommune har felles legevakt med Skien og Siljan. Fra 2021 er Drangedal også med i dette samarbeidet. Ny legevakt i Skien er klar til innflytting våren 2021. I forbindelse med dette kan det bli mer utgifter i forhold til nytt bygg og det kan bli behov for økt bemanning på legevakta. Det ligger ikke inne økte utgifter til legevakt i dette budsjettforslaget da det så langt ikke foreligger tall på en eventuell økning av utgifter.

KOSTRA-tall viser over tid at Nome kommune har en effektiv helse- og omsorgstjeneste, det gjør det

desto mer krevende å redusere budsjettene når oppgavene og tjenestene vil øke framover.

4.6.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
F: Helse- og omsorg	205 895	211 454	211 454	211 454	211 454
Konsekvensjusteringer:		-1 714	-1 980	-1 980	-1 980
Herav:					
Psykologstilling, andel lønn fra fond i 2020		400	400	400	400
Heltid - stilling skjermet avdeling		450	450	450	450
Redusert lønnsvekst i 2020		-3 271	-3 271	-3 271	-3 271
Tilskudd til fastleger		618	618	618	618
Særlig satsing på barn og unges psykisk helse		133	133	133	133
Avlastning barn og unge - koronatiltak i 2021		133	-133	-133	-133
Mindre inntekter felleskjøkkenet (MT sagt opp avtale)		600	600	600	600
Ikke videreføring prosjektstilling velferdsteknologi		800	800	800	800
Økte inntekter Nome sjukeheim		-850	-850	-850	-850
Leasingkostnad bil til hjelpemidler		-90	-90	-90	-90
Budsjetttilpasninger		-637	-637	-637	-637
Nye/utvidede driftstiltak:		840	840	840	840
Herav:					
Tiltak F7: Nattevaktstilling sjukeheimen		800	800	800	800
Nedlegging basseng Dasrud - mindre inntekter		40	40	40	40
Driftsreduserende tiltak:					
Forslag tiltak:		-8 080	-8 560	-8 560	-8 560
Tiltak F1_ Avvikle Frisklivssamarbeidet med MT		-440	-440	-440	-440
Tiltak F2: Endring av tjenestetilbud bofellesskap - 5 årsverk		-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Tiltak F3: 20 % redusert tilsynslege Nome sjukeheim		-320	-320	-320	-320
Tiltak F4: 1 årsverk dagtilbud/arbeidstiltak (Idea) fra juli		-300	-600	-600	-600
Tiltak F5: 1 årsverk demensavdelingen		-600	-600	-600	-600
Tiltak F6: 1 årsverk bo- og behandling		-600	-600	-600	-600
Tiltak F8: 0,7 årsverk felleskjøkkenet		-220	-400	-400	-400
Tiltak F9: 3 årsverk bofellesskap		-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Tiltak F10: 1,5 årsverk hjemmetjenestene dagtid		-900	-900	-900	-900
Tiltak F11: Redusere/omorganisere hjemmetjensten natt		-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Tiltak F12: Redusert omsorgsstønad		-500	-500	-500	-500
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BEREGNET NETTO DRIFTSRAMME HELSE OG OMSORG		202 500	201 754	201 754	201 754

4.6.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde F							
Aktivitet:	Kommuneplan (SP: Kommunedel Plan Helse og Omsorg (HO:	Planstrategi / annet politisk vedtak: HO-plan - strategi	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Oppfølging av prosjektrapport "Sammen om barna". Samarbeid barnevern og helse.	SP: 3.4 Barn og unge skal ha gode minner fra en trygg oppvekst	1.1 Utvikle og styrke tverrfaglig og tverretattlig samarbeid mellom familie, helse, skole, barnehage, barnevern, PPT og andre aktuelle faggrupper	X	X	X	X	Egne ressurser
Styrke og utvikle helsestasjons- og skolehelsetjeneste gjennom økt kapasitet, tilgjengelighet og tverrfaglighet	HO: 1. Helse og omsorgsetaten skal fremme god helse og dempe det fremtidige behovet for tjenester ved å drive forebygging og tidlig innsats	1.1 Utvikle og styrke tverrfaglig og tverretattlig samarbeid mellom familie, helse, skole, barnehage, barnevern, PPT og andre aktuelle faggrupper	x	-	-	-	Eksterne midler, må søke hvert år
Videreutvikle tiltakene i prosjekt "Rehabilitering i Nome – hva er viktig for deg?"	SP: 3 Nær de du er glad i – god eldreomsorg	1.2 Økt kompetanse i hjemmetjenestene for å forebygge og utsette institusjonsplass	X	X	X	X	Egne budsjett midler
Øke kompetansen i tråd med målene i strategisk kompetanseplan.	HO: 1. Helse og omsorgsetaten skal fremme god helse og dempe det fremtidige behovet for tjenester ved å drive forebygging og tidlig innsats.	1.2 Økt kompetanse i hjemmetjenestene for å forebygge og utsette institusjonsplass	X	X	X	X	Egne eller eksterne budsjettmidler
Utarbeide en tiltaksstrategi som følger opp utfordringene beskrevet i oversiktsdokumentet for folkehelse		1.3 Oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel: Fremme folkehelse i alt planarbeid.	X	X	X	X	Egne ressurser/del av stillingsressur
Videreutvikle frisklivstilbud til innbyggerne	SP 3.2 Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet skal få mulighet til det	1.3 Oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel: Fremme folkehelse i alt planarbeid.	X	X	X	X	Egne ressurser
Videreutvikle samarbeidet med kultusetaten. Avsette 50% stillingsressurs for koordinering av frivillige	SP 3.2 Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet skal få mulighet til det	1.4 Utvikle et tettere samarbeid med frivillige lag og foreninger og frivillighetssentral	X	X	X	X	Del av stillingsressurs

Planlagte aktiviteter – rammeområde F							
Aktivitet:	Kommuneplan (SP: Kommunedel Plan Helse og Omsorg (HO):	Planstrategi / annet politisk vedtak: HO-plan - strategi	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Etablere tverrfaglig arbeidsgruppe bestående av representanter fra frivilligheten, politikere og administrasjon (leve hele livet)		1.5 Utarbeide en lokal strategi som følger opp satsningen "Leve hele livet"	X	X	X	X	Egne ressurser
Utforme nye søknadsskjemaer, vedtak og kartleggingsskjemaer i tråd med prinsippet om at brukeren er den som er ekspert i eget liv	HO: 2 Helse- og omsorgsetaten skal bygge opp under innbyggernes egne ressurser og muligheter for å mestre egen hverdag og levere "brukerens tjeneste" Dvs: Alle skal få hjelp til å mestre livet i tråd med egne mål og ønsker.	2.1 Innbyggerne skal anerkjennes som eksperter på eget liv, og deres ønsker og behov skal danne grunnlaget for tjenestene.	X	X	X	X	Egne ressurser
Integrere hverdagsmestring som kultur i Helse- og omsorgsetaten – holdningsendring. Tema på personalmøter		2.2 Ansatte skal trene og støtte brukerne i å mestre hverdagen slik at de kan leve hjemme lengst mulig, opprettholde funksjonsnivået sitt, delta aktivt i samfunnet og dermed få økt livskvalitet.	X	X	X	X	Egne ressurser
Utpøving nye metoder/arbeidsformer på psykisk helse- rus- og voldsfeltet. Sikre varig drift Opptrappingsmidler/budsjett midler			X	X	X	X	Eksterne midler/egne ressurser
Følge opp tiltak i plan for velferdsteknologi	SP: 1. Nært og godt å bo	.3 Hverdagsrehabilitering, rehabilitering i hjemmet/institusjon og bruk av velferdsteknologi vil være viktige satsningsområder for å nå målene for innbyggeren om "Lengst mulig i eget liv".	X	X	X	X	Egne ressurser
Videreføre arbeidet med å utrede behov for omsorgsboliger og institusjonsplasser i tråd med sentrale føringer	SP: 1. Nært og godt å bo	2.5 "Møte fremtidens brukere" med tilpassede boliger	X	X	X	X	Egne ressurser
Opprette og videreutvikle nødvendige ressursfunksjoner og	HO: 3 Helse- og omsorgsetatens tjenester skal	3.1 Tjenestene skal organiseres slik at det er et bredt tverrfaglig samarbeid	X	X	X	X	Egne ressurser/eksterne midler

Planlagte aktiviteter – rammeområde F							
Aktivitet:	Kommuneplan (SP: Kommunedel Plan Helse og Omsorg (HO:	Planstrategi / annet politisk vedtak: HO-plan - strategi	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
tilrettelegge for at disse kan arbeide i hele etaten	oppleves helhetlige og samordnede	mellom tjeneste- og fagområder					
Opplæring av ledere og ansatte ved bruk av "Veilederen" og KS læring med mer. Årlig oppdatering av kompetanseårshjul	HO 4. Helse- og omsorgsetaten skal gi faglig forsvarlige tjenester med kvalitet, og forvalte og prioritere ressursene på en mest mulig effektiv måte.	4.1 Tjenestene skal gis i samsvar med lover og forskrifter (jfr. Bla. Ledelses og Kvalitetsforskriften og Helse- og omsorgstjenesteloven) og det skal gjennomføres tiltak i samsvar med satsningsområder i Stortingsmelding nr 15 "Leve hele livet"	X	X	X	X	Egne ressurser/eksterne midler

4.7 Rammeområde G - Barnevern

Nome og Midt-Telemark barnevern er et interkommunalt samarbeid mellom Nome kommune og Midt Telemark kommune.

4.7.1 Nasjonale føringer

Lov om barneverntjenesten styrer arbeidet til barnevernet. Formålet med loven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår. Loven gjelder for barn og unge mellom 0-18 år. Barneverntjenesten kan gi videre tiltak fram til 25 år om de allerede har tiltak fra barneverntjenesten på det tidspunktet de fyller 18 år. Denne retten blir utvidet fra 23 år til 25 år i 2021.

Barnevernsreformen trer i kraft fra 2022. Reformen gir kommunen et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Det stilles krav til ledelse i barnevernet, til kommunens styring av barnevernet og til det samlede familiestøttene arbeidet. Et av målene med reformen er at kommunen skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging. Tidlig innsats, med tiltak som er godt tilpasset barnets og familiens behov. Dette kan sees på som en investering som kan spare kommunen for mer inngripende tiltak senere. Med reformen får kommunen økt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem samt høyere egenandeler for statlige barnevernstiltak. Kommunen får også økt faglig ansvar, blant annet gjennom et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem. Endringene vil også gi kommunen sterkere intensiver til å jobbe forebyggende. Økt økonomisk ansvar vil bli kompensert gjennom en økning av rammetilskuddet. Det er usikkert om økningen kompenserer merutgiftene fullt ut. Spesielt med bakgrunn i at Nome kommune har høyere utgifter/utgiftsbehov enn gjennomsnittskommunen knyttet til barnevern.

Nome og Midt-Telemark barneverntjeneste har samarbeidet med flere andre kommuner over tid, og deltatt i et læringsnettverk for å forberede seg til innføring av barnevernreformen i 2022. I den forbindelse opprettes det et ressursteam fra 2021. Dette er et fagteam sammensatt av forskjellige fagpersoner som skal bistå den enkelte barneverntjeneste i saker der det er behov for utvidet/økt kompetanse. Stillingene i ressursteamet er fullfinansiert fra staten i 2021. Og teamet skal dekke alle de samarbeidende kommunene.

4.7.2 Lokale føringer

Forankring i kommuneplanen:

Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

- Nome kommune skal gi barn og unge i ulike bygder mulighet til å bli godt kjent med hverandre, slik at gode relasjoner kan oppstå.
- Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.

Barnevernet i Nome og Midt-Telemark har utarbeidet egne mål:

Et trykt og godt oppvekstmiljø for alle barn og unge

- En barneverntjeneste som gir rett hjelp til rett tid.
- Barn og deres familier skal få den nødvendige hjelp og støtte i sitt nærmiljø.
- Barneverntjenesten skal arbeide for at barn kan bo med sine foreldre.
- Et synlig barnevern i samarbeid med andre.

- En barneverntjeneste med gode rutiner.
- En barneverntjeneste med godt arbeidsmiljø og gode muligheter for opplæring og utvikling.

4.7.3 Særlige utfordringer

Alle tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlige og skal sees i sammenheng med prinsippet om barnets beste. Barnevernet har en økende arbeidsmengde, det kan til tider være krevende å oppfylle alle lovkrav i forbindelse med saksbehandlingen. Spesielt kravet om dokumentasjon er utfordrende å gjennomføre på en god nok måte i perioder. Arbeidet med utarbeidelse av rutiner og prosedyrer for å gjennomføre god saksbehandling vil være et fokus område framover.

Mange barn i barnevernet har helsemessige utfordringer, gode kartlegginger og samarbeid med helsetjenesten er avgjørende for å øke deres muligheter videre i livet. Tverrfaglig/tverretattlig samarbeid blir svært viktig framover. Unge som har opplevd omsorgssvikt har høy risiko for å havne utenfor utdanning og arbeidsliv. Ettervern kan bidra til at flere fullfører videregående skole og hindre langvarig utenforskap. Forskning viser at de som mottar ettervern, klarer seg bedre senere i livet. Innføring av barnevernreformen kan oppleves som krevende både når det gjelder flere oppgaver, kompetanse og økonomi.

4.7.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
G: Barnevern	21 755	22 342	22 342	22 342	22 342
Konsekvensjusteringer:		-62	-62	-62	-62
Herav:					
Redusert lønnsvekst i 2020		-163	-163	-163	-163
Økt aldersgrense for rett til ettervern fra 23 til 25 år		29	29	29	29
Økt drift Midt-Telemark barnevern		70	70	70	70
Avrundning		2	2	2	2
Nye/utvidede driftstiltak:		895	895	895	895
Herav:					
Tiltak G2: Økt behov fosterhjem		750	750	750	750
Tiltak G3: Ettervern		145	145	145	145
Driftsreduserende tiltak:					
Forslag tiltak		-595	-595	-595	-595
Tiltak G4: Kutt i forebyggende tiltak		-595	-595	-595	-595
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BEREGNET NETTO DRIFTSRAMME BARNEVERN		22 580	22 580	22 580	22 580

4.7.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde G							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Oppfølging av prosjektrapport "sammen om barna". Samarbeid barnevern og helse	SP: 3.4 Barn og unge skal ha gode minner fra en trygg oppvekst HO: 1. Helse og omsorgsetaten skal fremme god helse og dempe det fremtidige behovet for tjenester ved å drive forebygging og tidlig innsats	1.1 Utvikle og styrke tverrfaglig og tverretattlig samarbeid mellom familie, helse, skole, barnehage, barnevern, PPT og andre aktuelle faggrupper	X	X	X	X	Egne ressurser
Opprettelses av Ressursteam: tiltak i forbindelse med ansvaret barnevernet får for fosterhjem og utvidet plikt til råd og veiledning		Kommunestyrevedtak i desember 2020	X	X	X	X	Statlige midler i 2021
Prosjekt: Grunnmodell for hjelpetiltak og ettervern		Pilotprosjekt i samarbeid med noen andre barneverntjenester og Bufdir.	X	X	-	-	Egne ressurser
Utarbeide nye rutiner ang. Dokumentasjon og brukermedvirkning		Tilsyn fra fylkesmann	X	-	-	-	Egne ressurser

4.8 Rammeområde H - Samfunnsutvikling

Samfunnsutviklingsetaten har som ansvar å se stedsutvikling i Nome i et helhetlig perspektiv. God drift og planlegging orienterer seg om overordna føringer, herunder spesielt FNs bærekraftmål, samt nasjonale og regionale satsingsområder. Dette kommer i tillegg til våre egne lokale føringer og utfordringer. Kommunens samfunnsutvikling skal være preget av kunnskap, langsiktige strategier og gode prioriteringer. Det skal tilrettelegges for god livskvalitet for innbyggerne ved å utvikle bærekraftige velferdssamfunn lokalt med fokus på et miljøbevisst, kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid.

4.8.1 Nasjonale og regionale føringer

For samfunnsutviklingsetaten er det spesielt fire nasjonale og regionale hovedsatsinger som det vil bli jobbet med. Dette er bærekraftige lokalsamfunn, folkehelse, klima/miljø og digitalisering.

Bærekraftige lokalsamfunn

Regjeringen har satt i gang et arbeid med en nasjonal handlingsplan for bærekraftmålene. Planen skal konkretisere arbeidet med bærekraftmålene tilpasset norske forhold og innspill. Foreløpig er følgende føringene gitt; gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. Fokus nasjonalt: sosial ulikhet i boligområder, tilgjengelighet av kollektivtransport, miljøvennlig bygg- og anleggsvirksomhet og planlegging for fortetting av sentrum, tilgjengelige grøntområder og trygge offentlige rom.

Folkehelse

Ifølge lov om folkehelse (folkehelseloven) skal kommunen ha en oppdatert oversikt over lokale folkehelseutfordringer, og kommunen har ansvaret for å jobbe systematisk med lokale folkehelseutfordringer. Folkehelsemeldinga (Stortingsmelding 19 Gode liv i eit trygt samfunn 2018-2019) har følgende satsingsområder: tidlig innsats for å gi barn og unge en trygg oppvekst, forebygging av ensomhet og utjevning av sosiale (helse) forskjeller for å skape (lokal) samfunn som fremmer helse i hele befolkningen.

Lov om klimamål (klimaloven, 2017) har en konkret målsetting for nasjonen Norge om at landet skal være et lavutslippssamfunn innen 2050. For å nå dette må alle kommuner jobbe systematisk med klimaregnskap, med å tilpasse lokalsamfunn de klimaendringer som kommer og ta bevisste og klimavennlige valg.

Digitalisering

Regjeringen og KS lanserte i 2019 Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019 – 2025. Digitalisering skal tas i bruk for å skape en enklere hverdag for innbyggerne, næringsliv og frivillig sektor. Videre legger strategien føringer for en satsing på digitalisering for å effektivisere ressursbruken i offentlig sektor, og å legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet for øvrig.

Etatens planlagte aktiviteter følger opp disse hovedsatsingene gjennom strategiske prioriteringer fra kommuneplanens samfunnsdel.

Bærekraftige og attraktive lokalsamfunn

Kommunen har en utfordrende trend i forhold til sammensetning av befolkningen med flere eldre og færre i arbeidsfør alder. Vi trenger vi å ta gode grep for alders - og aktivitetsvennlig

lokalsamfunnsplanlegging; for barn og unges gode oppvekstvilkår, for eldres muligheter til aktivitet og deltakelse, og for voksne til å ha meningsfylte dager med arbeid og muligheter for videreutvikling. For å få til dette er det viktig med et levende og engasjert lokaldemokrati. Sentrumsutvikling og attraktive nærmiljø skal prioriteres og kommunen skal fremme en JA-holdning til bærekraftig innovasjon. Det skal legges til rette for gode samarbeid som sikrer at kommunen helhetlig jobber for bærekraftige og helsefremmende lokalsamfunn.

Folkehelse: Utjevning av sosiale forskjeller, ALLEMED, Leve hele livet, universell utforming, forebygge ensomhet og utenforskap og økt fysisk aktivitet

Kommunen har flere folkehelseutfordringer hvor det er behov for tverrfaglig innsats. For å utjevne sosiale (helse) forskjeller, hindre ensomhet og utenforskap, øke befolkningens fysiske aktivitet og gi alle muligheter for god livskvalitet, må lokalsamfunnet utvikles systematisk. Det er behov for satsing på universell utforming, gode og varierte kultur -og fritidstilbud, god sentrum-infrastruktur, boligplanlegging og lett tilgjengelig informasjon om både tilbud og støttetiltak. Sosiale møteplasser og tilgjengelige friluftsområder må tilrettelegges. Det trengs ordninger, tjenester og tilbud som sikrer mulighet for deltakelse uavhengig av alder, funksjon og økonomi. Videre må kommunen hindre sosial dumping i gjennomføring av anbud og prosjekter. De gode løsningene finnes i samarbeid på tvers av fag og interesser.

Klima og miljø: Klimatilpasning, sikkerhet og miljøbevissthet

Klimatilpasning er stadig viktigere i nasjonale føringer, blant annet gjennom statlige planretningslinjer (2018). Samfunnet må både kutte klimagasser og tilpasse oss klimaendringer. Kommunene må derfor vurdere konsekvensene av klimaendringer når det planlegges, jf Nasjonale forventninger (2019-23). Nøye kommune må jobbe systematisk for å redusere klimautslipp, og sikre folks sikkerhet fra ekstremvær. Det betyr også samarbeid med andre, slik det slås fast i FNs bærekraftsmål nr 17, og ikke minst kommunikasjon mot innbyggerne om viktigheten av miljø og klimaarbeid. Kommunen skal få bedre kunnskap om sårbare områder, og jobbe bedre for å ta vare på klima og miljø. Det skal skje blant annet gjennom jordvern og vern av økosystemer, energieffektivisering, håndtering av overflatevann, godt planlagt arealbruk og miljøvennlig transport. Kommunen skal også legge til rette for utvikling av bærekraftig, innovativ og miljøvennlig næring.

Digitalisering

Covid-19 pandemien har vist oss hvor langt vi egentlig har kommet i digitaliseringen av samfunnet. I løpet av få dager (!) var store deler av lokalsamfunnet digitalt; våre fysiske sosiale møteplasser var stengt, vi skulle studere og jobbe hjemmefra, og frykten for smitte holdt oss også i større grad borte fra detaljhandelen og sentrumsområder. Vi var som samfunn godt rigget for den påtvungne digitale hverdagen vi gikk inn i, men mange falt også utenfor. Det er et reelt behov for både å øke den digitale kompetansen i befolkningen, men også i større grad se de muligheter som ligger i digitale verktøy for mer effektiv arbeidsdag og økte muligheter for en sosial fritid.

4.8.2 Lokale føringer

Forankring i kommuneplanen

Folkehelse, bærekraft og attraktivitet er tverrfaglige tema, og dette skal gjenspeiles i kommunens årlige handlingsprogram og budsjett.

1. Nært og godt og bo
Miljø -og aldersvennlig bolig -og sentrumsutvikling som reduserer behovet for transport.

Tilflyttingsarbeid skal være et satsingsområde med fokus på å få unge arbeidstakere med kompetanse som kommunen og næringslivet trenger til å etablere seg her.

2. Nærhet til mulighetene – gode forbindelser
Styrke veitransportbåndet i kommunen mellom Skien grense – Ulefoss – Lunde – Bø grense.
Tilrettelegge for gang- og sykkelveier.
3. Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole
Levende frivillighet og et rikt og variert aktivitetstilbud hvor eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet, skal få mulighet til det. Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome. Nome kommune skal stimulere sosialt entreprenørskap for å løse deler av tjenestebehovet til eldre.
4. Nær der du bor – godt samhold
Nome kommune skal dyrke godt naboskap, og levende grender og tettsteder.
Nome kommune skal ha god kommunikasjon med innbyggerne.
Nome skal styrke tettstedenes identitet med kultur, fritid og frivillighet.
5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse
Nome skal være godt vertskap for næring og styrke sin plassering for næringsetablering.
Nome kommune skal tiltrekke seg unge arbeidstakere med kompetanse som kommunen og næringslivet trenger.
Nome kommune skal videreutvikle Telemarkskanalen som reisemål.
6. Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen
Nome skal fortsatt være en viktig landbrukskommune og praktisere strengt jordvern.
Nome kommune skal bidra til å nå Norges klimamål og jobbe for folks sikkerhet fra ekstremvær.
Kommunen skal jobbe aktivt med nærturer fra sentrum til natur med fokus på universell utforming, og styrke områder for bading, turløyper og turområder.
7. Nært til kommunen – god kommune
Nome kommune skal prioritere vedlikehold av formålsbygg, for å øke levetid og bruksverdi.
Nome kommune skal utarbeide en tverrfaglig plan for digitalisering av tjenester.
Nome kommune skal være en foregangskommune for arbeid med folkehelse.

Bostedsattraktivitet og tilflytting

I økonomiplanperioden skal det jobbes videre med en særlig satsing mot bostedsutvikling og tilflytting i både daglig virke og i konkrete prosjekter. Lokalutvalgene vil ha en viktig rolle i dette arbeidet.

Bærekraftig næringsutvikling

Strategisk næringsplan for Nome og Midt-Telemark (2020-2032): Vi skal tilrettelegge for utvikling av eksisterende bedrifter og fremme utvikling og innovasjon hos nyetablerere. Det skal tilrettelegges for gode samarbeid mellom Universitetet i Sørøst Norge (USN), næringsliv og kommune. Med Midt-Telemark og Nome Utvikling AS (MTNU), Visit Bø og Nome og Midt-Telemark landbrukskontor i spissen skal vi sikre et godt næringsutviklingsapparat som har fokus på miljø, landbruk, stedsutvikling og bærekraft. Vi skal styrke reiselivet i regionen ved å legge til rette for aktivitetsbasert og miljøvennlige næringer. Regionen skal ha fokus på universell utforming av aktiviteter og attraksjoner.

Bevisst areal -og infrastrukturplanlegging

Kommuneplanens samfunnsdel (2019) og arealdel (behandles politisk i des 2020): Vi skal sikre god boligutvikling med fokus på utjevning av sosiale forskjeller, tilgjengelighet og gode nærmiljø. Vi skal planlegge for attraktive, miljø - og aldersvennlige sentrum som frir til god detaljhandelsutvikling. Vi skal legge til rette for god næringsutvikling og fremme reiselivet ved tilgjengelige områder for hyttebygging. Nome kommune skal praktisere et strengt jordvern. Vi skal styrke de viktigste transportårene våre og tilrettelegge for gang- og sykkelveier og trafiksikre skoleveier - og sentrumsområder.

Variasjon og kvalitet i det lokale kultur - og fritidstilbudet

Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet 2019 – 2027, Villig Frivillig – Nome kommunes frivillighetsmelding 2019 - 2027, Nome i bevegelse- temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2020-2028: Det er fokus framover på hvordan hindre utenforskap. Utenforskap kan komme av manglende nettverk, økonomi, kompetanse, alder eller funksjonsnivå fysisk og psykisk. For at befolkningen skal kunne leve det gode liv i Nome trengs det en yrende frivillighet som sammen med kommunens egne tilbud kan arrangere og tilby kultur -og fritidsaktiviteter for store og små. Variasjon og høy kvalitet skaper større sannsynlighet for deltakelse, som igjen forebygger ensomhet. Det skal i økonomiplanperioden jobbes konkret med forsterking av samarbeid med frivilligheten, med bedre synlighet av tilbud og aktiviteter og med utvikling av sosiale møteplasser og tilgjengelige aktivitetsarenaer. Kultur -og fritidstilbud skal tilrettelegges for at alle skal få være med, og det skal tas i bruk digitale plattformer for å ytterligere bidra til sosial aktivitet og bistand. For at friluftsområder skal være tilgjengelige kreves det tilrettelegging i form av skilting, og gode stier og turveier, men også veien til friluftsområdene må være tilgjengelig. Det er behov for å tenke kollektivtransportmuligheter til populære friluftsområder, i tillegg til tilrettelegging for å kunne gå/sykle/trille dit.

Bærekraftig ressursforvaltning

Vi skal prioritere å vedlikeholde kommunens formålsbygg. Bygg skal energieffektiviseres og vi skal gjøre kunnskapsbaserte klima -og miljøvalg for både rehabiliteringer og nybygg. Det vil i løpet av 2021 utarbeides en investeringsplan for eiendomsforvaltningen. Planen vil inneholde oversikt over hvilke prosjekter som har behov for investering i årene framover, hvordan type arbeid som skal gjøres, kostnadsestimat for arbeidet og framdriftsplan i forhold til gjennomføringstid og år for igangsettelse av prosjektene. Et prosjekt som vil beskrives i investeringsplanen er ombygging av Lunde brannstasjon.

Klima og miljø

Kommunedelplan for klima, samfunnssikkerhet og miljø følger strategi nr 6 i kommuneplanen Nome – nært og godt! Strategien er «nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen», og inneholder delmål for klima, samfunnssikkerhet og miljø. Nome kommune skal bidra til å nå Norges klimamål og jobbe for folks sikkerhet fra ekstremvær. Planen skal fungere som et styrende dokument for Nomes arbeid med klima og miljø der målet er at klimagassutslippene skal reduseres i samsvar med nasjonale og internasjonale mål. Klimatilpasning blir ansett som en stor utfordring for samfunnsplanleggingen framover med økende hyppighet av ekstreme naturhendelser i form av styrtregn, flom og skred. På bakgrunn av dette har kommunen vedtatt og se samfunnssikkerhet i sammenheng med klima og miljø.

4.8.3 Særlige utfordringer

Klima og miljø

Miljølovgivning og jordvern skjerpes. Det betyr at man ikke kan bygge «hvor som helst». Det kan gi bedre miljø og vilkår for landbruket. Dette kan imidlertid også være konfliktfylt, spesielt i forhold til fradeling av tomter.

Det er den nære naturen som kan brukes til tur og rekreasjon som er viktigst for bygdas befolkning. Fokuset er i mindre grad retta mot klimaproblematikk og virkninger av ekstremvær. Det er stor interesse for sykling, og folk ønsker tilrettelegging for gang- og sykkelveger. Uansett må også Nome ta sin del av jobben for et bedre miljø.

Nome kommune har siden høsten 2017 jobbet med konkrete forsøplingssaker. Av 58 saker påbegynt siden 2017 er 36 ferdigstilte. Ny prosedyre kommer til politisk behandling gjennom kommunedelplan for klima, samfunnssikkerhet og miljø. Arbeidet har tatt store ressurser i kommunen, og vil heretter konsentreres til to perioder i året. Det er forventet at antall saker nå vil ligge på et relativt lavt nivå i framtida. Samtidig er det de tyngste og mest ressurskrevende sakene som fortsatt er uløst. Her må det påregnes ressurser i form av økonomi og del av stillingsressurs.

Næringsutvikling

Næringsutviklingsarbeidet i kommunen er delt mellom Midt-Telemark og Nome Utvikling (MTNU), Nome Investeringselskap AS (NI), Nome næringsforum og kommunen. Kommunen kjøper administrative næringstjenester fra MTNU. Kommuneplanens punkt 5.1 (godt vertskap for næring) sier at det er viktig at rollene i vårt næringsarbeid gjennomgås slik at det primært er «en dør inn» for de som trenger hjelp. Det er en stor utfordring at all støtte til kommunale næringsfond er kuttet. Nome kommune har minimalt med ressurser til bedriftsretta støtte for 2021.

Kultur, fritid og folkehelse. Sikre variasjon, kvalitet, synlighet og tilgjengelighet i kultur -og fritidstilbud

Å satse på en robust og god kultur, fritid og frivillighetssektor i kommunen er tidlig innsats som bidrar til bostedsattraktivitet, til fellesskap og egenutvikling og livsglede i befolkningen. Utfordringen ligger i å sikre variasjon, kvalitet, tilgjengelighet, utvikling og synlighet til både kommunale og frivillige kultur -og fritidstilbud. En god variasjon av kultur -og fritidstilbud, inkludert bruk og formidling av kulturarven, folkehelsestrategier og tilrettelegging for fysisk aktivitet er i stor grad satsingsutfordringer som best løses i kreativiteten og handlingsrommet som oppstår i dialoger og samarbeid på tvers av interesser og bakgrunner.

Planlegging og arealforvaltning. Bærekraftig balanse mellom forventninger og forvaltningsoppgaver

Avdelingen vil i året som kommer jobbe med næringsutvikling, sentrumsutvikling og effektivisering av tjenester til innbyggerne ved å ta i bruk digitale verktøy som bransjen for øvrig benytter seg av.

Sårbarheter i avdelingens drift: Avdelingen har i en årrekke slitt med nok kapasitet i forhold til forventninger og forvaltningsoppgaver. Faggruppene har store uløste oppgaver knyttet til blant annet revisjon av reguleringsplaner og matrikulering/oppmåling av veier.

Avdelingen delfinansieres gjennom gebyrer på innkomne saker. Dette er markedsavhengig og gir derfor en mindre forutsigbar inntekt. Digitalisering av oppgaver, oppgradering av f.eks. måleutstyr og programvare koster både i opplæring/innfasing, men ikke minst i årlige og økende lisenskostnader. Bortsett fra lønnsutgifter, er dette den største kostnaden til avdelingen. Det må prioriteres ressurser innenfor vedtatte rammer for å kunne ta i bruk nye, digitale løsninger.

Samferdsel og kommunalteknikk eksl. VA. Vedlikehold vei og tilrettelegging og etablering av flere gang- og sykkelveier

Utfordringer for å følge opp strategiene i kommuneplanen er todelt: å ha ressurser nok til å opprettholde god standard på eksisterende veier og gang- og sykkelveier i driftsbudsjettet. På den andre siden er utfordringene å finne i årlig avsetning til planlegging og etablering av gang- og sykkelveier i investeringsbudsjettet.

Eiendomsforvaltning. Vedlikehold av formålsbygg – kommunens viktigste eiendomsverdier

Prioritert visjon: forvalte for verdiøkning framfor forringelse.

Det er store utfordringer for å etterleve de nasjonale- og lokale føringene, årsaken er at det ikke er nok midler i rammetilskudd for vedlikehold for å oppnå målsettingen fra klima- og miljø/energiføringer. Det er samme problematikken ved investeringer, da prisen blir for høy og kostnader må kuttes.

4.8.4 Konsekvensjusteringer og mulige tiltak

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Endringer i forhold til opprinnelig budsjett 2020					
H: Samfunnsutviklingsetaten	52 590	54 010	54 010	54 010	54 010
Konsekvensjusteringer:		805	735	715	215
Herav:					
Gamle lysarmaturer byttes ut med ny LED-armatur		-20	-40	-60	-60
Ordningen med utbetaling av boligtilskudd er avviklet		-800	-800	-800	-800
Oppryddingsprosjektet "rusken og rasken"		0	-100	-100	-100
Kommuneplanens arealdel - planleggingsmidler 2020		-280	-280	-280	-280
Husleieinntekter Dagrud - reduksjon fra 2020		1 416	1 416	1 416	1 416
Tilskudd frivillige lag og organisasjoner		200	200	200	200
Redusert lønnsvekst i 2020		-565	-565	-565	-565
Tilskudd til frivillighetssentral - øremerkes		-441	-441	-441	-441
Lokalutvalg overført fra rammeområde A		100	100	100	100
Redusert drift Nome og Midt-Telemark landbruk (4,3 %)		-137	-137	-137	-137
Redusert drift NMTBR (4,3%)		-220	-220	-220	-220
Årlig utgift til ECOonline (stoffkartotek)		195	195	195	195
Årlig utgift til Sør-øst 110 sentralen		360	360	360	360
Redusert husleie til boligstifelsene		-200	-300	-300	-300
Driftskostnader NAV-bygg legges hos SU - ny fakturering		220	220	220	220
Ikke innleie vikar renhold i svangerskapspermisjon 20/21		300	450	450	450
Fast driftstilskudd Ulefoss Bryggepark Drift AS		175	175	175	175
Vedlikehold Dagsrud		500	500	500	0
Avrundning		2	2	2	2
Nye/utvidede driftstiltak:		0	0	0	0
Herav:					

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Driftsreduserende tiltak:					
Forslag tiltak		-3 705	-4 580	-4 580	-4 580
Tiltak H1: Halvere tilskuddsposten til kulturmidler		-200	-200	-200	-200
Tiltak H2: Legge ned lokal turistinformasjon		-100	-100	-100	-100
Tiltak H4: Stenge bassenget på Dagsrud		-480	-480	-480	-480
Tiltak H5: Salg av Borgen - reduserte FDV-kostnader		-75	-125	-125	-125
Tiltak H6: Salg av Felland - reduserte FDV-kostnader		-40	-80	-80	-80
Tiltak H7: Salg av Gamlebankene - reduserte FDV-kostnader		-150	-305	-305	-305
Tiltak H8: Kjøp av tomt og salg/riving av Fen skole		-50	-105	-105	-105
Tiltak H9: Økte gebyrer byggesak		-50	-50	-50	-50
Tiltak H10: Privatisering av kommunale veier		-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Tiltak H11: Kutt tilskudd anleggslinja Nome videregående		-100	-100	-100	-100
Tiltak H12: Endring og reduksjon av Kompis		-95	-95	-95	-95
Tiltak H13: Effektivisering Nome kino		-25	-25	-25	-25
Tiltak H15: Reduksjon 25 % stilling bibliotek. Omdisponering.		-160	-160	-160	-160
Tiltak H16: 1 årsverk eiendomsavdelingen		-400	-600	-600	-600
Tiltak A5: 0,2 årsverk SamKom		-180	-180	-180	-180
Tiltak H17: 1 årsverk samfunnsutviklingsetaten		-350	-700	-700	-700
Tiltak H18: Kutt i husleie MTNU		-50	-75	-75	-75
Endring i den politiske behandlingen:		0	0	0	0
Herav:					
BER NETTO DRIFTSRAMME SAMF UTVIKLING		51 110	50 165	50 145	49 645

4.8.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Bredbånd og telefoniutbygging i kommunen	1.1. Digital infrastruktur		x	x	x	x	Tilskuddsbaserte prosjekter med kommunal PL. Tilskuddsmidler søkes årlig. Samarbeid med bredbånds-utbyggere
Utarbeide Kommunedelplan for tilflytting og bolig.	1.2. Bolig – attraksjonskraft, stimulere til formålstjenlige boliger	Kommunedelplan for tilflytting og bolig. Omregulering Helgen industriområde	x				Egenkapital til oppstart av utbyggingsprosjekt som oppfyller disse kravene. Søke Husbanken for fullfinansiering.
Utarbeide sentrumsplan for Lunde.	1.2.	Sentrumsplan for Lunde.	x	x	x		
Utarbeide markedsføringsstrategi for salg og tilrettelegging av ledige kommunale tomter	1.2.		x				
Utarbeide analyser i forbindelse med Kommunedelplan for tilflytting og bolig	1.1., 1.3., 3.1., 5.4., 5.5. Tilflyttingsarbeid knyttes til plan og utvikling i kommunen	Kommunedelplan for tilflytting og bolig. Forprosjektet Opp/LevNome	X	x			Finansiering av tiltak som er knyttet til bolyst, bokvalitet og tilflytting. Skal styrke Nomes omdømme som bosted basert på «Nome – nært og godt».
Konkretisere arbeidet / samarbeidet med tilflyttingsforumet.		Det må gjøres en politisk avklaring på hva en ønsker å bruke tilflyttingsforumet til nå når man har etablert lokalutvalg.					Del av stillingsressurs
Jernbane-undergang i Lunde Egen sak til politisk behandling i slutten av 2020 eller starten av 2021.	2.1. Styrke hovedtransportbåndet i kommunen mellom Skien grense – Ulefoss – Lunde – Bø grense.	Trafikksikkerhetsplan	x	x			Investeringsmidler fra Vestfold og Telemark fylkeskommune, trafikksikkerhetsmidler og evt. kommunens egne driftsmidler
Tilrettelegge og etablere sykkelfelt på vegskulder.	2.1, 3.4 Trygg oppvekst i Nome	Trafikksikkerhetsplanen			x	x	Fullfinansiering i samarbeid med fylkeskommunen og Statens Vegvesen.

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Planlegging for G/S-veg og sykkelfelt.	2.1, 3.4	Trafikksikkerhetsplanen: fortau, G/S-veg og belysning			x	x	Trafikksikkerhetsordningen (tidligere aksjon skoleveg) + Årlig avsetning investeringsbudsjett til etablering av G/S-veger Del av stillingsressurs
Kollektiv-knutepunktet i Lunde skal oppgraderes og videreutvikles	2.2. Styrke kollektiv transport	Konsekvens av arealplanarbeid		x			BaneNor har ønsket om å utvide eksisterende parkeringsplass v/ Lunde stasjon. Dette sees i sammenheng med fullføringen av arbeidet med jernbane- undergangen
Kollektiv-knutepunktet på Ulefoss skal oppgraderes og videreutvikles	2.2	Reguleringsplan for Ulefoss sentrum		x	x		Delfinansiering søkes fra fylkeskommunen. Må settes av midler på investeringsbudsjettet
Utarbeide behovsanalyse for sentrale kommunale utleieleiligheter	3.1. Eldre skal kunne leve gode liv i bygda	Kommunedelplan for tilflytting og bolig. Kommunedelplan for framtidig behovsdekning. Prosjekt Ringsevja 23		x			Ressurser bør avsettes til dette arbeidet i 2022
Iverksette tiltak basert på lokal "Leve hele livet" strategi (kommer til politisk behandling i første møte i 2021)	3.1. Eldre skal kunne leve gode liv i bygda	Lokal strategi for "Leve hele livet" Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet visjon 2	x				Stillingsressurser, eksterne finansieringsmuligheter i 2021
Videreutvikle kommunal frivilligsentral	3.2. Eldre og unges bidrag	Administrativt vedtak om Nome Nærmiljøsenner (2019) Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet: Visjon 3	x				Øremerkede midler i 2021
Stimulere sosialt entreprenørskap for å løse deler av tjenestebehovet til eldre	3.2 Eldre og unges bidrag	Kommunedelplan for kultur, fritid og folkehelse, visjon 4 b)	x				Eksternt tilskudd (i 2021) fra helsedirektoratet via fylkesmannen til koordinering av frivillighetsarbeid gjennom digital plattform

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Gjennomføre Ungdata-undersøkelsen for 8.-10 trinn på Holla og Lunde 10-årige	3.4 Trygg oppvekst i Nome	Folkehelsa i Nome – lokalt utfordringsbilde	x			x	Del av stillingsressurs. Oppfølging av funn med riktige tiltak
Videreutvikle tiltak som utjevner sosiale forskjeller, blant annet kultur –og fritidskortet og Nomebua – utstyrssentralen i Nome	3.4 Trygg oppvekst i Nome	Folkehelsa i Nome – lokalt utfordringsbilde Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet, mål 4 a. ALLEMED-satsing Nome i bevegelse – temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet, strategi 4.1 - 4.3	x	x			Stillingsressurser, søke eksterne midler fra bufdir
Følge opp vedtak og satsinger som kommer fra lokalutvalgene	4.1. Godt naboskap		x	x	x	x	Del av stillingsressurs. Ramme til lokalutvalgene er opprettholdt.
Effektivisere timebestillingssystem for møter med plan- og byggesaks-behandlerne	4.2. God kommunikasjon		x				Del av stillingsressurs
Prosjekter for å styrke infrastruktur og tilgjengelighet rundt Telemarks-kanalen	4.3. Styrke tettsteds-identitet	Prosjekt. Bærekraftig reiseliv i Nome og Midt Telemark.	x	x	x	x	Del av stillingsressurs
Ta i bruk digital plattform for synliggjøring av kommunale, frivillige og private kultur –og aktivitetstilbud	4.3 Styrke tettsteds-identiteten med kultur, fritid og frivillighet	Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet: visjon 2.1, 2.2, 3.4 b Villig frivillig – Nome kommunes frivillighetsmelding: Koordinert, inkludert, synlig og sosial Nome i bevegelse – temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet mål 2, strategi 2.1 – 2.10	x	x	x	x	Stillingsressurser, tilrettelegging for tilskuddsmidler til frivilligheten, Vil søkes midler eksternt for utvikling av markedsføring/ synlighet, lisenser for digitale verktøy
Etablere plakatomtre i begge bygdesentre for synlighet av aktiviteter i sentrumsbilde	4.3	Villig frivillig – Nome kommunes frivillighetsmelding: Koordinert, inkludert, synlig og sosial	x				Midler på egen ramme og eventuelt tilskudd eksternt

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Bredbånd, VA og G/S til Ytre Helgen Næringspark	5.1. Styrke sentral plassering for nærings-etablering	Strategisk næringsplan Kommuneplanens arealdel (behandles politisk des 20) <i>Det vil bli utarbeidet en egen politisk sak om utvikling av Ytre Helgen Næringspark inkl. mulig finansiering</i>	x	x	x		Ekstern finansiering av bredbånd.
Utarbeide kommunedelplan for Fensfeltet	5.3. Utnytte Fensfeltet til felleskapets beste	Kommunedelplan for Fensfeltet			x	x	Del av stillingsressurs
Etablere boligprosjekt «Et sted å begynne»	5.4. Tiltrekke unge arbeidstakere	Kommunedelplan for tilflytting og bolig. Prosjektet Opp/Lev Nome				x	I samarbeid med Husbanken
Etablere samarbeidsforum med USN, Nome vgs og elev- og student-organisasjonene samt samarbeid med USN og næringslivet	5.6. Kompetanse for framtida	Kommunedelplan for tilflytting og bolig.		x	x	x	Del av stillingsressurser
Utarbeide områdeplan for Krøsset, med grunnlag i behovsanalyse	5.7. Videreutvikle Telemarks-kanalen som reisemål	Områdeplan for Krøsset Samarbeidsprosjekt med Sparebankstiftelsen/ Historielaget?		x	x	x	Del av stillingsressurs
Områdeplan for Gonge	5.8. Tilrettelegging for miljøvennlig hytteutbygging	Områdeplan for Gonge (privat)	x	x			Del av stillingsressurser
Formalisere samarbeid med kompetansemiljø og landbruks-næringa	5.9. En viktig landbruks-kommune	Strategisk næringsplan		x	x		Finansieres gjennom MTNU/MTLK
Vurdere en styrket satsing på frukt og bær og andre lokale produkter.	5.9	Strategisk næringsplan	x	x			Samarbeid med lokal landbruks-forvaltning
Utarbeide klimaplan	6.1. Bidra til å nå Norges klimamål og jobbe for folks sikkerhet fra ekstremvær.	Kommunedelplan for klima, samfunnssikkerhet og miljø	x	x	x	X	Tiltak og økonomiske konsekvenser blir fastsatt i planen (vedtas sommer 2021)
Kartlegging, vurdering og prioritering av flaskehalser og risikoområder.		Det vil i løpet av økonomiplanperioden komme krav om kommunal kartlegging og prioritering av flaskehalser og risikoområder.		x			

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Etablere og sikre blågrønne buffersoner som kan håndtere ekstremnedbør.		Det vil i løpet av økonomiplanperioden komme krav om kommunal etablering og sikring av buffersoner som kan håndtere nedbør.		x			
I sentrum skal det planlegges for sykkelparkering og løsninger for ladning av EL-sykel og EL-biler.	6.2. Miljøvennlig utvikling av boliger og næring	Samarbeidsprosjekt med handelsstandsforeningene og lokalutvalgene?	x	x			Del av stillingsressurs Søke klimasatsmidler?
Sette opp digitale avfallsdunker på offentlige badeplasser	6.3. Redusere plast i havet			x			Søke klimasatsmidler til investering. Drift over kommunalt budsjett
Samarbeide med frivillige om innsamling av plast fra vassdragene	6.3. Redusere plast i havet		x	x	x	x	Stillingsressurser, frie midler til samarbeid
Styrke områder for bading, turløyper og turområder som man ikke trenger bil for å komme til.	6.4. Enkel tilgang til gode naturopplevelser for alle	Eget prosjekt i samarbeid med lokalutvalgene og frivillige turlag?	x	x	x	X	Del av stillingsressurs Det søkes ekstern finansiering.
Etablere sentrumsnære turveger med universell utforming	6.4. Enkel tilgang til gode naturopplevelser for alle	Vedtak Eldrerådet 004/20: Eldrerådet ønsker at kommunen skal fokusere på sentrumsnære turveger med universell utforming. Nome i bevegelse – temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2020-2028: strategi 1.1., 1.2, 1.4, 1.5, 1.8,	x	x			Søke ekstern finansiering Del av stillingsressurs
Miljøsertifisere egne virksomheter	6.5. Ta miljøansvar i egen virksomhet			x	x		Del av stillingsressurs
Følge opp tiltak i Rusk og rask – handlingsplan for ryddig kommune	6.7. Ren kommune		x	x	x	x	Del av stillingsressurser
Matrikulering av veiareal uten bruksnummer	7.1., 7.2. God planlegging	Kommunal planstrategi	x	x	x	x	Del av stillingsressurs. Midler til planprosesser.
Utarbeide vedlikeholdsplan for kommunale eiendommer	7.4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.	Vedlikeholdsplan	x				Del av stillingsressurs

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Gjennomføre tiltak etter vedlikeholdsplanen for kommunale eiendommer	7.4	Vedlikeholdsplan	x	x	x	x	Prioritere investeringer som gir reduserte drifts- og vedlikeholdskostnader Mål: x mill. kr i året
Selge kommunale bygg	7.4	Jf driftsreducerende tiltak					
Utarbeide digitaliseringsplan	7.5. Digitalisering for effektivisering	Kommunedelplan Digitale Nome	x	x	x		Del av stillingsressurser. Investeringer med mål om reduksjon av driftskostnader
Å i bruk EByggesaksstandard	7.5	Kommunedelplan Digitale Nome					

4.9 Rammeområde J - Samfunnsutvikling - Vann

4.9.1 Nasjonale føringer

Området styres i tråd med forskrift om vannforsyning og drikkevann(drikkevannsforskriften) og lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova).

4.9.2 Særlige utfordringer

Kommunen har vannledninger av asbest. Disse bør saneres. Kommunen har store utfordringer med lekkasjer på ledningsnettet. Faren for innlekking av kloakk er til stede når vannledningsstrekking stenges av for reparasjon, og utette avløpsledninger ligger i samme grøft.

Utett ledningsnett på vann kan føre til at produksjon og transport av behandlet drikkevann ikke kommer frem til abonnenten. Dette fører til økte vannbehandlings- og pumpeutgifter. I kommunens klima- og energiplan er det foreslått tiltak med lekkasjesøk for å redusere pumpekostnader. Det skal jobbes med å redusere lekkasje både på private og kommunale vannledninger.

Det er gjort en vurdering på skissestadiet hvordan man kan føre frem vann og avløp til Ytre Helgen med vann fra Ulefoss vannverk og avløp ført tilbake til Søvitt avløpsrenseanlegg på Ulefoss.

Det er foreslått nye vann- og avløpsledninger fra eksisterende ledningsnett til Ytre Helgen, med tre nye pumpestasjoner for avløp og et nytt høydebasseng på det nye industriområdet.

Budsjettsummen for vann og avløp er på ca. 70 millioner kroner eksklusiv merverdiavgift. Det er ikke avklart hvordan dette skal finansieres, men dersom det skal finansieres av VA-gebyrer er det beregnet en økning i gebyrene på 11,9 % fra 2020-nivå. Kommunedirektøren vil arbeide videre med dette prosjektet, og det vil bli lagt fram en sak om dette til politiske behandling før sommeren 2021.

4.10 Rammeområde K - Samfunnsutvikling - Avløp

4.10.1 Nasjonale føringer

Området styres i tråd med lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova).

4.10.2 Lokale føringer

Kommunestyret har etter pålegg fra Fylkesmannen vedtatt en tempoplan for oppgradering av kvaliteten på avløpsnettets. Denne gir føringer for investeringsbudsjett på vann- og avløpssiden. Fylkesmannen er forurensningsmyndighet og Nome kommune har en egen utslippstillatelse for Ulefoss rensedistrikt m/saneringsplan avløp der fylkesmannen er utslippsmyndighet. For Lunde er kommunen utslippsmyndighet.

4.10.3 Særlige utfordringer

Også innenfor avløp har kommunen store utfordringer med utett ledningsnett som medfører økte pumpeutgifter og for mye fremmedvann (overvann) til avløpsrenseanlegga. Dette fører til økte pumpekostnader og dårligere rensesgrad på avløpet i perioder med mye fremmedvann. Fremmedvann i avløpsnettets reduserer kapasiteten på ledningsnettets og havner til slutt på avløpsanlegget og forstyrrer rensesprosessen der.

4.10.4 Mulige tiltak

Kommunen har fire renseanlegg og 113 kilometer ledningsnett med 25 avløpspumpestasjoner. Arbeider på Ulefoss vil i mange tilfeller innebære å bytte ut fra gammelt felles system (overvann og spillvann i samme ledning) til separate system.

4.11 Rammeområde L - Brann og redning

Nome og Midt Telemark brann og redning (NMTBR) er et administrativt vertskommunesamarbeid mellom Nome kommune og Midt-Telemark kommune, organisert etter kommunelovens kapittel 20, § 20-2.

4.11.1 Nasjonale føringer

Det er brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter som i hovedsak er nasjonale føringer for brannvesenet. Kommuners plikter og fullmakter omhandles i kapittel 3.

Det stilles krav, via forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesenet, at brannvesenet har egen brannordning-dokumentasjon av brannvesenet. Formålet med ordningen er at denne skal dokumentere at brann- og redningstjenesten er organisert og dimensjonert slik at både lovpålagte og andre oppgaver kan utføres tilfredsstillende. Gjeldene brannordning for NMTBR er fra 2013. Brannordningen er moden for revisjon, og revisjon vil settes i gang så raskt ny dimensjoneringsforskrift foreligger.

Forslag til ny dimensjoneringsforskriften er ute på høring. I denne foreslås det blant annet videreføring av krav til vaktlag der tettsted er over 3 000 innbyggere (Bø sentrum 3 558 innbyggere), samt krav til årsverk i forhold til antall innbyggere i ansvarsområdet. Hvis forslaget følges har vi med dagens bemanning for lite årsverk i brannvesenet til å drive lovlig. Forslaget gir rom for analyser, og slike analyser må på plass fortløpende dersom forslag blir vedtatt.

Forskrift om brannforebygging styrer det forebyggende arbeidet, inkludert feiertjenesten. Formålsparagrafen sier at man skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann, og begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier.

Stortingsmelding nr. 35 (2008-2009) Brannsikkerhet fastsetter i meldingen følgende nasjonale mål for brannvernarbeidet: -Færre omkomne i brann- unngå tap av uerstattelige kulturhistoriske verdier- unngå branner som lammer kritiske samfunnsfunksjoner- styrket beredskap og håndteringsevne- mindre tap av materielle verdier.

Stortingsmelding nr. 5 (2020-2021) samfunnssikkerhet i en usikker verden har eget kapittel om forebygging og beredskap lokalt og regionalt. Regjeringen vil blant annet legge til rette for at kommunene skal ha profesjonelle og slagkraftige brann- og redningsvesen, som driver godt brannforebyggende arbeid og som har god evne til å håndtere både de dagligdagse og de større og krevende hendelsene. "Brann- og redningsvesenet er kommunenes viktigste tekniske redningsressurs" er omtale hentet rett fra meldingen.

4.11.2 Lokale føringer

Det er politisk vedtatt i Nome og Midt-Telemark kommune samarbeidsavtale om Nome og Midt-Telemark brann og redning (NMTBR). Denne avtalen legger føringer for organisering, oppgaver og myndighet, informasjonsplikt, kostnadsfordeling, budsjett og rapportering, samt krav til våre brannstasjoner.

Det gjøres oppmerksom på at lokale vedtak med tanke på kompenserende tiltak fra brannvesenet med tankbil og/eller høydemateriell ikke må vedtas uten dialog med brannvesenet. Vi kan ikke garantere at tankbil blir med i første fase av utrykning, da vi ikke har tankbilvakt og heller ikke tankbil på alle brannstasjonene. Man kan heller ikke forutsette høydemateriell til hjelp med rømning, da vi ikke har høydemateriell. Dersom vi behøver høydemateriell må dette rekvireres fra heltidsbrannvesen i nabokommunene våre, og bruken blir til slokkehjelp. Vedtak som inkluderer tankbil og høyderedskap kan føre til at brannvesenet på sikt må anskaffe, og ha vakt på slik redskap, med de kostnader dette igjen vil medføre.

Brannvesenet har en utskiftingsplan/anskaffelsesplan for brannbiler-båter-frigjøringsutstyr. Vi har hatt slik plan siden 2012, og planen ble revidert i 2018. Planen er forankret i Arbeidsmiljøutvalget. Man ønsker å endre noe på planen. Som tillegg til planen ønskes det at forebyggende avdeling leaser biler, noe som ikke er omtalt i gjeldene utskiftingsplan. Man ønsker også å komplettere Bø brannstasjon med overflateredningsutstyr, da dette er eneste brannstasjon som ikke har dette. Økt aktivitet på vannet seinere år, samt Bø-elva som utfordring, gir behov for denne suppleringen.

4.11.3 Særlige utfordringer

Alle brannvesenets oppgaver er regulert i gjeldene lover og forskrifter. Det er Sør-Øst 110 IKS, plassert i Tønsberg, som utalarmerer oss som lokalt brannvesen ved alarm. Utrykninger er en stor, men nødvendig utgiftspost for oss. Det har vært vurdert å utalarmere kun 1 brannstasjon i stedet for 2 brannstasjoner ved store hendelser. Da vi ikke vet hvor mange som stiller på alarm, og hvilken kompetanse disse har (les: røykdykker, lastebilsertifikat m.m) så vil man ikke å innføre slikt tiltak uten ytterligere vurdering.

Man har både lovpålagte (grunnkurs, beredskapskurs 1) og ikke direkte lovpålagte kompetansekrav til brannmannskapene (lastebilsertifikat, blålyssertifikat, faglige kurs). Det er særs viktig at mannskapene til enhver tid har både formell, lovpålagt kompetanse, men også slik kompetanse at man kan rykke lovlig ut med brannbilene. Slik den kommunale økonomien er, så er det vanskelig å gi mannskapene tilstrekkelig opplæring innen alle de feltene som man må dekke. Brannmannskaper har på en måte blitt samfunnets vaktmestere, og rykker ut på videre spekter av oppdrag enn tidligere. Mannskapene yter så langt det er mulig, men det kan gå på bekostning av krav til kompetanse og hms.

Brannvesenet har akutt behov for mere areal på flere av brannstasjonene, da man «vokser» ut av nåværende (les Lunde-Bø-Gvarv brannstasjoner). Det er svært utfordrende med å tilfredsstille skitne/rene soner, samt å tilrettelegge for at begge kjønn kan være med i brannvesenet/feirvesenet. Vi har ikke plass til alle bilene/båtene/tilhengere inne på brannstasjonene, noe av utstyret er plassert i andre uegnede lokaler «rundt om». Det er ikke skriftlige husleieavtaler på brannstasjonene som nyttes, slik at ansvarsforholdene ved tiltak er noe uklare. Husleieavtaler vil forhåpentligvis være på plass i løpet av 2021. Ved oppgradering av brannstasjoner må økt husleie påregnes.

Som deltids brannvesen så har alle brannmannskaper denne jobben som bijobb i tillegg til hovedarbeidsgiver. En framtidig utfordring kan være å få rekruttert mannskap som både har bosted og har hovedarbeidsgiver i nærheten av brannstasjonen. Dimensjoneringsforskriften stiller krav til at mannskap kan bo og jobbe 4-6 minutter unna brannstasjonen. Det er heller ikke en selvfølge at alle jobber kan la seg kombinere med bijobb i brannvesenet. Ved å se i spå-kula kan det se ut til at man får flere og flere utrykninger/oppdrag i årene som kommer. Man må søke etter en balansegang slik at totalbelastning, inkludert fravær fra hovedarbeidsgiver og familie, for å dra på utrykning/oppdrag ikke blir for stor for mannskapene.

Man har i 2019 og 2020 hatt styrket vaktberedskap i påskeuke, samt juli måned. Dette er tider på året der man kan forvente utilstrekkelig oppmøte av mannskap uten beredskapsvakt. Man vet også at det er økt aktivitet i disse periodene, spesielt kan nevnes Bø Sommarland, Telemarkskanalen, diverse festivaler samt flittig bruk av fritidsboliger i påskeuke. Dette har vært ett meget godt tiltak som man har jobbet effektivt med å få innført, men som man må revurdere med tanke på kommunens budsjettutfordringer.

I følge KOSTRA-tall drives Nome og Midt-Telemark brann og redning svært kostnadseffektivt med tanke på brannberedskap. Ved å sammenligne KOSTRA-tall med øvrige brannvesen i Telemark understrekes dette. Man kan registrere at Bø kommune i 2019 var 171 kroner rimeligere per

innbygger enn nest-billigste kommune i Telemark (Siljan kommune 804 kroner). For ordens skyld nevnes at Nome kommune hadde netto driftskostnader på 973 kroner og Sauherad kommune 1 010 kroner per innbygger. Snittet for hele Telemark er 1 284 kroner per innbygger.

Netto utgifter budsjett 2021 er i ubalanse med netto inntekter pålydende -293 000 kroner. Dette tilsvarer avgiftsreduksjon Nome kommune fikk ved å bli overført fra arbeidsgiveravgift sone 1a (14,1 prosent) til sone 2 (10,6 prosent) i 2014. Denne innsparingen får ikke NMTBR beholde, men har sin motpost i ett redusert rammetilskudd for Nome kommune.

Man har i flere budsjettprosesser synliggjort behovet for økt bemanning, da man mest sannsynlig driver lovstridig ut fra gjeldene dimensjoneringsforskrift. I og med at forslag på ny dimensjoneringsforskrift i skrivende stund er ute på høring, kan man vurdere å utsette foreslått tiltak inntil forslaget evt. blir vedtatt. Man vil måtte ta opp igjen tråden så raskt ny dimensjoneringsforskrift foreligger, slik at føringer i denne følges. Ved å utsette å besette en slik stilling sparer man i 2021 rundt 630 000 kroner.

Brannvesenet har endret navn fra MTBR til Nome og Midt-Telemark brann og redning. Dette medfører en del praktiske og økonomiske utfordringer. Det kan konkluderes med at omprofilering koster, og det kan se ut til at utfordringen om å profilere nytt navn må søkes løst uten styrking av ramme. Omprofilering vil derfor nødvendigvis måtte ta noen år.

4.11.4 Mulige tiltak

Siden Nome og Midt-Telemark brann og redning er et interkommunalt samarbeid, så har de sitt eget rammeområde hvor inntektene er overføringer fra Nome og Midt-Telemark kommuner. Nome kommune budsjetterer sin overføring til brann og redning på rammeområde H. I budsjettet for 2021 har brann og redning fått et innsparingskrav på kr. 580.000. Tabellen hvilke tiltak som legges fram for at dette skal gjennomføres. Tiltakene er beskrevet i egne tiltaksskjema i tiltakskatalogen.

BEREGNING AV NETTO DRIFTSRAMMER	2020	2021	2022	2023	2024
	Oppr.	21-pris	21-pris	21-pris	21-pris
Forslag tiltak		-580	-500	-430	-430
Tiltak L1: Redusert utalarmering via 110-sentralen		-100	-100	-100	-100
Tiltak L2: Kutte på kursvirksomhet/kompetanse		-70	-70	0	0
Tiltak L3: Redusert vaktberedskap i sårbare perioder		-250	-250	-250	-250
Tiltak L5: Leasing av bil		70	70	70	70
Tiltak L6: Øvelseshenger brannvesenet		-80	0	0	0
Tiltak L7: Økte inntekter til brannvesenet ifm. Med tjenester for 110-sentral og alarmsentral		-150	-150	-150	-150

Samlet ramme for Nome og Midt-Telemark brann og redning i 2021 er 13,560 mill. kr.

4.11.4 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde L							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2021	2022	2023	2024	
Utskiftingsplan biler-båter-frigjøringsutstyr		Plan forankret i AMU.	X	X	X	X	Investeringsbudsjett

4.12 Rammeområde M - Feiing

Nome og Midt Telemark brann og redning, herunder feietjenesten, er et administrativt vertskommunesamarbeid mellom Nome kommune og Midt-Telemark kommune, organisert etter kommunelovens kapittel 20, §20-2.

4.12.1 Nasjonale føringer

Det er brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter som i hovedsak er nasjonale føringer for brannvesenet/herunder feiervesenet. Kommuners plikter og fullmakter omhandles i kapittel 3.

Forskrift om brannforebygging gir klare føringer for feietjenesten. Man legger spesielt merke til forskriftens §17-feiing og tilsyn med fyringsanlegg; *Kommunen skal sørge for at røykkanaler i fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk, blir feiet ved behov. Feiingen skal utføres på en faglig tilfredsstillende måte som medfører minst mulig ulempe for eiere og brukere. Etter feiingen skal feieren sørge for at all sot blir fjernet og brakt til egnet sted.*

Kommunen skal sørge for at det ved behov blir ført tilsyn med fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk. Kommunen skal sørge for at det blir ført tilsyn med fyringsanlegget etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til fyringsanlegget.

Feietjenesten er basert på selvkost-prinsippet, det vil si at inntektene skal dekke kostnadene. Dette innebærer at man betaler det som tjenesten koster å produsere. Kommunen skal ikke tjene eller tape penger på tjenesten. Med dette utgangspunkt vedtar Kommunestyret størrelse på feie- og tilsynsgebyr for tjenesten. For 2021 er det foreslått feie- og tilsynsgebyr pr pipe på 414,- **ekskl. mva**. Det er en økning på 1,7 % fra 2020.

4.12.2 Lokale føringer

Med utgangspunkt i forskrift om brannforebygging er det laget en lokal feie- og tilsynsordning for feietjenesten. Denne tar for seg blant annet hyppighet for feiing og tilsyn, info om gebyr, samt eier og feiers plikter ved feiing og tilsyn. Ordningen ligger på hjemmesiden til Nome kommune.

4.12.3 Særlige utfordringer

Alle byggverk med fyringsanlegg skal ha feiing og tilsyn etter behov. Dette uavhengig av hvor byggverkene befinner seg. Man må i enkelte tilfeller benytte båt eller ATV for å komme frem til alle som skal ha tjenesten. Utover dette er det en gjenganger at eiere ikke er hjemme selv om tilsyn med fyringsanlegg er varslet. Dette er praktiske utfordringer som man søker etter å løse på best mulig måte.

Man vil i 2021 benytte «feltløsning» for feiervesenet. Dette er ett nytt dataverktøy man skal benytte ute i felt, og det gir mulighet for å innføre moduler slik at tjenesten kan dokumenteres i forbedret utgave (les: ros-analyse på behov feiing/tilsyn).

5. Interkommunale samarbeidstiltak

Nome og Midt-Telemark kommuner har en rekke samarbeidstiltak. Kostnadene til tiltakene er i hovedsak fordelt mellom kommunene ved at en fastdel på 10 prosent fordeles likt på de to kommunene, og de resterende 90 prosent fordeles etter innbyggertall. Unntak fra dette er IKT som fordeles etter antall årsverk, og enkeltstillinger som deles likt.

Tabellen under viser forslag til finansiering av felles tiltak. Alle tiltakene er pris- og lønnsjustert med 2,5 prosent fra 2020-nivå, det vil si noe lavere enn den generelle lønns- og prisveksten på 2,7 prosent. Konsekvensen av forslaget er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til totalbudsjett for Nome kommune. Nomes andel av kostnadene er 39,6 prosent i 2021, og det er på samme nivå som i 2020.

Kommunedirektørene har gjort en vurdering for reduksjon i driftsrammene til tiltakene. Midt-Telemark PPT, landbruk og brann og redning har alle fått et kutt i rammene på minst 4,3 prosent av 2020-nivå. Midt-Telemark IKT har omtrent samme ramme. Midt-Telemark barnevern og NAV Midt-Telemark har fått økte rammer, dette skyldes i hovedsak feil i budsjetteringen for 2020. Enkeltstillinger er kun prisjustert.

	2021	F		V		S = F+V	
		FAST ANDEL 10%		VARIABEL FORDELING		SUM	
TILTAK/ UTG	BELØP	NOME	M-T	NOME	M-T	NOME	M-T
<i>Drift</i>							
Nome og MT IPR 40%	590	30	30	205	326	235	355
Nome og MT IKT	11 074			4 385	6 689	4 385	6 689
Nome og MT PPT	7 689	384	384	2 672	4 248	3 056	4 633
Nome og MT Barnevern	14 077	704	704	4 891	7 778	5 595	8 482
NAV Nome og MT	15 632	782	782	5 432	8 637	6 213	9 419
Nome og MT Landbruk	5 314	266	266	1 846	2 936	2 112	3 202
Kommuneoverlege 100%	1 695	85	85	589	937	674	1 021
Nome og MT Brann og Redning	13 560	678	678	4 712	7 492	5 390	8 170
IKT veileder skole 50%	450			225	225	225	225
Personvernombud 40%	353			177	177	177	177
Systemkoordinator ERP 100%	864			432	432	432	432
Systemansvarlig helsestasjon 40%	320			160	160	160	160
Systemansvarlig profil 60%	480			240	240	240	240
Digitalisering 100% (skjønn)	948						
SUM DRIFT	73 046	2 928	2 928	25 966	40 276	28 894	43 204
<i>Investeringer</i>							
MTIKT (inkl mva)	2 450			970	1 480	970	1 480
MTBR	413	21	21	144	228	164	249
		-	-	-	-	-	-
SUM INVESTERINGER	2 863	21	21	1 114	1 708	1 134	1 729

6. Investeringsprogram 2021-2024

Investeringsbudsjettet for 2021 er foreslått med brutto investeringer på om lag 46 millioner kroner. Dette er fordelt med om lag 27 millioner kroner til ikke-selvfinansierende tiltak, mens 19 millioner kroner er til vann og avløpsprosjekter som er gebyrfinansiert. Det er foreslått å ta opp 5 millioner kroner i startlån i Husbanken, og budsjettet med 4,8 millioner kroner i ubrukte lånemidler fra 2020.

6.1 Investeringsprogram 2021-2024

Tabellen under viser investeringsprogram for 2021-2024. Hvert tiltak er beskrevet i et tiltaksskjema i vedlagte tiltakskatalog. ID-nummer i tabellen under viser til ID-nummer i tiltaksskjemaene.

Egenkapitalinnskudd til KLP er budsjettet med 2,1 millioner kroner i 2021. Dette er ikke et tiltak vi kan velge om skal gjennomføres, så det er ikke laget tiltaksskjema for dette. Egenkapitaltilskuddet er definert som en investering, men kan ikke lånefinansieres. I planperioden 2021-2024 er det forutsatt overføring fra driftsbudsjettet for å dekke egenkapitalinnskuddet.

INVESTERINGSOVERSIKT 2021		Økonomiplan				ID-nummer
Beløp i hele 1.000 kr		2021	2022	2023	2024	Tiltaksskjema
Sentral virksomhet/fellesfunksjoner		5 900	5 550	5 550	5 550	
Herav:						
Ramme for IT-utvikling - fellesramme	2 650	2 650	2 650	2 650	2 650	I100
Egenkapitalinnskudd KLP	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	I118
Rammebevilgning kirkelige formål	1 150	800	800	800	800	I119
Oppvekst		2 400	2 400	2 400	2 400	
Herav:						
Ramme for IT-utvikling	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	I120
Helse og omsorg		175	-	-	-	
Herav:						
Kjøpe ut leasingbil hjelpemidler	175	-	-	-	-	NY - 1
Interkommunale tiltak - brann		165	80	-	1 450	
Herav:						
Kjøp av transportmidler - brann	165	80	-	1 450	1 450	I170
Samfunnsutvikling eksl VA		18 500	12 200	11 800	10 700	
Herav:						
Diverse transportmidler/utstyr						
Ramme for utstyr/bil	700	500	500	500	500	I160
Veger og plasser						
Trafikksikkerhetstiltak	-	2 000	2 000	2 000	2 000	I300
Opprusting bruer	3 500	2 500	-	-	-	I310
Stedsutvikling Ulefoss	4 875	-	-	-	-	I321
Asfaltering	-	800	800	800	800	I322
Asfaltering - Kvernodden	800	-	-	-	-	NY - 2
Gatelys (utskifting gamle og etablere nye)	700	700	700	700	700	I335
Miljøpoppradering av veier	300	300	300	300	300	I333
Parkering sluseparken barnehage	225					I488
Eiendomsforvaltning						
Opprusting kommunale eiendommer	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	I400
ENØK-tiltak kommunale bygg	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	I420
Brannsikring - kommunale bygg	500	500	500	500	500	I440
Holla kirkeruin	100	-	-	-	-	I462
Fen skole	3 000	-	-	-	-	NY - 3
Mulighets- og forstudie Svenseid barnehage	300	-	-	-	-	NY - 4
Ikke disponert i økonomiplanperioden		1 400	3 500	2 400	2 400	
SUM INVESTERINGER EKS. VANN/AVLØP		27 140	20 230	19 750	20 100	
Vann og avløp		19 000	15 000	15 000	15 000	
Herav:						
Ramme diverse VA-prosjekter	9 000	15 000	15 000	15 000	15 000	I216
VA Vesthagen	10 000					I223
Høydebasseng Dagsrud						NY-5
Vannledning Barlaug						NY-6
Vannledning Kvernodden						NY-7
SUM INVESTERINGER INKL VA		46 140	35 230	34 750	35 100	

6.2 Finansiering

Tabellen under viser hvordan investeringsprogrammet for 2021-2024 er foreslått finansiert. Det i økonomiplanperioden lagt opp til å låneopptak ikke skal utgjøre mer enn 10 millioner kroner i tillegg til lån til vann- og avløpsinvesteringer. Kommunedirektøren ser imidlertid at 10 millioner kroner knapt nok dekker det løpende behovet. Nome kommune har for oppgraderinger og investeringer, og foreslår å øke beløpet til 15 millioner kroner i økonomiplanperioden. I 2021 er det foreslått å ta opp et lån på 21 millioner kroner for å gjennomføre prosjekter (som stedsutvikling Ulefoss) som er klart til å sendes ut på anbud. Det vil bli viktig å ta med vurdering av klimakonsekvenser i alle investeringsprosjekter framover. Klimavennlige investeringer gir gunstigere lånebetingelser.

FINANSIERING:	2021	2022	2023	2024
Nytt lån - fellesfinansiering prosjekter	- 21 000	- 15 000	- 15 000	- 15 000
Nytt lån - vann/avløps-prosjekter	- 15 000	- 15 000	- 15 000	- 15 000
Ubrukte lånemidler 2020	- 4 775	-	-	-
Sum bruk av lån	- 40 775	- 30 000	- 30 000	- 30 000
Tilskudd trafikksikkerhetstiltak	-	- 1 200	- 1 200	- 1 200
Tilskudd fra Riksantikaren Holla kirkeruin	- 100	-	-	-
Momskompensasjon investeringer	- 3 165	- 1 930	- 1 450	- 1 800
Overføring fra drift (til egenkap.innskudd og buss)	- 2 100	- 2 100	- 2 100	- 2 100
Sum finansiering:	- 46 140	- 35 230	- 34 750	- 35 100

Momskompensasjon: Fra og med 2014 er momskompensasjonen som gjelder investeringstiltak direkte ført i investeringsregnskapet. Momskompensasjonen, som gjelder investeringer, går i sin helhet inn i fellesfinansieringa av investeringsbudsjettet.

Overføring fra driftsbudsjettet: Det er forutsatt overført 2,1 millioner kroner fra drift til investering for å finansiere egenkapitalinnskuddet til Kommunal Landspensjonskasse.

Bruk av lån: Som tidligere er kommunens investeringer i kommende planperiode i hovedsak basert på lånefinansiering. Vann- og avløpsprosjektene på om lag 60 millioner kroner (i gjennomsnitt 15 millioner kroner per år) lånefinansieres i sin helhet, men er per definisjon selvfinansierende.

Tilskudd: I økonomiplanperioden er det lagt opp til å søke om tilskudd til trafikksikkerhetstiltak i 2022-2024. Dets søkes også om midler i 2021, men dette er til jernbaneundergangen i Lunde som må flyttes over i driftsbudsjettet. Se 4.8.5 Planlagte aktiviteter.

6.3 Startlån

Startlånsordningen ble innført 01.01.2003, som et resultat av at Husbankens kjøpslån og kommunenes etableringslån ble slått sammen til en ordning.

Regjeringen har fastsatt ny forskrift om startlån gjeldende fra 01.01.2020. Startlån skal bidra til at personer med langvarige boligfinansieringsproblemer kan skaffe seg en egnet bolig og beholde den.

Lånet kan gis til kjøp av bolig, utbedring/tilpasning, oppføring av bolig eller refinansiering av dyre lån dersom det bidrar til at husstanden kan bli boende i boligen. Boligen skal være egnet for husstanden, nøktern og rimelig sammenlignet med prisnivået på stedet.

Startlån tildeles etter en behovsprøving - det skal legges vekt på om søkeren forventes å ha langvarige problemer med å finansiere eid bolig og om søker har mulighet for å spare opp midler til

nødvendig egenkapital istedenfor å søke lån.

Det er en forutsetning at søker har økonomisk evne til å betjene boliglån i tillegg til øvrige bo- og levekostnader.

Pr. 1. november 2020 er det behandlet følgende:

	2020	2019
Antall søknader totalt	26	28
Antall innvilgede lån	9	9
Antall avslag	11	14
Trekte søknader	1	0
Antall forhåndstilsagn	1	2
Ikke behandlede søknader	4	3
Sum lån innvilget pr. 01.11.2020 (tall i hele 1000)	5 078	5 703

Etter at forskriftene trådte i kraft (2014 og 2020), har antall søknader gått noe ned, men det søkes oftere om fullfinansiering fordi bankene har innført strengere utlånspraksis.

Restansene på etablerings- og startlån er fortsatt lave sett i forhold til lånemassen, og det er hittil registrert lite tap på utlån. I og med at kommunen innvilger større lån enn hva som er gjort tidligere, kan dette medføre at restanser og tap øker på sikt.

Nome kommune har avtale med Lindorff a/s om forvaltning av startlån, boligtilskudd, og innfordring av misligholdte lån.

Pr. 01.11.2020 har Nome kommune låneportefølje:

- Startlån kr. 41 941 439,- fordelt på 191 lån
- Boligtilskudd kr. 1 157 498,- fordelt på 15 tilskudd

Med bakgrunn i dette foreslår kommunedirektøren å føre opp 5 millioner kroner i årsbudsjett for 2021 til utlån av Husbank-midler via startlånsordningen.

Hvis det viser seg at antall lånesøknader er økende i 2021 er det mulig å søke om økt lån i Husbanken – en eventuell ny søknad må vedtas av kommunestyret.

6.4 Utvidelse av Nome sjukeheim

Det har i flere år vært arbeidet med hvordan Nome kommune skal forberede seg på økningen i antall eldre som vil komme fra 2025 og framover. Det er konkludert med at det riktige strategiske grepet vil være en samling av ulike kommunale tjenester, samt en økning av kapasiteten for institusjonsplasser.

Det er arbeidet fram en skisse til løsning for utvidelse av Nome sjukeheim som vil gi økt kapasitet, samt plass til omsorgsboligene på Bjervatun, hjemmetjenesten i Lunde og fysio- og ergoterapiavdelingen. Et foreløpig kostnadsestimat innebærer en samlet utbyggingskostnad **netto** på 226 millioner kroner. Dette er **etter** det er trukket fra momskompensasjon og tilskudd fra Husbanken, basert på dagens regelverk prisjustert til 2025-nivå, på 104 millioner kroner.

På grunn av kommunens økonomiske situasjon og det faktum at behovet for flere plasser trolig vil gå noe ned en periode for så å øke fra 2027 har kommunedirektøren ikke lagt inn midler til bygging av nye sykehjems plasser i denne økonomiplanperioden. Kommunedirektøren ser for seg at midler må vurderes i slutten av neste planperioden (2022-2025). For å ha økonomisk handlingsrom til en så stor utbygging er det nødvendig å bruke årene fram til da til å snu kommunens økonomiske utvikling.

6.5 Investeringsplan kommunale bygg

Flere saker som har vært til politisk behandling i 2020 viser at det er behov for oppgraderinger, utvidelser og eventuelt nybygg av kommunale bygg. Bygninger som har behov kan nevnes Nome sjukeheim (se over), Svensid barnehage, SFO Holla, Tyrivegen, Lunde brannstasjon, Nome rådhus og Ulefoss samfunnshus/Ulefosshallen. Det vil variere hva behovene er, for eksempel utvidelse av bygningsmasse eller oppgradering av ventilasjonsanlegg. I tillegg er det flere bygg som har behov for oppgraderinger som utskifting av belysning, ventilasjonsaggregater, installasjon av styresystem for ventilasjon, lys, varme, kjøling, adgangskontroll, overvåking brann, nød- og ledelys, samt skallsikring.

Kommunedirektøren vil i 2021 se videre på behovene og legge fram en investeringsplan for økonomiplanperioden til politisk behandling. Dette vil legge grunnlaget for bevilgningene til eiendom i årene framover. For 2021 er det foreslått en bevilgning på til sammen 4 millioner kroner til kommunale bygg fordelt på bygningsmessige arbeider, ENØK og brannsikring.

7. Mål for økonomi

Kommunedirektøren ønsker at vi skal utvikle flere måleindikatorer på de ulike rammeområdene, både for å kunne se over tid hvordan Nome kommune utvikler tjenester og for at vi skal ha noe å strekke oss etter. Dette vil det arbeides videre med i 2021, og kommunedirektøren tar sikte på at dekke klart til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025.

I kommuneloven [§ 14-2](#) står det at kommunestyret selv skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunes økonomi. Nome kommune har hatt de samme måltallene i flere år, og disse er:

- Nøkkeltall 1: Økonomisk balanse målt ved netto driftsresultat. Netto driftsresultat på minimum 1,75 % av driftsinntektene.
- Nøkkeltall 2: Disposisjonsfond i % av driftsinntekter. Tidligere må har vært at disposisjonsfondet skal utgjøre 2 % av totale driftsinntekter (om lag 14 mill. kr) innen 2021.
- Nøkkeltall 3: Netto lånegjeld i % av driftsinntekter. Det har vært en målsetning i økonomiplanperioden å begrense netto lånegjeld til maksimalt 80 % av totale driftsinntekter.
- Nøkkeltall 4: Avvik fra budsjett. Det er lagt vekt på å utarbeide realistiske budsjetter, og en målsetting om å begrense det samlede budsjettavviket for rammeområdene til maksimalt 0,6 % av netto driftsbudsjett.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre nøkkeltallene inntil videre, men vil i forbindelse med arbeidet for å se på måltall for rammeområdene også vurdere de økonomiske nøkkeltallene. For eksempel har Nome til tider svak likviditet, og må trekke på driftskreditt, så det kunne vært aktuelt med et måltall for likviditet.

Kommunedirektøren foreslår å endre målene på flere av nøkkeltallene. KS har i samarbeid med Menon Economics og Telemarksforskning utarbeidet en modell for å se på anbefalt minimumsnivå for netto driftsresultat og disposisjonsfond. Basert på denne modellen bør Nome ha et disposisjonsfond på minst 5 % av driftsinntektene for å håndtere risiki, og for å nå dette i økonomiplanperioden må netto driftsresultat være minimum 1,7 % av driftsinntektene. Kommunedirektøren foreslår derfor å justere målsetningene for disse to nøkkeltallene. Målsettingen for netto lånegjeld foreslår vi å beholde på samme nivå, mens målet om avvik fra budsjett justeres til 0,5.

Dimensjon/indikator	Status 2019	Mål	Akseptabelt	For svakt	Snitt ØP
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	-0,9	1,7	0,5-1,6	<0,5	1,4
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	0,59	5	1-4	<1	1,0
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	84,6	80	81-86	>86	89,4
Avvik fra budsjettet	1,1	0,5	0,6-1,0	>1	-

7.1 Netto driftsresultat

Selv om det nå i økonomiplanperioden er budsjettert med positive netto driftsresultat, så ser vi at det er krevende å nå målene. I forslag til økonomiplan, så vil netto driftsresultat variere fra 6,9 millioner kroner til 11,2 millioner kroner de neste fire årene. Snittet for netto driftsresultat i % av driftsinntekter vil i økonomiplanperioden være 1,4 % (med utgangspunkt i driftsinntektene i regnskap 2019). 1,4 % er innenfor akseptabelt nivå.

7.2 Disposisjonsfond

Et disposisjonsfond på 5 % av driftsinntektene (basert på regnskap 2019) ville vært nærmere 35 millioner kroner i økonomiplanperioden. Det er et ambisiøst mål, men vi er nødt til å være ambisiøse skal vi ha bufferen til å møte uforusette hendelser og gjøre nødvendige investinger. Samlet i økonomiplanperioden er det nå budsjettert med avsetning på om lag 29 millioner kroner til disposisjonsfond. Det forutsetter imidlertid ytterligere reduksjon i driftsrammene og kommunedirekøren vil komme tilbake i budsjett for 2022 med realistmen i det. Dersom en klarer å bygge opp nærmere 30 millioner kroner i disposisjonsfond, så ville det med utgangspunkt i regnskap 2019 utgjort 4,1 % av totale driftsinntekter. Dette er innenfor et akseptabelt nivå.

7.3 Lånegjeld

Netto lånegjeld (brutto lånegjeld – utlån av startlån) var ved utgangen av 2019 på ca. 590 mill. kr. Dersom lånegjelden skal gå ned, så må en betale mer i avdrag enn en tar opp av ny gjeld. I økonomiplanperioden er det foreslått å ta opp mer gjeld enn det en betaler ned, og netto lånegjeld vil ved utgangen av 2023 være på nærmere 640 mill. kr. Med utgangspunkt i regnskap for 2019, så utgjør dette 91,5 %. Snittet for økonomiplanperioden vil være 86,4 %, det er for svakt nivå.

7.4 Avvik fra budsjett

Det er foreslått at dette måltallet setter til 0,5 %. Det er regnskapet som vil vise om en når målsettingen, og det er defor ikke satt inn et snitt for økonomiplanperioden. Dette måltallet i 2019 var på 1,1, og det er for svakt.

8. Risikovurdering

Kommunedirektørens beslutningsgrunnlag bygger på tidligere års praksis og erfaring med økonomiplan og budsjett, samt kjent kunnskap på det tidspunkt grunnlaget legges fram for kommunestyret. Det kan alltid oppstå situasjoner som endrer forutsetningene for de økonomiske rammebetingelsene og de tjenestene kommunen er ansvarlig for. De største risikoområdene vil være:

Folketallsutviklingen

I økonomiplanperioden er det lagt til grunn at folketallet vil være forholdsvis stabilt. Ut fra prognosene til SSB og erfaring fra tidligere er det stor risiko for at folketallet vil synke ytterligere. En nedgang i folketallet vil føre til reduserte inntekter (skatt og rammetilskudd). Det er videre en risiko for at det ikke er mulig å redusere driftsutgiftene like raskt som inntektene går ned. Den økonomiske risikoen er vurdert til 5-10 millioner kroner.

Kraftinntekter og utbytte

Nome kommunes kraftinntekter har i løpet av de siste årene variert med cirka 6 millioner kroner. Kraftinntektene består av både lovregulerte og markedsregulerte inntekter. De markedsregulerte inntektene er styrt av kullkraftprisen i Europa, tilbud og etterspørsel etter kraft i Europa, samt klima. Det er forventet at kullkraftprisene vil holde seg stabile, men det kan bli store svingninger i kraftprisen på grunn av værforholdene. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til de markedsbaserte kraftinntektene. De lovregulerte kraftinntektene er ikke utsatt for like raske svingninger. Det har imidlertid vært en endring i lovverket de siste årene som har hatt negativ innvirkning på kommunens eiendomsskatteinntekter.

Nome er medeier i Midt-Telemark energi og Midt-Telemark kraft, og generer i normalår utbytteinntekter til kommunen. Størrelsen på utbytte vil selvsagt variere med hvor godt selskapene gjør det og hvor store overskudd de har. I 2019 mottok Nome 7 millioner kroner i utbytte fra de to selskapene, mens det er varslert 8,3 millioner kroner samlet i 2020. Kommunedirektøren har med bakgrunn i halvårsregnskapene for 2020 budsjettert med 6 millioner kroner i utbytte i 2021 fra Midt-Telemark Energi. På grunn av svært lav strømpris i 2020 er det ikke budsjettert med utbytte fra Midt-Telemark Kraft i 2021.

Den økonomiske risikoen er vurdert til +/- 5 millioner kroner.

Budsjettoppfølging

Et av de økonomiske måltallene som er foreslått i dette dokumentet er knyttet til budsjettavvik. Kommunedirektøren vil derfor ha stort fokus på budsjettoppfølging av etatene. Det vil å 2021 bli sett på en omlegging av rapporteringsrutinene. Det er lagt vekt på at budsjettet skal være realistisk, særlig innenfor områder som barnevern og sosialhjelp som tidligere har hatt store overskridelser. Det vil likevel være risiko for merforbruk ved uforutsette hendelser, høyt sykefravær eller tap av inntekter. Med uforutsette hendelser så tenkes det særlig på lovbestemte tjenester til enkeltbrukere som ikke kan avslås med grunnlag i kommunes økonomiske situasjon. På lik linje med 2020 så vil det i 2021 være stor usikkerhet knyttet til merutgifter relatert til koronapandemien. Merforbruk kan således oppstå i de fleste enheter selv om det er en tett budsjettoppfølging av enhetene. Den økonomiske risikoen er vurdert til 10-15 millioner kroner.

Rekruttering

Kommunal sektor opplever en utfordrende rekrutteringssituasjon til mange stillingstyper. Situasjonen er ikke annerledes i Nome kommune. Rekrutteringsutfordringene kan føre til behov for å leie inn dyre vikarer, press på lønninger og andre rekrutteringstiltak. Den største risikoen er likevel knyttet til kvaliteten på tjenestene. Den økonomiske risikoen vurderes til 5 millioner kroner.

Beredskap

Det kan oppstå situasjoner som ligger utenfor kommunens kontroll som ekstremvær, skred/ras, storbranner og sykdomsepidemier. I tillegg er det et til dels gammelt ledningsnett for vann og avløp som kan kollapse. Mye gjøres ved å forebygge og kommunen har en god beredskapsorganisasjon, men klimaendringene og koronapandemien gjør at risikoen øker. Dersom en situasjon oppstår vil kostnadene fort bli vesentlig større enn budsjettet. Den økonomiske risikoen er vurdert til 5-10 millioner kroner.

Pensjon

Pensjonskostnadene til kommunen svinger til dels ganske mye årlig. Men som kommunestyret tidligere er orientert om, så er pensjonssystemet lagt opp slik at vi Nome kommune regnskapsfører omtrent det samme beløpet hvert år i vårt regnskap. Det vi faktisk har betalt inn i premie kan variere, og tilføres et premieavvik som regnskapsføres med en del hvert år. Nye midler som tilføres premieavviket skal regnskapsføres med 1/7 per år. Slik sett er det ikke stor fare for at pensjonskostnadene vil gi oss store overraskelser det enkelte. Men det er vanskelig å budsjettere helt eksakt hva som skal føres mot premieavviket, og hva som skal regnskapsføres neste år. Risikoen for feilbudsjettering anslås til +/- 5 millioner kroner.

Beregningsrisiko

Det vil alltid være en risiko for at beregninger i økonomiplan og budsjett inneholder feil eller mangler. Feilene kan oppstå som følge av systemfeil, feil grunnlagsinformasjon, feilinformasjon eller menneskelig svikt. Den økonomiske risikoen er vurdert til +/- 10 millioner kroner.

9. Kommunedirektøres forslag

9.1 Driftstiltak

DRIFTSTILTAK	2021	2022	2023	2024
N1 - Eiendomsskatt	-3 000	-2 919	-2 840	-2 764
A1 - Redusert annonsering rekruttering	-15	-15	-15	-15
A2 - Redusert konsulentbistand	-20	-20	-20	-20
A3 - Utmelding USS	-	-40	-40	-40
A4 - Opphør treningsavtale for ansatte	-40	-40	-40	-40
A5 - Effektivisering merkantile ressurser (A+H)	-440	-440	-440	-440
A6 - Reduksjon servicekontor	-200	-300	-300	-300
A7 - Reduksjon ifm gavereglement og jubileum	-	-	-	-
B1 - Økt kvalifiseringsstønad	540	540	540	540
B2 - Økt ramme livsopphold - ikke-flyktning	850	850	850	850
B3 - Redusert ramme livsopphold flyktninger	-255	-255	-255	-255
B4 - Generell reduksjon i sosialbudsjettet	-150	-150	-150	-150
D1 - Reduksjon i kontantoverføring til kirkelig fellesråd	-389	-389	-389	-389
E1 - Reduksjon voksenopplæring	-920	-1 250	-1 250	-1 250
E2 - Økt gruppestørrelse 5.-10. trinn	-2 600	-5 200	-5 200	-5 200
E3 - Økt foreldrebetaling SFO	-300	-300	-300	-300
E4 - Redusert åpningstid barnehage	-1 300	-1 900	-1 900	-1 900
F1 - Tiltaket Frisk Liv i samarbeid med MT opphører	-440	-440	-440	-440
F2 - Endring av tjenestetilbud bofellesskap	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
F3 - Redusert tilsynslegefunksjon Nome sjukeheim	-320	-320	-320	-320
F4 - Reduksjon dagtilbud/arbeidstiltak	-300	-600	-600	-600
F5 - Bemanningsreduksjon Nome sjukeheim - demens	-600	-600	-600	-600
F6 - Bemanningsreduksjon Nome sjukeheim - bo- og behandling	-600	-600	-600	-600
F7 - Styrking av bemanning Nome sjukeheim på natt	800	800	800	800
F8 - Redusert bemanning felleskjøkken	-220	-400	-400	-400
F9 - Redusert bemanning bofellesskap	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
F10 - Redusert bemanning hjemmetjenesten - dagtid	-900	-900	-900	-900
F11 - Redusert bemanning hjemmetjenesten - natt	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
F12 - Redusert tilbud omsorgsstønad	-500	-500	-500	-500
G1 - Barnevern - forebyggende tiltak	-595	-595	-595	-595
G2 - Barnevern - fosterhjem	750	750	750	750
G3 - Barnevern - ettervern	145	145	145	145
H1 - Kutt i kulturmidler	-200	-200	-200	-200
H2 - Legge ned lokal turistinformasjon	-100	-100	-100	-100
H4 - Stenge bassenget på Dagsrud	-340	-340	-340	-340
H5 - Reduserte FDV-kostnader; salg av Borgen	-75	-125	-125	-125
H6 - Reduserte FDV-kostnader; salg av Felland	-40	-80	-80	-80
H7 - Reduserte FDV-kostnader; salg av gamlebankene	-150	-305	-305	-305
H8 - Reduserte FDV-kostnader; salg/riving av Fen skole	-50	-105	-105	-105

H9 - Økte inntekter byggesak	-50	-50	-50	-50
H10 - Privatisering av kommunale veier	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
H11 - Kutte tilskudd til anleggslinja Nome vgs	-100	-100	-100	-100
H12 - Endrig/reduksjon Kompis	-95	-95	-95	-95
H13 - Effektivisering Nome kino	-25	-25	-25	-25
H15 - Kutte 25 % stilling Nome bibliotek. Omdisponering.	-160	-160	-160	-160
H16 - Stillingskutt på eiendom - naturlig avgang	-400	-600	-600	-600
H17 - Redusert drift SU - 1 årsverk	-350	-700	-700	-700
H18 - Reduksjon i husleie MTNU	-50	-75	-75	-75
L1 - Redusert utalamering via 110-sentral	-100	-100	-100	-100
L2 - Kutte på kursvirksomhet/kompetanse	-70	-70	-	-
L3 - Redusert vaktberedskap i sårbare perioder	-250	-250	-250	-250
L5 - Leasing av bil	70	70	70	70
L6 - Øvelshenger brannvesenet	-80	-	-	-
L7 - Økte inntekter til brannvesenet - tjenester alarmsentraler	-150	-150	-150	-150
Bruk av-/avsetning disp. fond	2 630	9 103	8 076	9 032

9.2 Investeringsiltak

INVESTERINGSTILTAK	2021	2022	2023	2024
I100 IKT felles	2 650	2 650	2 650	2 650
I119 Rammebevilgning kirkelige formål	1 150	800	800	800
I120 IKT oppvekst	2 400	2 400	2 400	2 400
NY - 1 Kjøp av leasingbil hjelpemidler	175	-	-	-
I170 - Brann og Redning - utskiftingsplan	165	80	-	1 450
I400 Opprusting kommunale eiendommer	2 000	2 000	2 000	2 000
I420 ENØK-tiltak kommunale bygg	1 500	1 500	1 500	1 500
I440 Brannsikring - kommunale bygg	500	500	500	500
NY - 3 Fen skole	3 000	-	-	-
NY - 4 Mulighetsstudie Svensseid barnehage	300	-	-	-
I160 Ramme for utstyr og bil	700	500	500	500
I300 Trafikksikkerhetstiltak	-	2 000	2 000	2 000
I310 Opprusting bruer	3 500	2 500	-	-
I321 Stedsutvikling Ulefoss	4 875	-	-	-
I322 Asfaltering	-	800	800	800
NY-2 Asfaltering Kvernodden	800	-	-	-
I335 Gatelys nye og gamle	700	700	700	700
I333 Miljøoppgradering veier	300	300	300	300
I488 Parkering Sluseparken barnehage	225	-	-	-
I462 Holla kirkeruin	100	-	-	-
I216 Ramme diverse VA-prosjekter	9 000	15 000	15 000	15 000
I223 VA Vesthagen	10 000	-	-	-

10. Formannskapetets innstilling

10.1 Driftstiltak – formannskapetets endringer sammenlignet med kommunedirektørens forslag i punkt 9.1

DRIFTSTILTAK	2021	2022	2023	2024
Eiendomsskatt - fritak reduseres til 2 år for nybygg (NY)	-267	-267	-267	-267
Seniorpolitiske retningslinjer - halvere antall dager (NY)	-300	-300	-300	-300
Kirkelig fellesråd (D1)	200	-	-	-
Opprettholde bassengtilbud (H4)	340	340	340	340
Frisk Livs sentral opprettholdes (F1)	440	440	440	440
Redusert sykefravær (NY)	-200	-200	-200	-200
Oppvekstetaten - styrke etaten (E2)	900	1 200	1 200	1 200
HO - etaten - styrke bemanning (Ikke knyttet til spesielt tiltak)	600	600	600	600
Telemarksveka – tilskudd (H19)	100	100	100	100
Mulighetsstudie svømmeanlegg Dagsrud (H4)	100	-	-	-
Økte skatteinntekter (NY)	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
USS videreføre medlemsskap (A3)	-	40	40	40
Nome Videregående skole – tilskudd (H11)	100	100	100	100
Vegvedlikehold – ikke privatisere kommunale veier (H10)	800	800	800	800
Redusert avsetning disposisjonsfond	-1 813	-1 853	-1 853	-1 853

10.2 Investeringsstiltak – formannskapetets endringer sammenlignet med kommunedirektørens forslag i punkt 9.2

INVESTERINGSTILTAK	2021	2022	2023	2024
Lek og tren i Nome kommune (NY-9)	2 475	-	-	-

10.3 Verbalforslag

- Frik Liv tilbud – opprettholdelse forplikter at deler av tilbudet øremerkes arbeid med reduksjon av sykefravær i den kommunale organisasjonen.
- Det utarbeides en mulighetsstudie med tanke på opprusting av området svømmebasseng, gymsal og inngangsparti i det gamle administrasjonsbygget på Dagsrud. Det søkes ekstern finansiering.
- Vegvedlikehold reduseres i tråd med reduksjon i budsjett.
- Nome videregående skole, anleggslinja, kontaktes med tanke på opprusting av Herregårdsvegen. I første rekke for å ivareta trafiksikkerhet.

11. Kommunestyrets vedtak

11.1 Driftstiltak – Kommunestyrets endringer sammenlignet med formannskapets innstilling i punkt 10.1

EGNE TILTAK	2021	2022	2023	2024
Vakre Lunde (NY)	10	10	10	10
Vakre Ulefoss (NY)	10	10	10	10
Reduksjon fra 2 til 1 valgdag (NY)	-20	-20	-20	-20
Mobilmast Helgen (NY)	275	275	275	275
Bruk av disposisjonsfond mobilmast (NY)	-275	-275	-275	-275

11.2 Investeringsiltak – kommunestyrets endringer sammenlignet med formannskapets innstilling i punkt 10.2

Ingen endringer

11.3 Verbalforslag

I tillegg til verbalforslag fra formannskapet i punkt 10.3, så ble følgende vedtatt:

- Kommunedirektøren bes i løpet av 2021 legge frem én sak til hvert utvalg (SU, OPV og HO) med en vurdering og presentasjon av aktuelle tilskuddsordninger, som kommunen kan søke på. Formålet er at etatene skal finne økonomisk drahjelp i arbeidet med å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.
- Arbeidsmiljø og oppfølging, også med tanke på sykefravær, kan være tema på kommunestyremøtet i mars og at vi kan få en orientering om dette fra administrasjonen.

Følgende forslag ble oversendt til oppvekstutvalget:

- Det gjennomføres en brukerundersøkelse blandt foreldre i barnehagene for å kartlegge det faktiske behovet og hvilket tidspunkt det er behov for barnehage tilbud.

Følgende forslag ble oversendt til samfunnsutviklingsutvalget:

- Kommunedirektøren bes om å legge fram en sak om hvordan Nome kommune kan redusere matsvinn. Det bes om at det hentes erfaringer fra andre kommuner som har lyktes med dette, for eksempel Sandefjord kommune, som fikk klimasatsmidler til et slikt prosjekt.

12. Vedlegg

12.1 Økonomiske oversikter

12.1.1 Bevilgningsoversikt drift

Bevilgningsoversikt drift 2021-2024						
		Budsjett 2020 Regulert etter 15.12	2021	2022 21-priser	2023 21-priser	2024 21-priser
	Beløp i 1.000 kr					
	Kommunens frie inntekter	403 387	403 392	403 927	404 124	404 771
	Herav:					
1	Rammetilskudd	245 038	237 281	238 224	238 709	239 545
2	Skatt på inntekt og formue	158 349	166 111	165 703	165 415	165 226
3	Eiendomsskatt	23 040	24 267	24 067	23 867	23 667
4	Andre generelle driftsinntekter	51 882	44 563	43 485	43 041	43 100
	Herav:					
	Konsesjonsavgifter	475	475	475	475	475
	Rente- og avdragskompensasjon tidl års investeringer	1 500	1 250	1 250	1 250	1 250
	Vertskommunetilskudd drift asylmottak	2 000	2 300	2 300	2 300	2 300
	Vertskommunetilskudd psykisk utviklingshemmede	25 775	24 600	24 600	24 600	24 600
	Integreringstilskudd flyktn + Særskilt tilskudd ensl mindreår.	14 932	9 026	7 948	7 946	8 005
	Særskilt tilskudd enslige mindreårige	7 200	6 912	6 912	6 470	6 470
5	SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	478 309	472 222	471 479	471 032	471 538
6	Sum bevilgninger drift, netto	459 948	446 332	437 180	437 460	436 760
7	Avskrivninger	28 000	28 000	28 000	28 000	28 000
8	Sum netto driftsutgifter	487 948	474 332	465 180	465 460	464 760
9	SUM BRUTTO DRIFTSRESULTAT	- 9 639	- 2 110	6 299	5 572	6 778

Bevilgningsoversikt drift 2021-2024

		Budsjett 2020 Regulert etter 15.12	2021	2022 21-priser	2023 21-priser	2024 21-priser
	Beløp i 1.000 kr					
10	Renteinntekter	1 060	750	750	750	800
11	Utbytte	8 287	6 000	7 000	7 000	7 000
	Herav:					
	Utbytte Midt-Telemark Energi	5 160	6 000	5 000	5 000	5 000
	Utbytte Midt-Telemark kraft	3 127	-	2 000	2 000	2 000
13	Renteutgifter	9 900	8 200	8 200	8 200	8 200
14	Avdrag på lån	23 200	24 200	24 500	24 800	25 100
15	SUM NETTO FINANSUTGIFTER	- 23 753	- 25 650	- 24 950	- 25 250	- 25 500
16	Motpost avskrivninger	28 000	28 000	28 000	28 000	28 000
17	SUM NETTO DRIFTSRESULTAT	- 5 392	240	9 349	8 322	9 278
18	Overføring til investeringsregnskapet	-	- 2 100	- 2 100	- 2 100	- 2 100
19	Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond (+=bruk; -=avsetning)	1 601	2 402	-	-	-
20	Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond (+=bruk; -=avsetning)	3 791	- 542	- 7 249	- 6 222	- 7 178
21	Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-
22	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5 392	- 240	- 9 349	- 8 322	- 9 278
23	FREMFØRT TIL INNDEKKING I SENERE ÅR (mindreforbruk+/-merforbruk)	-	-	0	0	0

12.1.2 Bevilgningsoversikt drift – fordelt på rammeområder

Bevilgningsoversikt drift 2021-2024						
		Budsjett 2020 Regulert etter 15.12	2021	2022 21-priser	2023 21-priser	2024 21-priser
	Beløp i 1.000 kr					
	SPESIFIKASJON AV BEVILGNINGER					
	A: Administrative og politiske fellestjenester	30 785	29 360	29 005	29 305	29 105
	B: NAV Midt-Telemark; Nome kommune	20 045	21 250	21 250	21 250	21 250
	C: Nome asylmottak	1 559	-	-	-	-
	D: Kirkelige formål	6 645	6 285	6 085	6 085	6 085
	E: Oppvekst	127 419	119 235	115 105	115 105	115 105
	F: Helse- og omsorg	204 555	203 150	202 404	202 404	202 404
	G: Barnevern	21 520	22 580	22 580	22 580	22 580
	H: Samfunnsutvikling	56 114	51 745	50 425	50 405	49 905
	J: Samfunnsutvikling - Vann	- 4 450	- 4 045	- 4 045	- 4 045	- 4 045
	K: Samfunnsutvikling - Avløp	- 5 730	- 5 340	- 5 340	- 5 340	- 5 340
	L: Midt-Telemark Brann og redning	- 300	- 290	- 290	- 290	- 290
	M: Feiing	- 15				
	SUM DRIFT FORDELT PÅ RAMMEOMRÅDENE	458 147	443 930	437 180	437 460	436 760

12.1.3 Økonomisk oversikt etter art – drift

	Budsjett 2021	Budsjett 2020
Driftsinntekter		
1 Rammetilskudd	243 602 000	245 038 000
2 Inntekts- og formuesskatt	166 111 000	158 349 000
3 Eiendomsskatt	24 267 000	23 040 000
4 Andre skatteinntekter	475 000	475 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	44 088 000	51 407 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	81 785 330	76 592 500
7 Brukerbetalinger	29 681 000	29 744 000
8 Salgs- og leieinntekter	55 749 500	56 451 000
9 Sum driftsinntekter	645 758 830	641 096 500
Driftsutgifter		
10 Lønnsutgifter	341 524 372	343 106 000
11 Sosiale utgifter	87 456 443	88 135 000
12 Kjøp av varer og tjenester	152 079 515	152 664 800
13 Overføringer og tilskudd til andre	38 992 500	38 829 200
14 Avskrivninger	28 000 000	28 000 000
15 Sum driftsutgifter	648 052 830	650 735 000
16 Brutto driftsresultat	- 2 294 000	- 9 638 500
Finansinntekter		
17 Renteinntekter	750 000	1 060 000
18 Utbytter	6 000 000	8 287 000
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-
20 Renteutgifter	8 200 000	9 900 000
21 Avdrag på lån	24 200 000	23 200 000
22 Netto finansutgifter	- 25 650 000	- 23 753 000
23 Motpost avskrivninger	28 000 000	28 000 000
24 Netto driftsresultat	56 000	- 5 391 500
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:		
25 Overføring til investering	- 2 100 000	-
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	2 402 000	1 600 500
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	- 542 000	3 791 000
28 Bruk av tidligere års mindreforbruk	-	-
28 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-
29 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	- 240 000	5 391 500
30 Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	-	-

12.1.4 Bevilgningsoversikt investering

Bevilgningsoversikt investering					
Beløp i 1.000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	42 443 000	45 365 000	32 330 000	31 850 000	32 200 000
Tilskudd til andres investeringer (kirkelig fellesråd)	1 150 000	1 150 000	800 000	800 000	800 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper (KLP)	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
Utlån av egne midler	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	-	-	-
Sum investeringsutgifter	45 693 000	48 615 000	35 230 000	34 750 000	35 100 000
Kompensasjon for merverdiavgift	- 3 666 000	- 3 680 000	- 1 930 000	- 1 450 000	- 1 800 000
Tilskudd fra andre	- 3 200 000	- 2 060 000	- 1 200 000	- 1 200 000	- 1 200 000
Salg av varige driftsmidler	-	-	-	-	-
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-	-	-	-
Bruk av lån	- 35 538 000	- 40 775 000	- 30 000 000	- 30 000 000	- 30 000 000
Sum investeringsinntekter	- 42 404 000	- 46 515 000	- 33 130 000	- 32 650 000	- 33 000 000
Videreutlån	7 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Bruk av lån til videreutlån	- 7 000 000	- 5 000 000	- 5 000 000	- 5 000 000	- 5 000 000

Bevilgningsoversikt investering					
Beløp i 1.000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Avdrag på lån til videreutlån	1 625 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
Mottatte avdrag på videreutlån	- 1 625 000	- 2 200 000	- 2 200 000	- 2 200 000	- 2 200 000
Netto utgifter videreutlån	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	- 2 289 000	- 2 100 000	- 2 100 000	- 2 100 000	- 2 100 000
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond	-	-	-	-	-
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond	- 1 000 000	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	- 3 289 000	- 2 100 000	- 2 100 000	- 2 100 000	- 2 100 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	-	-	-	-	-

12.1.5 Investeringsprogram 2021-2024

INVESTERINGSOVERSIKT 2021		Økonomiplan			
Beløp i hele 1.000 kr					
		2021	2022	2023	2024
Sentral virksomhet/fellesfunksjoner		5 900	5 550	5 550	5 550
Herav:					
Ramme for IT-utvikling - fellesramme		2 650	2 650	2 650	2 650
Egenkapitalinnskudd KLP		2 100	2 100	2 100	2 100
Rammebevilgning kirkelige formål		1 150	800	800	800
Oppvekst		2 400	2 400	2 400	2 400
Herav:					
Ramme for IT-utvikling		2 400	2 400	2 400	2 400
Helse og omsorg		175	-	-	-
Herav:					
Kjøpe ut leasingbil hjelpemidler		175	-	-	-
Interkommunale tiltak - brann		165	80	-	1 450
Herav:					
Kjøp av transportmidler - brann		165	80	-	1 450
Samfunnsutvikling eksl VA		20 975	12 200	11 800	10 700
Herav:					
Diverse transportmidler/utstyr					
Ramme for utstyr/bil		700	500	500	500
Veger og plasser					
Trafikksikkerhetstiltak		-	2 000	2 000	2 000
Opprusting bruer		3 500	2 500	-	-
Stedsutvikling Ulefoss		4 875	-	-	-
Asfaltering		-	800	800	800
Asfaltering - Kvernodden		800	-	-	-
Gatelys (utskifting gamle og etablere nye)		700	700	700	700
Miljøpoppradering av veier		300	300	300	300
Parkering sluseparken barnehage		225			
Eiendomsforvaltning					
Opprusting kommunale eiendommer		2 000	2 000	2 000	2 000
ENØK-tiltak kommunale bygg		1 500	1 500	1 500	1 500
Brannsikring - kommunale bygg		500	500	500	500
Holla kirkeruin		100	-	-	-
Fen skole		3 000	-	-	-
Mulighets- og forstudie Svensid barnehage		300	-	-	-
Lek og Tren i Nome		2 475			
Ikke disponert i økonomiplanperioden			1 400	3 500	2 400
SUM INVESTERINGER EKS. VANN/AVLØP		29 615	20 230	19 750	20 100

INVESTERINGSOVERSIKT 2021		Økonomiplan			
Beløp i hele 1.000 kr					
		2021	2022	2023	2024
Vann og avløp		19 000	15 000	15 000	15 000
Herav:					
Ramme diverse VA-prosjekter		9 000	15 000	15 000	15 000
VA Vesthagen		10 000			
Høydebasseng Dagsrud					
Vannledning Barlaug					
Vannledning Kvernodden					
SUM INVESTERINGER INKL VA		48 615	35 230	34 750	35 100
FINANSIERING:		2021	2022	2023	2024
Nytt lån - fellesfinansiering prosjekter	-	21 000	- 15 000	- 15 000	- 15 000
Nytt lån - vann/avløps-prosjekter	-	15 000	- 15 000	- 15 000	- 15 000
Ubrukte lånemidler 2020	-	4 775	-	-	-
Sum bruk av lån	-	40 775	- 30 000	- 30 000	- 30 000
Tilskudd trafiksikkerhetstiltak	-	-	1 200	- 1 200	- 1 200
Tilskudd fra Riksantikaren Holla kirkeruin	-	100	-	-	-
Spillemidler og tilskudd lek og tren	-	1 960			
Momskompensasjon investeringer	-	3 680	- 1 930	- 1 450	- 1 800
Overføring fra drift (til egenkap.innskudd og buss)	-	2 100	- 2 100	- 2 100	- 2 100
Sum finansiering:	-	48 615	- 35 230	- 34 750	- 35 100

12.2 Særutskrift av kommunestyrets behandling

 Nome kommune	Budsjett 2021 - økonomiplan 2021-2024		
	Arkivsaknr: 20/1354		
	Jnr.:	Arkiv	Saksbehandler
	2020014062	K1-150	Anja Kristin Salte Hjelseth

Forvaltningsorgan	Dato	Sak nr
Formannskapet	12.11.2020	125/20
Eldrerådet	23.11.2020	017/20
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	24.11.2020	017/20
Helse- og omsorgsutvalg	24.11.2020	027/20
Oppvekstutvalg	25.11.2020	024/20
Samfunnsutviklingsutvalg	26.11.2020	052/20
Formannskapet	01.12.2020	145/20
Arbeidsmiljøutvalg	07.12.2020	028/20
Kommunestyret	15.12.2020	103/20

Innstilling fra kommunedirektøren:

1. Rammer og disponering

- a) Kommunestyret vedtar fellesinntekter og fellesutgifter med et netto driftsresultat på 6,877 mill. kr. Netto driftsrammer for rammeområdene fordeles slik det framgår av bevilgningsoversikt drift.
- b) Tiltak for å tilpasse driften til vedtatte netto driftsrammer, gjennomføres slik det er redegjort for i budsjettdokumentet og tilakskatalogen for de ulike rammeområdene.
- c) Ved ledighet skal alle faste stillinger gjennomgå en løpende vurdering om endring, videreføring, eller inndragning. Sak fremmes for administrasjonsutvalget før eventuell utlysing og tilsetting foretas. Stillinger i etablert turnusordning innenfor helse- og omsorgstjenesten, og ikke-administrative stillinger i grunnskolen og barnehagen unntas.
- d) Kontantoverføringen til Nome kirkelige fellesråd fastsettes til 5,770 mill. kr, og inngår i rammeområde D: Kirkelige formål.
- e) Kontrollutvalget får en budsjettramme på 1,2287 mill. kr til sitt arbeid med tilsyn og kontroll, og inngår i rammeområde A: Adminsitative og politiske fellestjenester
- f) Kommunestyret vedtar følgende handlingsplan for disponering av kraftfondet:

Tiltak	Sum
Bolyst og forskjønnning	80.000
Telemarkskanalen regionalpark	370.000
Diverse	15.000
Totalt:	475.000

g) Under forutsetning at det bevilges midler til statlig næringsfond i 2021, delegerer kommunestyret til MTNU AS å forvalte disse midlene i sin helhet til bedriftsretta støtte.

h) Kommunestyret avslår søknad om driftstilskudd til Telemarksveka 2021 på kr. 250.000 med begrunnelse i manglende midler.

i) Kommunestyret avslår søknad fra Skade IL om delfinansiering av spillemiddelsøknad med kr. 150.000 med begrunnelse i manglende midler.

2. Skatter, gebyrer og betalingssatser

Fellesinntekter

a) Det utlignes skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2020.

b) Det skrives ut skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2021.

c) I medhold av eiendomsskatteloven [§§ 2 og 3](#), skrives eiendomsskatten ut etter utskrivningsalternativ «A) Faste eiendommer i hele kommunen».

- Den generelle skattesatsen settes til 7 promille. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 4 promille.
- Skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer blir satt til verdien multiplisert med 0,7.
- Det benyttes ikke bunnfradrag.
- Nome kommune har følgende fritak for eiendomsskatt:
 - a. Alle eiendommer som omfattes av eiendomsskatteloven [§ 5](#).
 - b. Eiendommer eid av lag, foreninger, stiftelser og institusjoner fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav a](#).
 - c. Fredede bygninger fritas etter søknad, jf. Eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav b](#).
 - d. Nyoppført bygning som brukes som bolig fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav c](#) i 5 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket.
- Eiendomsskatten skal betales i fire eller tolv terminer.
- Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt i 2021 benytter kommunen skattevedtekter fastsatt av Sakkyndig nemnd for eiendomsskatt. For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet.
- For skatteåret 2021 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsatt grunnlag» i henhold til overgangsregelsen i eiendomsskattelovens [§§ 3 og 4, første ledd](#). Dette særskilte grunnlaget skal i 2021 være lik 4/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er

forårsaket av at produksjonsutstyr og -installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk, som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.

d) Husleie i kommunale boliger øker med 1,6 % med virkning fra 01.04.2021. Det samme gjelder for all korttidsutleie og utleie av andre kommunale bygninger hvor annet ikke er bestemt.

Utleiesatsen for kultur-, idretts- og skolebygg er uendret (kr 70) for foreninger og private fra Nome kommune.

Oppvekst

e) Foreldrebetaling i kommunale barnehager justeres samsvar med Stortingets endelige vedtak for maksimalsatser pr måned (Regjeringens forslag kr 3.230 pr måned fra 1. Januar 2021). I tillegg kreves inn kr 400 for mat i barnehagen.

Redusert plass og søskenmoderasjon betales forholdsvis.

f) Foreldrebetaling i skolefritidsordninga økes fra kr 2.253 til kr 2.530 pr måned for hel plass (38-ukers tilbud), og økes fra kr 2.500 til kr 2.785 pr måned for hel plass (44-ukers-tilbud).

For færre antall dager i uka betales forholdsvis.

Helse og omsorg

g) Betaling for ordinært opphold i institusjon fastsettes med grunnlag i forskrift fra Helse- og omsorgsdepartementet.

h) Egenbetaling ved korttidsopphold i institusjon og Bjervatun økes fra kr 170 til kr 175 pr døgn.

i) Egenbetaling på aktivitetssenter økes fra kr 170 til kr 175 pr dag. Dette innbefatter måltider og transport.

j) Pris på salg av middag er kr 85, og økes ikke.

k) Prisen på abonnement på hjemmehjelp økes for de med inntekt over 2G. Minsteprisen fastsettes av Staten og økes fra kr 210 til kr 215. De øvrige prisene på abonnementet foreslås endret i tråd med tabellen under:

	Nettoinntekt før særfradrag	Pris abonnement pr mnd.
Inntil 2G	kr 202 702	215
2G – 3G	kr 304 053	900
3G – 4G	kr 405 404	1350
Over 4G	kr 405 404	2000

Ingen betaler mer enn selvkost (319 kr/time).

l) Pris på leie av trygghetsalarm økes fra kr 305 til kr 310 pr måned. (ektefelle kr 69 pr mnd.) Installasjon av nøkkelboks fastsettes til kr 300 (engangsavgift).

m) Oppholdsbetaling på Bjervatun økes med kr 300 pr måned til henholdsvis kr 9.000 (små rom) og kr 9.300 (store rom).

Samfunnsutvikling

n) Elevavgift ved Nome kulturskole øker med 2,7 % fra kr 3.017 for skoleåret 2020/2021 til 3.100 for skoleåret 2021/2022.

o) Vedtatt reglement gir fullstendig grunnlag for betaling av gebyrer (tilknytning/årsgebyrer). For øvrig gjelder:

- Renovasjons- og slamtømmingsgebyr (IATA) fastsettes i egen sak
- Feie- og tilsynsgebyr øker med 1,7 % fra kr 407 til 414 pr pipe **ekskl. mva.**
- Vanngebyr fastsettes til kr 3.431 **ekskl. mva.** (nedgang fra 2020).
- Avløpsgebyr fastsettes til kr 5.573 **ekskl. mva.** (nedgang fra 2020).
- Tilknytningsavgift vann er uendret med kr 1.000 ekskl. mva.
- Tilknytningsavgift avløp er uendret med kr 1.000 ekskl. mva.

p) Boligeiendommer som ikke helt eller delvis er utleid/utlånt til andre, kan få redusert sine samlede eiendomsgebyrer til kr 7.500 **inkl. mva** pr. år, etter årlig søknad. Dette under forutsetning av at husstanden har en samlet personinntekt under 2G ved siste ordinære ligning (inntektsåret 2020). Samfunnsutviklingsetaten administrerer ordningen.

Investeringsbudsjettet 2020:

3. Nome kommune tar opp 36 mill. kr i lån til finansiering av investeringer jf. kommunelovens § 14-15 første ledd. Lånet skal brukes til fellesfinansiering av prosjekter på til sammen 21,0 mill. kr og til vann/avløps-prosjekter på til sammen 15,0 mill. kr, jf. bevilgningsoversikt investering og investeringsprogram 2021-2024.

4. Det er en forutsetning at alle investeringstiltak er fullfinansierte før igangsetting.

5. Nome kommune tar opp startlån i Husbanken med kr 5 mill. til videre utlån.

6. I samsvar med vedtatt finansreglement, gis kommunedirektøren fullmakt til å velge kredittinstitusjon og lånevilkår, herunder fastsette løpetid innenfor vedtatt låneramme.

Økonomiplan 2020 – 2023

7. Kommunestyret vedtar retningsgivende økonomiplan for perioden 2022 – 2024 driftsdel, slik det framgår av bevilgningsoversikt drift.

8. Kommunestyret vedtar retningsgivende økonomiplan for perioden 2022 – 2024, investeringsdel, slik det framgår av investeringsprogram 2021-2024.

(Kommunestyret gjør endelig vedtak).

Kommunestyret 15.12.2020:

Behandling:

20 av 21 tilstede.

Tilleggsspunkt fra Bjørg Tveito Lundefaret, AP: Nome kommune inngikk i mai 2020 en intensjonsavtale med Telenor om utbygging av mobilmast i Helgen. Tiltaket kan gjennomføres i 2021, og det legges inn kr. 275.000 i budsjettet for 2021. Midlene hentes fra disposisjonsfond allerede satt av til formålet.

Enstemmig vedtatt.

Endring av budsjettkorreksjoner fra AP/SP:

Pkt 7 i tabell

Styrke etaten (fjerne lærertetthet)

Vedtatt med 18 mot 2 stemmer (FRP).

Verbalforslag fra FrP:

1. Det gjennomføres en brukerundersøkelse blandt foreldre i barnehagene for å kartlegge det faktiske behovet og hvilket tidspunkt det er behov for barnehagetilbud.

Det ble enstemmig vedtatt å oversende vedtaket til oppvekstutvalget.

Enstemmig vedtatt.

2. Alle lederstillinger i boligtiltak, hjemmetjenesten, hjemmesykepleien og sykeheimen skal ha minst 30-50% i turnus. Det meldes tilbake til helse og omsorgsutvalget hvordan dette er løst innen juni 2021.

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer (AP, SP, SV, H, MDG).

3. I samarbeid med Midt Telemark kommune opprettes det en felles «vikarpool» i hjemmetjenesten, hjemmesykepleien, sykehjem og bofelleskap.

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer.

4. Prosjekt heltid: Det opprettes en prosjektstilling, i samarbeid med de tillitsvalgte, som gjennomgår alle turnuser i helse og omsorg der det tas sikte på å lage turnuser med 100% stillinger der hele sektoren sees i sammenheng.

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer (AP, SP, SV, H, MDG).

5. Digital hverdag: 50 % av en stilling vedrørende byggesak gjøres om til fleksitid. Stillingen skal fungere jamfør den digitale kommunen Molenwaard.

<https://www.aftenposten.no/verden/i/V22W/her-kommer-kommunen-hjem-til-deg>

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer (AP, SP, SV, H, MDG).

6. Kommunedirektøren legger frem en sak om muligheter for hvilke tekniske tjenester/utstyr Nome kommune kan ha sammen med Midt Telemark kommune.

Saken legges frem innen juni 2021 med økonomiske konsekvenser.

Forslaget falt med 3 (FRP, MDG) mot 17 stemmer (AP, SP, SV, H).

7. Det lånes ikke penger for å gjennomføre arbeider ved Ulefoss-senteret før man er

kommet frem til en løsning som ivaretar behov for varelevering, parkering, snøbrøyting, etc.

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer (AP, SP, SV, H, MDG).

8. Kommunedirektøren bes utarbeide kriterier for at en vei eller plass skal eies av kommunen. (Det må også kunne privatiseres i «sentrale strøk». Kommunen må ha hovedferdselsårer, omkjøringsveier og veier til kommunale interesser)

Forslaget falt med 5 (FRP, H, MDG) mot 15 stemmer. (AP, SP, SV).

9. Kommunedirektøren bes legge frem for kommunestyret en oversikt over hvor mange bosatte flyktninger samt familiegjenforente som er i selvforskynende arbeid eller utdanning, eller flyttet fra kommunen, fra de siste ti år. Samt suksesskriterier ved dette arbeidet.

Forslaget falt med 4 (FRP, H) mot 16 stemmer. (AP, SP, SV, MDG).

10. Kommunesdirektøren bes legge frem en «kommunal transportplan»

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer (AP, SP, SV, H, MDG).

Forslag fra Nome Høyre:

Som innstillingen fra Formannskapet med følgende endring:

Vi i høyre syntes det er gal prioritering og helt galt signal å gi når vi opprettholder ant km kommunal veg og samtidig kutter budsjettet for barn og unge for 2021. Vi vil derfor foreslå reduksjon i antall km kommunal veg, som foreslått av kommunedirektøren. Innsparing på ca MNOK 1,2 overføres til Oppvekstetaten for å styrke tilbudet til barn og unge.

Forslaget falt med 4 (H, MDG, SV) mot 16 stemmer (AP, SP, FRP).

Verbalforslag fra Miljøpartiet De Grønne:

1. "Kommunedirektøren bes i løpet av 2021 legge frem én sak til hvert utvalg (SU, OPV og HO) med en vurdering og presentasjon av aktuelle tilskuddsordninger, som kommunen kan søke på. Formålet er at etatene skal finne økonomisk drahjelp i arbeidet med å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.»

Enstemmig vedtatt.

2. Kommunedirektøren bes om å legge fram en sak om hvordan Nome kommune kan redusere matsvinn. Det bes om at det hentes erfaringer fra andre kommuner som har lyktes med dette, for eksempel Sandefjord kommune, som fikk klimasatsmidler til et slikt prosjekt.

Det ble enstemmig vedtatt å oversende forslaget til samfunnsutviklingsutvalget.

Enstemmig vedtatt.

3. «Alle skoleklasser i barneskolen skal ha aktivt medlemskap i Miljøagentene. Dette koster 250,- per klasse. Inndekning hentes fra disposisjonsfondet».

Forslaget falt med 2 (SV, MDG) mot 18 stemmer (AP, SP, FRP, H).

4. "Nome kommune skal sikre pårørendemedvirkning ved kommunens helse- og omsorgsinstitusjoner. Kommunedirektøren bes legge fram en sak med en vurdering av hvorvidt et pårørendeutvalg, etter modell av skolens FAU, er hensiktsmessig i Nome kommune"

Forslaget ble trukket.

Tilleggsforslag fra Gry ANette Rekanes Amundsen, FRP: Kjøp av julestjerner taes ut av det helhetlige tallforslaget og fremmes separat med egen inndekning.

Vakre Lunde 10 000

Vakre Ulefoss 10 000

Pengene skal gå til bla stjerne på juletrærne på torget.

Inndekning k sak 100 stortingsvalg avholdes på 1 dag ikke 2. 20 000

Vedtatt med 19 mot 1 stemme (Ole Melteig, H)

Verbalforslag fra Linda Thorstensen, AP: Ønsker at arbeidsmiljø og oppfølging, også med tanke på sykefravær, kan være tema på kommunestyremøtet i mars og at vi kan få en orientering om dette fra administrasjonen.

Enstemmig vedtatt.

Nome FrP's alternative forslag	-	-	-	-
EGNE TILTAK	2021	2022	2023	2024
Bunnfradrag e iendomsskatt opprettholdes	3 000			
Treningsavtale opprettholdes	40			
Klassestørrelser opprettholdes	2 600			
Vikarer barnehage beholdes	1 300			
Friskliv opprettholdes	440			
Bemanningsavdeling	600			
Bemanningsbo og behandling	600			
Bemanningshjemmetjeneste 1,5 årsverk	900			
Bemanningshjemmetjeneste natt 1 årsverk	600			
Omsorgstønad	500			
Kulturmidler opprettholdes	200			
Basseng på Dagsrud opprettholdes	340			
Gamlebanken i Lunde beholdes	100			
Tilskudd anleggslinje Nome vgs. Opprettholdes	100			
Kompis opprettholdes	95			
Telemarksveka tilskudd	250			
Brann og redning	100			
Frivillig kino også på Ulefoss	-100			
Redusere seniordager	-300			
Kjøp av voksenopplæring av nabokommunen	-3 000			
Kjøp av flyktningtjeneste fra frivillighet	-600			
Kutt i overføringer til Øvre Verket	-230			
Fra disposisjonsfond	-2 435			
Økte skatteinntekter	-1 000			
Flere innbyggere	-250			
Redusert sykefravær	-1 000			
Betere integrering	-1 000			
Reforhandle lån	-500			
Effektivisering på mellomledemivå i HO	-600			
Mindre forbruk av koronamidler	-750			
Tiltak som koster penger - bruk positivt fortegn +				
Tiltak som gir innsparing - bruk minustegn -				
Investeringer/engangsbeløp				
Prosjektstilling for heltid			200	
Busskur			180	
Kjøp av julestjerne/17. mai Ulefoss			10	
Kjøp av julestjerne/17. mai Lunde			10	
Garasje sjukeheimen				
Salg av bygninger/eiendom			-400	
Utsettelse av stedsutvikling Ulefoss			-40	
Sum			-40	

Forslaget falt med 2 (FRP) mot 18 stemmer (AP, SP, SV, H, MDG).

Formannskapets innstilling inkludert vedtatte tillegg ble votert over og vedtatt med 18 mot 2 stemmer (FRP).

KS- 103/20 Vedtak:

1. Rammer og disponering

- a) Kommunestyret vedtar fellesinntekter og fellesutgifter med et netto driftsresultat på 4,789 mill. kr. Netto driftsrammer for rammeområdene fordeles slik det framgår av bevilgningsoversikt drift.
- b) Tiltak for å tilpasse driften til vedtatte netto driftsrammer, gjennomføres slik det er redegjort for i budsjettdokumentet og tilakskatalogen for de ulike rammeområdene, med følgende endringer:

1	Eiendomsskatt - fritak reduseres til 2 år for nybygg	-267	-267
2	Kirkelig fellesråd	200	
3	Seniorpolitiske retningslinjer - halvere antall dager	-300	-300
4	Opprettholde bassengtilbud	340	340
5	Frisk Livs sentral opprettholdes	440	440
6	Redusert sykefravær	-200	-200
7	Oppvekstetaten - styrke etaten	900	1 200
8	HO - etaten - styrke bemanning	600	600
9	Telemarksveka - tilskudd	100	100
10	Mulighetsstudie svømmeanlegg Dagsrud	100	
11	Økte skatteinntekter	-1 000	-1 000
12	Vegvedlikehold	800	800
13	Nome Videregående skole - tilskudd	100	100
14	USS videreføre medlemsskap		40

Merknader til endringsforslaget:

Pkt 5: Frisk Liv tilbud - opprettholdelse forplikter at deler av tilbudet øremerkes arbeid med reduksjon av sykefravær i den kommunale organisasjonen.

Pkt 10: Det utarbeides en mulighetsstudie med tanke på opprusting av området svømmebasseng, gymsal og inngangsparti i det gamle administrasjonsbygget på Dagsrud. Det søkes ekstern finansiering.

Pkt 12: Vegvedlikehold reduseres i tråd med reduksjon i budsjett.

Pkt 13: Nome videregående skole, anleggslinje, kontaktes med tanke på opprusting av Herregårdsvegen. I første rekke for å ivareta trafikksikkerhet.

- Vakre Lunde 10 000

Vakre Ulefoss 10 000

Pengene skal gå til bla stjerne på juletrærne på torget.

Inndekning k sak 100 stortingsvalg avholdes på 1 dag ikke 2. 20 000

c) Ved ledighet skal alle faste stillinger gjennomgå en løpende vurdering om endring, videreføring, eller inndragning. Sak fremmes for administrasjonsutvalget før eventuell utlysing og tilsetting foretas. Stillinger i etablert turnusordning innenfor helse- og omsorgstjenesten, og ikke-administrative stillinger i grunnskolen og barnehagen unntas.

d) Kontantoverføringen til Nome kirkelige fellesråd fastsettes til 5,970 mill. kr, og inngår i rammeområde D: Kirkelige formål.

e) Kontrollutvalget får en budsjettramme på 1,2287 mill. kr til sitt arbeid med tilsyn og kontroll, og inngår i rammeområde A: Administrative og politiske fellestjenester

f) Kommunestyret vedtar følgende handlingsplan for disponering av kraftfondet:

g) Under forutsetning at det bevilges midler til statlig næringsfond i 2021, delegerer

- kommunestyret til MTNU AS å forvalte disse midlene i sin helhet til bedriftsretta støtte.
- h) Kommunestyret imøtekommer søknad om driftstilskudd til Telemarksveka 2021 delvis på kr. 100.000.
- i) Kommunestyret avslår søknad fra Skade IL om delfinansiering av spillemiddelsøknad med kr. 150.000 med begrunnelse i manglende midler.

2. Skatter, gebyrer og betalingssatser

Fellesinntekter

- a) Det utlignes skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2020.
- b) Det skrives ut skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2021.
- c) I medhold av eiendomsskatteloven [§§ 2 og 3](#), skrives eiendomsskatten ut etter utskrivningsalternativ «A) Faste eiendommer i hele kommunen».
- Den generelle skattesatsen settes til 7 promille. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 4 promille.
 - Skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer blir satt til verdien multiplisert med 0,7.
 - Det benyttes ikke bunnfradrag.
 - Nome kommune har følgende fritak for eiendomsskatt:
 - a. Alle eiendommer som omfattes av eiendomsskatteloven [§ 5](#).
 - b. Eiendommer eid av lag, foreninger, stiftelser og institusjoner fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav a](#).
 - c. Fredede bygninger fritas etter søknad, jf. Eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav b](#).
 - d. Nyoppført bygning som brukes som bolig fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav c](#) i 2 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket.
 - Eiendomsskatten skal betales i fire eller tolv terminer.
 - Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt i 2021 benytter kommunen skattevedtekter fastsatt av Sakkyndig nemnd for eiendomsskatt. For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet.
 - For skatteåret 2021 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsatt grunnlag» i henhold til overgangsregelsen i eiendomsskattelovens [§§ 3 og 4, første ledd](#). Dette særskilte grunnlaget skal i 2021 være lik 4/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av at produksjonsutstyr og -installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk, som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.
- d) Husleie i kommunale boliger øker med 1,6 % med virkning fra 01.04.2021. Det samme gjelder for all korttidsutleie og utleie av andre kommunale bygninger hvor annet ikke er bestemt.

Utleiesatsen for kultur-, idretts- og skolebygg er uendret (kr 70) for foreninger og private fra Nome kommune.

Oppvekst

- e) Foreldrebetaling i kommunale barnehager justeres samsvar med Stortingets endelige

vedtak for maksimalsatser pr måned (Regjeringens forslag kr 3.230 pr måned fra 1. Januar 2021). I tillegg kreves inn kr 400 for mat i barnehagen.

Redusert plass og søskenmoderasjon betales forholdsvis.

f) Foreldrebetaling i skolefritidsordninga økes fra kr 2.253 til kr 2.530 pr måned for hel plass (38-ukers tilbud), og økes fra kr 2.500 til kr 2.785 pr måned for hel plass (44-ukers-tilbud).

For færre antall dager i uka betales forholdsvis.

Helse og omsorg

g) Betaling for ordinært opphold i institusjon fastsettes med grunnlag i forskrift fra Helse- og omsorgsdepartementet.

h) Egenbetaling ved korttidsopphold i institusjon og Bjervatun økes fra kr 170 til kr 175 pr døgn.

i) Egenbetaling på aktivitetssenter økes fra kr 170 til kr 175 pr dag. Dette innbefatter måltider og transport.

j) Pris på salg av middag er kr 85, og økes ikke.

k) Prisen på abonnement på hjemmehjelp økes for de med inntekt over 2G. Minsteprisen fastsettes av Staten og økes fra kr 210 til kr 215. De øvrige prisene på abonnementet foreslås endret i tråd med tabellen under:

	Nettoinntekt før særfradrag	Pris abonnement pr mnd.
Inntil 2G	kr 202 702	215
2G – 3G	kr 304 053	900
3G – 4G	kr 405 404	1350
Over 4G	kr 405 404	2000

Ingen betaler mer enn selvkost (319 kr/time).

l) Pris på leie av trygghetsalarm økes fra kr 305 til kr 310 pr måned. (ektefelle kr 69 pr mnd.) Installasjon av nøkkelboks fastsettes til kr 300 (engangsavgift).

m) Oppholdsbetaling på Bjervatun økes med kr 300 pr måned til henholdsvis kr 9.000 (små rom) og kr 9.300 (store rom).

Samfunnsutvikling

n) Elevavgift ved Nome kulturskole øker med 2,7 % fra kr 3.017 for skoleåret 2020/2021 til 3.100 for skoleåret 2021/2022.

o) Vedtatt reglement gir fullstendig grunnlag for betaling av gebyrer (tilknytning/årsgebyrer). For øvrig gjelder:

- Renovasjons- og slamtømmingsgebyr (IATA) fastsettes i egen sak
- Feie- og tilsynsgebyr øker med 1,7 % fra kr 407 til 414 pr pipe **ekskl. mva.**
- Vanngebyr fastsettes til kr 3.431 **ekskl. mva.** (nedgang fra 2020).
- Avløpsgebyr fastsettes til kr 5.573 **ekskl. mva.** (nedgang fra 2020).
- Tilknytningsavgift vann er uendret med kr 1.000 **ekskl. mva.**
- Tilknytningsavgift avløp er uendret med kr 1.000 **ekskl. mva.**

p) Boligeiendommer som ikke helt eller delvis er utleid/utlånt til andre, kan få redusert sine samlede eiendomsgebyrer til kr 7.500 **inkl. mva** pr. år, etter årlig søknad. Dette under forutsetning av at husstanden har en samlet personinntekt under 2G ved siste ordinære ligning (inntektsåret 2020). Samfunnsutviklingsetaten administrerer ordningen.

Investeringsbudsjettet 2020:

3. Nome kommune tar opp 36 mill. kr i lån til finansiering av investeringer jf. kommunelovens § 14-15 første ledd. Lånet skal brukes til fellesfinansiering av prosjekter på til sammen 21,0 mill. kr og til vann/avløps-prosjekter på til sammen 15,0 mill. kr, jf. bevilgningsoversikt investering og investeringsprogram 2021-2024.
4. Det er en forutsetning at alle investeringstiltak er fullfinansierte før igangsetting.
5. Nome kommune tar opp startlån i Husbanken med kr 5 mill. til videre utlån.
6. I samsvar med vedtatt finansreglement, gis kommunedirektøren fullmakt til å velge kredittinstitusjon og lånevilkår, herunder fastsette løpetid innenfor vedtatt låneramme. Nome kommune inngikk i mai 2020 en intensjonsavtale med Telenor om utbygging av mobilmast i Helgen. Tiltaket kan gjennomføres i 2021, og det legges inn kr. 275.000 i budsjettet for 2021. Midlene hentes fra disposisjonsfond allerede satt av til formålet.

Investeringsstiltak Lek og tren i kanalkommunen Nome legges inn i investeringsbudsjett for 2021 med en ramme på 2,475 mill kroner.

Økonomiplan 2020 – 2023

7. Kommunestyret vedtar retningsgivende økonomiplan for perioden 2022 – 2024 driftsdel, slik det framgår av bevilgningsoversikt drift.
8. Kommunestyret vedtar retningsgivende økonomiplan for perioden 2022 – 2024, investeringsdel, slik det framgår av investeringsprogram 2021-2024.

Verbalforslag:

- Det gjennomføres en brukerundersøkelse blandt foreldre i barnehagene for å kartlegge det faktiske behovet og hvilket tidspunkt det er behov for barnehagetilbud.
Oversendes til oppvekstutvalget.
- Kommunedirektøren bes i løpet av 2021 legge frem én sak til hvert utvalg (SU, OPV og HO) med en vurdering og presentasjon av aktuelle tilskuddsordninger, som kommunen kan søke på. Formålet er at etatene skal finne økonomisk drahjelp i arbeidet med å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.
- Kommunedirektøren bes om å legge fram en sak om hvordan Nome kommune kan redusere matsvinn. Det bes om at det hentes erfaringer fra andre kommuner som har lyktes med dette, for eksempel Sandefjord kommune, som fikk klimasatsmidler til et slikt prosjekt.
Oversendes til su-utvalget.
- Arbeidsmiljø og oppfølging, også med tanke på sykefravær, kan være tema på kommunestyremøtet i mars og at vi kan få en orientering om dette fra administrasjonen.

Arbeidsmiljøutvalg 07.12.2020:

Behandling:

- AMU ser at det er nødvendig å redusere driftsnivået for å tilpasse seg kommunens inntekter.
- AMU ser at dette ikke kan gjøres uten å redusere tallet på ansatte.
- AMU er opptatt av at det søkes løsninger som så langt det er mulig gjør at nedbemanningen kan skje ved naturlig avgang.
- AMU sin rolle er å påse at nedbemanningsprosessen skjer i henhold til lov og avtaleverk, vedtatte prosedyrer og ros - analyser.

Tilleggsforslag enstemmig vedtatt

AMU- 028/20 Vedtak:

AMU ser at det er nødvendig å redusere driftsnivået for å tilpasse seg kommunens inntekter.

AMU ser at dette ikke kan gjøres uten å redusere tallet på ansatte.

AMU er opptatt av at det søkes løsninger som så langt det er mulig gjør at nedbemanningen kan skje ved naturlig avgang.

AMU sin rolle er å påse at nedbemanningsprosessen skjer i henhold til lov og avtaleverk, vedtatte prosedyrer og ros-analyser.

Formannskapet 01.12.2020:

Behandling:

Endringsforslag til kommunedirektørens innstilling til driftsbudsjettet fra posisjonen (AP og SP):

1	Eiendomsskatt - fritak reduseres til 2 år for nybygg	-267	-267
2	Kirkelig fellesråd	200	
3	Seniorpolitiske retningslinjer - halvere antall dager	-300	-300
4	Opprettholde bassengtilbud	340	340
5	Frisk Livs sentral opprettholdes	440	440
6	Redusert sykefravær	-200	-200
7	Oppvekstetaten - styrke lærertetthet	900	1 200
8	HO - etaten - styrke bemanning	600	600
9	Telemarksveka - tilskudd	100	100
10	Mulighetsstudie svømmeanlegg Dagsrud	100	
11	Økte skatteinntekter	-1 000	-1 000
12	Vegvedlikehold	800	800
13	Nome Videregående skole - tilskudd	100	100
14	USS videreføre medlemsskap		40

Merknader til endringsforslaget:

Pkt 5: Frisk Liv tilbud - opprettholdelse forplikter at deler av tilbudet øremerkes arbeid med reduksjon av sykefravær i den kommunale organisasjonen.

Pkt 10: Det utarbeides en mulighetsstudie med tanke på opprusting av området svømmebasseng, gymsal og inngangsparti i det gamle administrasjonsbygget på Dagsrud. Det søkes ekstern finansiering.

Pkt 12: Vegvedlikehold reduseres i tråd med reduksjon i budsjett.

Pkt 13: Nome videregående skole, anleggslinje, kontaktes med tanke på opprusting av Herregårdsvegen. I første rekke for å ivareta trafikksikkerhet.

Tilleggsforslag fra Bjørg Tveito Lundefaret, AP til investeringsbudsjettet:

Investerings tiltak Lek og tren i kanalkommunen Nome legges inn i investeringsbudsjett for 2021 med en ramme på 2,475 mill kroner.

Enstemmig vedtatt.

Forslag fra posisjonen ble vedtatt med 6 mot 1 stemme, Gry Anette Rekanes Amundsen, FRP stemte mot.

Innstillingen fra kommunedirektøren med endringsforslag fra koalisjonen ble vedtatt med 6 mot 1 stemme (Frp).

Innstilling fra kommunedirektøren falt enstemmig.

FS- 145/20 Vedtak:

Investerings tiltak Lek og tren i kanalkommunen Nome legges inn i investeringsbudsjett for 2021 med en ramme på 2,475 mill kroner.

1. Rammer og disponering

a) Kommunestyret vedtar fellesinntekter og fellesutgifter med et netto driftsresultat på 6,877 mill. kr. Netto driftsrammer for rammeområdene fordeles slik det framgår av bevilgningsoversikt drift.

b) Tiltak for å tilpasse driften til vedtatte netto driftsrammer, gjennomføres slik det er redegjort for i budsjettdokumentet og tilakskatalogen for de ulike rammeområdene, med følgende endringer:

1	Eiendomsskatt - fritak reduseres til 2 år for nybygg	-267	-267
2	Kirkelig fellesråd	200	
3	Seniorpolitiske retningslinjer - halvere antall dager	-300	-300
4	Opprettholde bassengtilbud	340	340
5	Frisk Livs sentral opprettholdes	440	440
6	Redusert sykefravær	-200	-200
7	Oppvekstetaten - styrke lærertetthet	900	1 200
8	HO - etaten - styrke bemanning	600	600
9	Telemarksveka - tilskudd	100	100
10	Mulighetsstudie svømmeanlegg Dagsrud	100	
11	Økte skatteinntekter	-1 000	-1 000
12	Vegvedlikehold	800	800
13	Nome Videregående skole - tilskudd	100	100
14	USS videreføre medlemsskap		40

Merknader til endringsforslaget:

Pkt 5: Frisk Liv tilbud - opprettholdelse forplikter at deler av tilbudet øremerkes arbeid med reduksjon av sykefravær i den kommunale organisasjonen.

Pkt 10: Det utarbeides en mulighetsstudie med tanke på opprusting av området svømmebasseng, gymsal og inngangsparti i det gamle administrasjonsbygget på Dagsrud. Det søkes ekstern finansiering.

Pkt 12: Vegvedlikehold reduseres i tråd med reduksjon i budsjett.

Pkt 13: Nome videregående skole, anleggslinje, kontaktes med tanke på opprusting av Herregårdsvegen. I første rekke for å ivareta trafikksikkerhet.

c) Ved ledighet skal alle faste stillinger gjennomgå en løpende vurdering om endring, videreføring, eller inndragning. Sak fremmes for administrasjonsutvalget før eventuell utlysning og tilsetting foretas. Stillinger i etablert turnusordning innenfor helse- og omsorgstjenesten, og ikke-administrative stillinger i grunnskolen og barnehagen unntas.

d) Kontantoverføringen til Nome kirkelige fellesråd fastsettes til 5,970 mill. kr, og inngår i rammeområde D: Kirkelige formål.

e) Kontrollutvalget får en budsjettamme på 1,2287 mill. kr til sitt arbeid med tilsyn og kontroll, og inngår i rammeområde A: Administrative og politiske fellestjenester

f) Kommunestyret vedtar følgende handlingsplan for disponering av kraftfondet:

Tiltak	Sum
Bolyst og forskjønning	80.000
Telemarkskanalen regionalpark	370.000
Diverse	15.000
Totalt:	475.000

g) Under forutsetning at det bevilges midler til statlig næringsfond i 2021, delegerer kommunestyret til MTNU AS å forvalte disse midlene i sin helhet til bedriftsstøtte.

h) Kommunestyret imotekommer søknad om driftstilskudd til Telemarksveka 2021 delvis på kr. 100.000.

i) Kommunestyret avslår søknad fra Skade IL om delfinansiering av spillemiddelsøknad med kr. 150.000 med begrunnelse i manglende midler.

2. Skatter, gebyrer og betalingssatser

Fellesinntekter

a) Det utlignes skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2020.

b) Det skrives ut skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2021.

c) I medhold av eiendomsskatteloven [§§ 2 og 3](#), skrives eiendomsskatten ut etter utskrivningsalternativ «A) Faste eiendommer i hele kommunen».

- Den generelle skattesatsen settes til 7 promille. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 4 promille.
- Skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer blir satt til verdien multiplisert med 0,7.
- Det benyttes ikke bunnfradrag.
- Nome kommune har følgende fritak for eiendomsskatt:
 - a. Alle eiendommer som omfattes av eiendomsskatteloven [§ 5](#).
 - b. Eiendommer eid av lag, foreninger, stiftelser og institusjoner fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav a](#).
 - c. Fredede bygninger fritas etter søknad, jf. Eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav b](#).
 - d. Nyoppført bygning som brukes som bolig fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav c](#) i 2 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket.
- Eiendomsskatten skal betales i fire eller tolv terminer.
- Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt i 2021 benytter kommunen skattevedtekter fastsatt av Sakkyndig nemnd for eiendomsskatt. For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet.
- For skatteåret 2021 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsatt grunnlag» i henhold til overgangsregelsen i eiendomsskattelovens [§§ 3 og 4, første ledd](#). Dette særskilte grunnlaget skal i 2021 være lik 4/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av at produksjonsutstyr og -installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk, som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.

d) Husleie i kommunale boliger øker med 1,6 % med virkning fra 01.04.2021.

Det samme gjelder for all korttidsutleie og utleie av andre kommunale bygninger hvor

annet ikke er bestemt.

Utleiesatsen for kultur-, idretts- og skolebygg er uendret (kr 70) for foreninger og private fra Nome kommune.

Oppvekst

e) Foreldrebetaling i kommunale barnehager justeres samsvar med Stortingets endelige vedtak for maksimalsatser pr måned (Regjeringens forslag kr 3.230 pr måned fra 1. Januar 2021). I tillegg kreves inn kr 400 for mat i barnehagen.

Redusert plass og søskenmoderasjon betales forholdsvis.

f) Foreldrebetaling i skolefritidsordninga økes fra kr 2.253 til kr 2.530 pr måned for hel plass (38-ukers tilbud), og økes fra kr 2.500 til kr 2.785 pr måned for hel plass (44-ukers-tilbud).

For færre antall dager i uka betales forholdsvis.

Helse og omsorg

g) Betaling for ordinært opphold i institusjon fastsettes med grunnlag i forskrift fra Helse- og omsorgsdepartementet.

h) Egenbetaling ved korttidsopphold i institusjon og Bjervatun økes fra kr 170 til kr 175 pr døgn.

i) Egenbetaling på aktivitetssenter økes fra kr 170 til kr 175 pr dag. Dette innbefatter måltider og transport.

j) Pris på salg av middag er kr 85, og økes ikke.

k) Prisen på abonnement på hjemmehjelp økes for de med inntekt over 2G. Minsteprisen fastsettes av Staten og økes fra kr 210 til kr 215. De øvrige prisene på abonnementet foreslås endret i tråd med tabellen under:

	Nettoinntekt før særfradrag	Pris abonnement pr mnd.
Inntil 2G	kr 202 702	215
2G – 3G	kr 304 053	900
3G – 4G	kr 405 404	1350
Over 4G	kr 405 404	2000

Ingen betaler mer enn selvkost (319 kr/time).

l) Pris på leie av trygghetsalarm økes fra kr 305 til kr 310 pr måned. (ektefelle kr 69 pr mnd.) Installasjon av nøkkelboks fastsettes til kr 300 (engangsavgift).

m) Oppholdsbetaling på Bjervatun økes med kr 300 pr måned til henholdsvis kr 9.000 (små rom) og kr 9.300 (store rom).

Samfunnsutvikling

n) Elevavgift ved Nome kulturskole øker med 2,7 % fra kr 3.017 for skoleåret 2020/2021 til 3.100 for skoleåret 2021/2022.

o) Vedtatt reglement gir fullstendig grunnlag for betaling av gebyrer (tilknytning/årsgebyrer). For øvrig gjelder:

- Renovasjons- og slamtømmingsgebyr (IATA) fastsettes i egen sak
- Feie- og tilsynsgebyr øker med 1,7 % fra kr 407 til 414 pr pipe **ekskl. mva.**
- Vanngebyr fastsettes til kr 3.431 **ekskl. mva.** (nedgang fra 2020).
- Avløpsgebyr fastsettes til kr 5.573 **ekskl. mva.** (nedgang fra 2020).
- Tilknytningsavgift vann er uendret med kr 1.000 **ekskl. mva.**

·Tilknytningsavgift avløp er uendret med kr 1.000 ekskl. mva.

p) Boligeiendommer som ikke helt eller delvis er utleid/utlånt til andre, kan få redusert sine samlede eiendomsgebyrer til kr 7.500 **inkl. mva** pr. år, etter årlig søknad. Dette under forutsetning av at husstanden har en samlet personinntekt under 2G ved siste ordinære ligning (inntektsåret 2020). Samfunnsutviklingsetaten administrerer ordningen.

Investeringsbudsjettet 2020:

3. Nome kommune tar opp 36 mill. kr i lån til finansiering av investeringer jf. kommunelovens § 14-15 første ledd. Lånet skal brukes til fellesfinansiering av prosjekter på til sammen 21,0 mill. kr og til vann/avløps-prosjekter på til sammen 15,0 mill. kr, jf. bevilgningsoversikt investering og investeringsprogram 2021-2024.

4. Det er en forutsetning at alle investeringstiltak er fullfinansierte før igangsetting.

5. Nome kommune tar opp startlån i Husbanken med kr 5 mill. til videre utlån.

6. I samsvar med vedtatt finansreglement, gis kommunedirektøren fullmakt til å velge kredittinstitusjon og lånevilkår, herunder fastsette løpetid innenfor vedtatt låneramme.

Økonomiplan 2020 – 2023

7. Kommunestyret vedtar retningsgivende økonomiplan for perioden 2022 – 2024 driftsdel, slik det framgår av bevilgningsoversikt drift.

8. Kommunestyret vedtar retningsgivende økonomiplan for perioden 2022 – 2024, investeringsdel, slik det framgår av investeringsprogram 2021-2024.

(Kommunestyret gjør endelig vedtak).

Samfunnsutviklingsutvalg 26.11.2020:

Behandling:

Fellesforslag fra SU utvalget:

1. Utvalget ønsker å beholde bassenget på Dagsrud og at det lages en mulighetsstudie for videre utvikling av anlegget.
2. Majoriteten av utvalget ønsker ikke å privatisere kommunale veger. Mot 1.
3. Utvalget ønsker å beholde frisklivsentralen.
4. Utvalget ønsker at Herregardsvegen opprustes ift trafikksikkerhet.

Fellesforslag fra SU (punktene 1,3 og 4) ble enstemmig vedtatt.

Fellesforslag fra SU (punkt 2) ble vedtatt med 6 mot 1 stemme (Magnus Halvorsen, FRP).

Innstilling fra kommunedirektøren ble enstemmig vedtatt.

SU- 052/20 Vedtak:

Vedtatt kommunedirektørens innstilling og følgende tillegg:

1. Utvalget ønsker å beholde bassenget på Dagsrud og at det lages en mulighetsstudie for videre utvikling av anlegget.
2. Utvalget ønsker ikke å privatisere kommunale veger.
3. Utvalget ønsker å beholde frisklivsentralen.
4. Utvalget ønsker at Herregardsvegen opprustes ift trafikksikkerhet.

(Kommunestyret gjør endelig vedtak).

Oppvekstutvalg 25.11.2020:

Behandling:

Forslag til vedtak fra Kristian Hanto, Nome AP:

Oppvekstutvalet tar innstillinga til orientering, og ber om at formannskap og kommunestyre i vidare behandling av budsjettet legg særleg vekt på varsemd på følgjande punkt på oppvekstområdet:

1.Framlegget om å auke elevtalet frå 20 til 30-34 per gruppe for 5.-10. steget kan kome i konflikt med normen for kor mange elevar det kan vere per lærar, og nedskjeringa kan også føre til auka sjukefråvær. Jf. tilsvarende risikovurdering i kommunedirektørens Tiltakskatalog av 24.11. I tillegg er det ein risiko for at auka gruppestorleik kan kome i konflikt med smitteverntiltak både våren og hausten 2021. Det er i det heile knytt risiko til tiltaket som gjer det svært usikkert å budsjettere med den beskrivne nedskjeringa.

2.Det er svært usikkert om nedbemanninga i vaksenopplæringa lar seg gjennomføre for 2021. Risikoen har kommunedirektøren sjølv peika på, og er knytt til uvisse kring stor mange flyktningar som skal busettast.

Enstemmig vedtatt.

OPV- 024/20 Vedtak:

Oppvekstutvalget tar saken til orientering, og ber om at formannskap og kommunestyre i vidare behandling av budsjettet legg særleg vekt på varsemd på følgjande punkt på oppvekstområdet:

1.Framlegget om å auke elevtalet frå 20 til 30-34 per gruppe for 5.-10. steget kan kome i konflikt med normen for kor mange elevar det kan vere per lærar, og nedskjeringa kan også føre til auka sjukefråvær. Jf. tilsvarende risikovurdering i kommunedirektørens Tiltakskatalog av 24.11. I tillegg er det ein risiko for at auka gruppestorleik kan kome i konflikt med smitteverntiltak både våren og hausten 2021. Det er i det heile knytt risiko til tiltaket som gjer det svært usikkert å budsjettere med den beskrivne nedskjeringa.

2.Det er svært usikkert om nedbemanninga i vaksenopplæringa lar seg gjennomføre for 2021. Risikoen har kommunedirektøren sjølv peika på, og er knytt til uvisse kring stor mange flyktningar som skal busettast.

Helse- og omsorgsutvalg 24.11.2020:

Behandling:

HO-utvalget tar saken til foreløpig orientering.

- HO-utvalget er tilfreds med opprettholdelse av tilbudet på Lundetunet og RIBO, samt dagtilbudet på RIBO og Nome sjukeheim.

I tillegg styrkes bemanning v/Nome sjukeheim på natt, og 350 000,- til utstyr til velferdsteknologi i hjemmetjenesten. Dette er viktig for at brukere kan bo hjemme lengst mulig, og i henhold til digitaliseringsstrategien 2025.

- Utvalget ser med stor bekymring på reduksjon av årsverk, spesielt på Nome sjukeheim. Dette vil ytterligere svekke grunnbemanningen som igjen vil påvirke sykefravær, økt vikarbruk og rekruttering av fagpersonell. Vi ber om at det legges inn igjen 600 000,- som kan

brukes der behovet er størst.

- Utvalget ønsker en fortløpende orientering vedrørende sykefravær, vikarbruk og planlagt omorganisering av hjemmetjenesten på natt.
- Enstemmig vedtatt.

HO- 027/20 Vedtak:

HO-utvalget tar saken til foreløpig orientering.

- HO-utvalget er tilfreds med opprettholdelse av tilbudet på Lundetunet og RIBO, samt dagtilbudet på RIBO og Nome sjukeheim.

I tillegg styrkes bemanning v/Nome sjukeheim på natt, og 350 000,- til utstyr til velferdsteknologi i hjemmetjenesten. Dette er viktig for at brukere kan bo hjemme lengst mulig, og i henhold til digitaliseringsstrategien 2025.

- Utvalget ser med stor bekymring på reduksjon av årsverk, spesielt på Nome sjukeheim. Dette vil ytterligere svekke grunnbemanningen som igjen vil påvirke sykefravær, økt vikarbruk og rekruttering av fagpersonell. Vi ber om at det legges inn igjen 600 000,- som kan brukes der behovet er størst.

- Utvalget ønsker en fortløpende orientering vedrørende sykefravær, vikarbruk og planlagt omorganisering av hjemmetjenesten på natt.

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse 24.11.2020:

Behandling:

Rådet utforma enstemmig følgende uttale:

- Rådet for personer med funksjonsnedsettelse frarår sterkt å legge ned bassenget på Dagsrud.
- Tilbudet ved Frisklivssentralen må bevares.

RFF- 017/20 Vedtak:

Råd for personer med funksjonsnedsettelse gir følgende uttale til budsjett 2021 - økonomiplan 2021-2024:

- Rådet for personer med funksjonsnedsettelse frarår sterkt å legge ned bassenget på Dagsrud.
- Tilbudet ved Frisklivssentralen må bevares.

Eldrerådet 23.11.2020:

Behandling:

Forslag fra Guro Haatveit Pettersen: Eldrerådet frarår sterkt å legge ned bassenget på Dagsrud.

Nome kommunestyre skal snart vedta planen «Leve hele livet». En av intensjonene i denne planen er at kommunen skal legge til rette for at flest mulig nå og i framtida skal holde seg i aktivitet og være selvhjulpne så lenge som mulig, helst livet ut. Og for å klare det trenger noen, bl.a. revmatikerne våre, et oppvarma basseng.

Vi må ikke fjerne et tilbud som i så stor grad bidrar til at ei gruppe mennesker klarer å holde seg oppegående, uten annen hjelp fra kommunen.

Forslag fra Haatveit Pettersen ble enstemmig vedtatt.
Eldrerådet utforma enstemmig følgende tilleggspunkt: Forebyggende aktivitet og treningsgrupper må opprettholdes og videreutvikles.

ER- 017/20 Vedtak:

Eldrerådet gir følgende uttale til budsjett 2021 - økonomiplan 2021-2024:

- Eldrerådet frarår sterkt å legge ned bassenget på Dagsrud.
- Forebyggende aktivitet og treningsgrupper må opprettholdes og videreutvikles.

Formannskapet 12.11.2020:

Behandling:

Formannskapet vedtok enstemmig at saken blir utsatt til møte 1.12.2020.

FS- 125/20 Vedtak:

Saken blir utsatt til 1.12.2020.

Vedlegg:

10.11.2020	Budsjett 2021 ØP 21-24 Hoveddokument (kommunedirektørens forslag 10.11.20)	332964
24.11.2020	Tiltakskatalog (justert 24.11.20)	333982
10.11.2020	Bevilgningsoversikt drift (kommunedirektørens forslag 10.11.20)	332879
10.11.2020	Bevilgningsoversikt investering (kommunedirektørens forslag 10.11.20)	332882
10.11.2020	Investeringsprogram 2021-2024 (kommunedirektørens forslag 10.11.20)	332926
10.11.2020	Presentasjon budsjett- og økonomiplan 2021-24 (kommunestyret 10.11.20)	332967
29.09.2020	Melding om vedtak i kontrollutvalget - sak 28/20 - Budsjett for kontroll og tilsyn 2021	329688
25.08.2020	Rapport - kostraanalyse Nome kommune	326796
25.08.2020	KOSTRA- og effektivitetsanalyse Nome kommune 2019 (endelig 180620)	326641
30.10.2020	Søknad til Nome kommune om støtte til utbygging av Lunde idrettspark	332073
10.11.2020	Søknad TelemarksVeka_Nome kommune 2021	332878
19.11.2020	Budsjett 2021 - svar på spørsmål fra politikerne	333741
19.11.2020	Ny tabell SU side 56-57	333742
19.11.2020	Vedlegg 3 - Privatisering av kommunale veger etter høringsfrist	333744
19.11.2020	Vedlegg 4 - Kommentarer høring privatisering	333745
14.12.2020	Innspill til budsjettbehandling - Nedbemanning av nattevakts tjenesten.	335424
18.11.2020	Angående eventuell nedleggelse av bassenget på Dagsrud	333598
27.11.2020	SFL_kommunetilskudd_2021	334242
27.11.2020	Sammen for livet	334243

Faktiske opplysninger

Økonomiplan 2021-2024 og budsjett 2021 skal utarbeides etter reglene i kommuneloven.

Bestemmelsene om økonomiplan og budsjett er samlet i kapittel 14 i kommuneloven. Der heter det blant annet:

[§ 14-1](#) – Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen:

- Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.
- Kommunen skal utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og for lokalsamfunnets utvikling.
- Kommunen skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko.

[§ 14-2](#) – Kommunestyrets plikter:

- Kommunestyret skal selv vedta:
 - a. Økonomiplan og årsbudsjett
 - b. Finansielle måltall for utvikling av kommunens økonomi

[§ 14-3](#) Behandling av økonomiplan og årsbudsjett

- Formannskapet innstiller til vedtak om økonomiplan og årsbudsjett
- Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett med alle forslag til vedtak skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret behandler den.

I tillegg er det viktig å merke seg særreglene som gjelder for avstemninger knyttet til økonomiplan og budsjett:

[§ 11-9](#) Vedtaksførhet og avstemninger

- Når økonomiplanen eller årsbudsjettet skal behandles i kommunestyret, skal medlemmene ved den endelige avstemningen stemme over forslaget til økonomiplan eller årsbudsjett som helhet. Hvis det er fremmet flere alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemning, skal det deretter stemmes over bare de to forslagene som fikk flest stemmer ved første gangs avstemning.

Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2021 og økonomiplan for 2021-2024 framgår av vedlagte dokumenter.

Hoveddokumentet består av en beskrivelse av en overordnet beskrivelse av den økonomiske situasjonen og omtale av hvert rammeområde. Omtalen av rammeområdene er knyttet til nasjonal og lokale føringer, særlige utfordringer og planlagte aktiviteter for

økonomiplanperioden. Forslag til økonomiske måltall framgår av i kap 7. Hoveddokumentet utgjør kommuneplanens handlingsdel.

Som vedlegg følger en tiltakskatalog som beskriver alle tiltak som er utredet av kommunedirektøren. De tiltakene som er anbefalt er markert med grønt, mens de tiltakene som ikke er anbefalt er markert med rødt. Alle tiltakene finnes igjen i et regneark som stilles til partienes disposisjon for å simulere effekten ved å legge til/fjerne tiltak. Regnearket vil være klart og presenteres i formannskapetets møte 12. november.

Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv stiller etter 1.1.20 følgende krav til økonomiske oversikter i budsjett- og økonomiplan:

1. Bevilgningsoversikter – drift ([§ 5-4](#))
2. Bevilgningsoversikter – investering ([§ 5-5](#))
3. Økonomiske oversikt etter art – drift ([§ 5-6](#))

Bevilgningsoversikt drift erstatter de gamle budsjettskjemaene 1A og 1B.
Bevilgningsoversikt investering erstatter det gamle budsjettskjemaet 2A.

De to første oversiktene ligger ved budsjettdokumentet. Den siste oppstillingen hentes ut fra økonomisystemet etter at budsjettet er vedtatt, og legges til endelig budsjettdokument. Dette er det åpnet for i kommuneloven [§ 5-1](#). I tillegg til de obligatoriske oppstillingene har vi også utarbeidet investeringsprogram for 2021-2024 som gir oversikt over alle investeringsprosjektene. De enkelte investeringsprosjektene er også presentert i tiltakskatalogen.

Vurdering

Kommunedirektøren har, på bakgrunn av føringene i gjeldende økonomiplan, resultater og erfaringer fra tidligere år, vurdering av årets drift, formannskapetets signaler, regjeringens forslag til statsbudsjett og vurdering av kommunens frie inntekter, utarbeidet et beslutningsgrunnlag for formannskapetets innstilling til økonomiplan 2021-2024 og budsjett 2021. Kommunedirektøren har vært opptatt av å legge fram et realistisk beslutningsgrunnlag.

Overordnet vurdering:

Vedlagte KOSTRA-analyse viser at Nome kommune på de fleste områder har en effektiv drift sammenlignet med andre kommuner når det tas hensyn til kommunens utgiftsbehov. En videreføring av dagens drift er likevel ikke mulig innenfor de inntektsrammene som er forventet i årene som kommer. Kommunedirektøren har i både første og andre tertialrapport i 2020 varslet at det går mot et betydelig merforbruk. Kommunen har ikke tilgjengelige midler på disposisjonsfond for å dekke merforbruket. Konsekvensen er at merforbruket må dekkes inn over kommende års driftsbudsjett. Kommunens driftsnivå må tilasset forventet inntektsramme og legges opp en buffer for uforutsette utgifter.

Konsekvensjustert budsjett:

Utgangspunktet for kommunedirektørens arbeid med økonomiplan og budsjett er at dagens drift skal videreføres uten endret politikk. En slik videreføring innebærer likevel endringer fordi forutsetningene endrer seg. Dette kan være tidligere politiske vedtak, pris- og lønnsvekst, bortfall av utgiftsbehov, utgifts/inntektsendringer som er utenfor kommunens kontroll med mer. Slike endringer omtales som konsekvensjustert budsjett. Hvilke

konsekvensjusteringer som er foretatt framkommer av hoveddokumentet under hvert rammeområde.

Oppfølging av politiske signaler

Formannskapet kom i møte 01.09.2020 med følgende signaler til kommunedirektørens arbeid med budsjett og økonomiplan:

Rammeområde A burde reduseres likt med eller mer enn prosentvis andel av budsjettet. Dette er fulgt opp. Tiltak som ble foreslått vurdert var:

- Stillingsreduskjoner – fulgt opp
- Velferdstiltak ansatte – fulgt opp
- Partistøtte – fulgt opp
- Tilsyn og kontroll – ikke fulgt opp på grunn av lite handlingsrom
- Utvidet samarbeid IKT – fulgt opp
- Utmelding USS – fulgt opp
- Sykefravær – jobbes med kontinuerlig

Rammeområde B burde reduseres mer enn prosentvis andel av budsjettet. En slik reduksjon vil gi et urealistisk budsjett.

Tiltak som ble foreslått vurdert var:

- redusert sosialhjelp – ikke realistisk/fulgt opp. Foreslått budsjett er en økning i både drifts- og tiltaksbudsjett

Rammeområde D burde reduseres likt med eller mer enn prosentvis andel av budsjettet. Dette er fulgt opp. Tiltak som ble foreslått vurdert var:

- Økt festeavgift – fulgt opp i egen sak
- Øvrige innspill ligger til Kirkelig fellesråd å vurdere/vedta

Rammeområde E burde reduseres likt med prosentvis andel av budsjettet. Dette er fulgt opp. Tiltak som ble foreslått vurdert var:

- Åpningstider barnehage – fulgt opp
- Feriestengning – fulgt opp
- Organisering flyktningtjeneste – fulgt opp gjennom egen sak
- Økt SFO-betaling – fulgt opp
- Bruk av frivillige – ikke fulgt opp
- Gruppestørrelse – fulgt opp

Rammeområde F burde reduseres mindre enn prosentvis andel av budsjettet. Dette er det tatt hensyn til. Tiltak som ble foreslått vurdert var:

- Interkommunalt samarbeid – liten interesse fra Midt-Telemark kommune
- Bruk av frivillige – fulgt opp, men gjennom øremerka tilskuddsordninger
- Effektivisering (nattjeneste spesielt) – fulgt opp
- Fjerne deltidsstillinger – ikke fulgt opp, foreslåtte kutt på sjukeheimen gjør arbeidet med heltid mer krevende
- Sammenlåing av boliger – delvis fulgt opp
- Slå sammen hjemmetjenesten i Lunde og Ulefoss – vurdert, men ikke anbefalt
- Lavterskeltilbud – fulgt opp

Rammeområde H burde reduseres likt med eller mer enn prosentvis andel av budsjettet.

Dette er fulgt opp. Tiltak som ble foreslått vurdert var:

- Naturlig avgang – fulgt opp
- Konkurransetsetting – ikke fulgt opp
- Selge bygg – fulgt opp
- Redusere kommunale veger – fulgt opp
- Turistinformasjonen – fulgt opp
- Vedlikeholdsetterslep – følges opp gjennom vedlikeholdsplan (jf. Planstrategi)
- Merkantile funksjoner – fulgt opp

Gebyr og betalingssatser

Det er i hovedsak lagt opp til at gebyrer og betalingssatser øker i takt med kommunal deflator på 2,7 %.

Det er foreslått en økning ut over deflator i brukerbetalingen for SFO i tråd med formannskapetets signaler. Kommunedirektøren har vurdert dette som akseptabelt sammenlignet med nivået i nabokommunene.

Det er videre foreslått en økning av plan- og byggesaksgebyrene. Disse tjenestene er underlagt selvkost. Med den foreslåtte endringen vil inntektene fortsatt være langt under det tjenestetilbudet koster.

Vann- og avløpsgebyrene er foreslått redusert med hhv. 15 % og 10 %. Selvkostfondene både for vann og avløp har bygget seg opp over flere år siden inntektene har vært høyere enn utgiftene, og det er behov for å justere ned.

I tråd med forvaltningsrevisjon om IATA våren 2020, så må Nome kommune fra 2021 legge på en sum på gebyrene for renovasjon- og slamtømming for å dekke kommunens indirekte kostnader. Gebyrreglement for renovasjon og slamtømming vil bli lagt fram i en egen sak når gebyrgrunnlaget fra IATA er fastsatt.

Kraftfond og næringsfond

Nome kommune har i tillegg til egne midler som er disponert til næringsutvikling – tidligere disponert statlige midler til næringsfond, i tillegg til konsesjonsavgifter som er satt av på kraftfond. Størrelsen på et eventuelt næringsfond er svært usikkert og kommunedirektøren har valgt å ikke budsjettere med slike midler i 2021. Hvis det likevel skulle komme midler på fondet skal disse i sin helhet benyttes til bedriftsretta tiltak.

Nome kommune deltar i et regionalt næringssamarbeid gjennom Midt-Telemark Næringsutvikling (MTNU) AS. Det vil være naturlig at disponering av næringsfondsmidler ses i relasjon til ny strategisk næringsplan (SNP) for Midt Telemark og Nome.

Nome kommune mottar årlige konsesjonsavgifter som kompensasjon for de skader og ulemper en kraftutbygging medfører, samt en andel av den verdiskapningen som finner sted. Konsesjonsavgiftene reguleres hvert 10. år. Konsesjonsavgiftene skal avsettes til næringsfond. Kommunedirektøren anslår at Nome kommune vil motta 475 000 kroner til næringsfond i 2021. Kommunedirektøren foreslår å videreføre tidligere års praksis med disponering av midlene. Dette innebærer at næringsfondet disponeres til bolyst/forskjønnning (Tilskudd til Vakre Ulefoss og Vakre Lunde), driftstilskudd til Telemarkskanalen regionalpark, samt et mindre beløp til diverse næringsformål.

Søknader om tilskudd

Nome kommune har mottatt to større tilskuddssøknader som kommunedirektøren har valgt å se i sammenheng med budsjettbehandlingen. Det gjelder søknad om tilskudd til TelemarksVeka og søknad fra Skade IL om midler til spillemiddelprosjekt på Kåsa. Søknadene er vedlagt. Søknadene er i tillegg lagt inn i tiltakskatalogen og vurdert der.

Oppsummering – konklusjon

Kommunedirektøren har lagt fram et realistisk bilde av den økonomiske situasjonen i for perioden 2021- 2024 basert på forventede inntekter og utgifter.

For å oppnå nødvendig budsjettbalanse er det utarbeidet ulike alternativer som er presentert i vedlagte tiltakskatalog.

Kommunedirektøren har i sin innstilling anbefalt mange av tiltakene. Formannskapet og kommunestyret kan gjøre andre prioriteringer.

Når formannskapet har kommet fram til sin innstilling skal den legges ut til alminnelig ettersyn i minst 14 dager før økonomiplan og budsjettet blir endelig behandlet av kommunestyret.

Ulefoss, 03.11.2020
Kommunedirektøren